

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Πτυχιακή Εργασία:

Ισότητα των φύλων και βία στις συντροφικές σχέσεις: Απόψεις φοιτητών/φοιτητριών Θετικών Επιστημών

Των φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΙΟΡΔΑΝΑ

ΖΩΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ ANNA

Υπεύθυνη καθηγήτρια

ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του πτυχίου Κοινωνικής
Εργασίας

Σεπτέμβριος 2022

Δήλωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Copyright@ XXXX Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΣΕΥΠ, ΤΕΙ Κρήτης.

<http://www.teicrete.gr/koinerg/koinwnikis.html>

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης Π.Ε. αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του/των συγγραφέων Βασιλειάδου Ιορδάνη, Ζώτου Κωνσταντίνου και Μαραγκουδάκη Άννας, της επιβλέπουσας καθηγήτριας Παπαδάκης Ελένης και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας και προστατεύονται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιβλέπουσα καθηγήτρια μας, Ελένη Παπαδάκη , για την καθοδήγηση που μας προσέφερε και τον χρόνο που διέθεσε δίνοντάς μας χρήσιμες συμβουλές και οδηγίες με σκοπό την διεκπεραίωση της πτυχιακής μας εργασίας. Στο ίδιο πλαίσιο ευγνωμοσύνης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας για την συμβολή τους με τις γνώσεις και τα θεμέλια που έθεσαν κατά τα χρόνια φοίτησης μας στο Τμήμα. Οφείλουμε επίσης, να πούμε ένα ευχαριστώ σε όλους εκείνους που συνέβαλαν είτε πρακτικά, όπως με την συμπλήρωση ερωτηματολογίων, είτε ψυχικά, στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας. Τέλος, θα θέλαμε να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς, συγγενείς και φίλους μας, για την ηθική υποστήριξη καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπεί στη διερεύνηση της ύπαρξης έμφυλων στερεοτυπικών αντιλήψεων σε φοιτητές/φοιτήτριες Θετικών Επιστημών, όσον αφορά στο θέμα της βίας στις συντροφικές σχέσεις και των γνώσεων τους στο συγκεκριμένο θέμα. Η έρευνα είναι ποσοτική. Ο προσδιορισμός του δείγματος έγινε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας μέσω διαδικτύου με τη βοήθεια του Google Forms, το οποίο αναρτήθηκε στις σελίδες των αντίστοιχων Τμημάτων στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων αποτελεί τμήμα του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε στο πρόγραμμα Δάφνη «Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων» Gender Equality Awareness Raising I (τεύχος III) (Τσιριγώτη, Πετρουλάκη & Ντιναπόγιας, 2011).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η πλειοψηφία των ερωτώμενων διαθέτει γνώσεις για τις μορφές βίας ωστόσο ένα σημαντικό ποσοστό δεν αναγνωρίζει όλες τις μορφές βίας, αντίθετα κάποιες από αυτές τις θεωρεί φυσιολογικές. Οι συγκεκριμένοι ερωτώμενοι/ερωτώμενες απάντησαν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν σωματική βία στον/στην σύντροφο τους. Όσον αφορά στη σεξουαλική συνεύρεση και κατά πόσο θεωρείται μορφή βίας όταν ένας/μία σύντροφος πιέζει να έρθει σε σεξουαλική επαφή με την/τον σύντροφό της/του, η πλειοψηφία είχε σωστές απόψεις. Όμως ένα σημαντικό ποσοστό ερωτώμενων διαθέτει λανθασμένες απόψεις που αποτελούν υπόβαθρο για νομιμοποίηση συμπεριφορών άσκησης σεξουαλικής βίας.

Επίσης υπήρχε στατιστική σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές «φύλο» και «στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις». Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών έχουν υπάρξει θύματα αλλά και θύτες βίας στις συντροφικές τους σχέσεις, ενώ ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό έχει βιώσει ψυχολογική βία.

ABSTRACT

This research aims to investigate the existence of gender stereotypical perceptions in science students, regarding the issue of violence in intimate partner relationships and their knowledge on this subject. The research is quantitative. The determination of the sample was done by the method of random sampling via the internet with the help of Google Forms, which was posted on the pages of the respective Departments on social media. The tool used to collect the data is part of the questionnaire used in the Daphne project "Awareness of Gender Equality against Violence between Sexual Partners" Gender Equality Awareness Raising I (issue III) (Tsirigoti, Petroulaki & Dinapogias, 2011).

According to the results of the survey, the majority of respondents have knowledge about the forms of violence, however, a significant percentage do not recognize all forms of violence, on the contrary, some of them consider them normal. These respondents replied that in some cases they have the right to inflict physical violence on their partner. Regarding sexual intercourse and whether it is considered a form of violence when a partner pressures to have sex with her/his partner, the majority had correct views. However, a significant percentage of respondents have erroneous opinions that are a background for legalizing sexual violence behaviors.

There was also a statistically significant difference between the "gender" variables and "their views on gender-based violence in partner relationships." Finally, it is important to note that a significant percentage of students have been victims and perpetrators of violence in their partner relationships, while a particularly large percentage have experienced psychological violence.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
Μέρος Α'.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	10
ΟΡΙΣΜΟΙ, ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ, ΕΜΦΥΛΟΙ ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ.....	10
1.1 Ταυτότητα φύλου: Ορισμοί.....	10
1.2 Γενικές διαφοροποιήσεις στις έννοιες sex (βιολογικό φύλο) και gender (κοινωνικό φύλο).....	12
1.3 Στερεότυπα του Φύλου.....	13
1.4 Βιοκοινωνική προσέγγιση των συμπεριφορικών διαφορών και των ομοιοτήτων στα φύλα.....	16
1.5 Έμφυλοι ρόλοι και Εκπαίδευση.....	17
1.6 Ισότητα των φύλων.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	20
ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	20
2.1 Ορισμός και μορφές ενδοσυντροφικής βίας.....	20
2.2 Χαρακτηριστικά της ενδοοικογενειακής βίας.....	21
2.3 Οι επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας.....	22
2.4 Έμφυλη βία-Τρόποι αντιμετώπισης.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	27
ΕΜΦΥΛΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	27
3.1 Έμφυλες ανισότητες στην Ελλάδα.....	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	29
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΣ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ-ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	29
4.1 Ριζοσπαστικός φεμινισμός	29
4.2 Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία	31
Μέρος Β'	34
1. Μεθοδολογία έρευνας- Σκοπός της έρευνας-Ερευνητικά ερωτήματα	34
2. Αποτελέσματα ανάλυσης	36
Δημογραφικά στοιχεία της έρευνας	36
1 ^ο ερευνητικό ερώτημα :Ποιες είναι οι γνώσεις των ερωτώμενων όσον αφορά στις μορφές της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;	38
2 ^ο ερευνητικό ερώτημα :Ποιες είναι οι απόψεις των ερωτώμενων όσον αφορά στο θέμα της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;	47
3 ^ο ερευνητικό ερώτημα:Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;	64
4 ^ο ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;	66
5 ^ο ερευνητικό ερώτημα : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο έτος σπουδών και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;	68
6 ^ο ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περιοχή που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους (αστική, ημιαστική, κωμόπολη) και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;	69
ΜΕΡΟΣ Γ	71
Συζήτηση.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	77
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία.....	77

Ελληνική Βιβλιογραφία	79
Επισύναψη ερωτηματολογίου.....	81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέμα της παρούσας πτυχιακής είναι η διερεύνηση των απόψεων φοιτητών/φοιτητριών Θετικών Επιστημών όσον αφορά στο θέμα της βίας στις συντροφικές σχέσεις και των γνώσεων τους στο συγκεκριμένο θέμα. Στόχος είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι γνώσεις του συγκεκριμένου πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που στα πλαίσια της εκπαίδευσης του δεν του παρέχονται σχετικές με το θέμα μας γνώσεις.

Η βία δεν αποτελεί ένα φαινόμενο της σύγχρονης εποχής. Οι πρώτες έρευνες για βίαια περιστατικά καταγράφονται έως και 4.000 χρόνια πριν, όπου το πατριαρχικό σύστημα τη θεωρούσε ως βασικό μέσο επιβολής στα χέρια των δυνατών, ενώ, η κοινωνία την αντιμετώπιζε ως θέμα «ταμπού», σιωπώντας στα διάφορα που μπορεί να ακούγονταν περί αυτής. Σήμερα, μολονότι έχουν γίνει προσπάθειες για την ισότητα των δύο φύλων, τα ποσοστά των γυναικών θυμάτων βίας παραμένουν σε υψηλά επίπεδα.

Παρά τις προσπάθειες της ελληνικής νομοθεσίας για αλλαγή, στην Ελλάδα σήμερα, τα δεδομένα του Παρατηρητήριου για την Ισότητα των Φύλων (2020) δείχνουν ότι τα πράγματα δυσχεραίνουν συνεχώς. Συγκεκριμένα, στο Δείκτη Ισότητας των Φύλων, η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ με βαθμολογία 52,2 στα 100 (βαθμολογία κατά 15,7 μικρότερη από της ΕΕ). Αντίστοιχα, όπως φαίνεται στο 27^ο Ενημερωτικό Σημείωμα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (2021), οι καταγγελίες για κακοποίηση σε βάρος των γυναικών παρουσιάζουν αυξητική τάση από το 2012-2019 με τα θύματα βίας από 1630 να εκτινάσσονται με τα χρόνια στα 4171, με τη σωματική βία να έχει δεσπόζουσα θέση στις μορφές κακοποίησης (1.717 θύματα).

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελείται από δυο μέρη, το θεωρικό και το ερευνητικό μέρος. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους ορισμούς, τα στερεότυπα, τους έμφυλους ρόλους και την ισότητα των φύλων. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρονται οι μορφές της βίας και του εκφοβισμού στις συντροφικές σχέσεις και οι επιπτώσεις αυτών. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι έμφυλες ανισότητες στην Ελλάδα. Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον Ριζοσπαστικό Φεμινισμό και στη Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία. Τέλος, αναγράφονται τα αποτελέσματα και συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Μέρος Α΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΙΣΜΟΙ, ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ, ΕΜΦΥΛΟΙ ΡΟΛΟΙ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

1.1 Ταυτότητα φύλου: Ορισμοί

Υπάρχουν μερικές γλώσσες που δεν έχουν λέξη για το «φύλο» (Council of Europe 2011). Σε τέτοιες περιπτώσεις, χρησιμοποιείται συνήθως η λέξη «γένος» και για να γίνει διάκριση μεταξύ φύλου και γένους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικοί όροι, για παράδειγμα «βιολογικό φύλο» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναφέρεται στο «γένος» και «πολιτιστικό και κοινωνικό φύλο» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναφέρεται στο «φύλο». Ωστόσο, ακόμη και όταν υπάρχουν οι όροι στη γλώσσα, το «φύλο» και το «γένος» χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά (Council of Europe 2011).

Αρκετοί ορισμοί έχουν προταθεί από διαφορετικούς οργανισμούς. Αποτελούν ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για συζήτηση. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) συνοψίζει τη διαφορά μεταξύ γένους και φύλου με τον ακόλουθο τρόπο: Το γένος (sex) αναφέρεται στα «διαφορετικά βιολογικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά αρσενικών και θηλυκών, όπως αναπαραγωγικά όργανα, χρωμοσώματα, ορμόνες κ.λπ.» Το φύλο (gender) αναφέρεται στα «κοινωνικά κατασκευασμένα χαρακτηριστικά γυναικών και ανδρών – όπως κανόνες, ρόλοι και σχέσεις μεταξύ ομάδων γυναικών και ανδρών. Διαφέρει από κοινωνία σε κοινωνία και μπορεί να αλλάξει. Η έννοια του φύλου περιλαμβάνει πέντε σημαντικά στοιχεία: σχεσιακά, ιεραρχικά, ιστορικά, συμφραζόμενα και θεσμικά στοιχεία. Ενώ οι περισσότεροι άνθρωποι γεννιούνται είτε άνδρες είτε γυναίκες, τους διδάσκονται κατάλληλες νόρμες και συμπεριφορές – συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο πρέπει να αλληλεπιδρούν με άλλους του ίδιου ή του αντίθετου φύλου μέσα σε νοικοκυριά, κοινότητες και χώρους εργασίας. Όταν τα άτομα ή ομάδες δεν «ταιριάζουν» με καθιερωμένα πρότυπα φύλου, συχνά αντιμετωπίζουν στίγμα, πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις ή κοινωνικό αποκλεισμό – όλα αυτά τα οποία επηρεάζουν αρνητικά την υγεία. Επομένως, οδηγούμαστε σε μια σημαντική

διαφοροποίηση μεταξύ των εννοιών γένους κι φύλου, προσδιορίζοντάς τις ως βιολογικό φύλο (sex) και κοινωνικό φύλο (gender) (Τσιριγώτη, Πετρουλάκη & Ντιναπόγιας, 2011).

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (2011) είναι το πρώτο διεθνές έγγραφο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που περιέχει έναν ορισμό του φύλου. Στο άρθρο 3, το φύλο ορίζεται ως «οι κοινωνικά κατασκευασμένοι ρόλοι, συμπεριφορές, δραστηριότητες και χαρακτηριστικά που μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί κατάλληλα για γυναίκες και άνδρες.

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, ένα αυτόνομο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχει πολύ εκτενείς ορισμούς για το βιολογικό φύλο και το κοινωνικό φύλο: Το βιολογικό φύλο αναφέρεται στα βιολογικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά που ορίζουν τον άνθρωπο ως θηλυκό ή αρσενικό. Αυτά τα σύνολα βιολογικών χαρακτηριστικών δεν αλληλοαποκλείονται, καθώς υπάρχουν άτομα που διαθέτουν και τα δύο, αλλά αυτά τα χαρακτηριστικά τείνουν να διαφοροποιούν τους ανθρώπους ως θηλυκά ή αρσενικά». Το κοινωνικό φύλο αναφέρεται στα κοινωνικά χαρακτηριστικά και τις ευκαιρίες που συνδέονται με το να είσαι γυναίκα και άνδρας και στις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών και κοριτσιών και αγοριών, καθώς και στις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών. Αυτά τα χαρακτηριστικά, οι ευκαιρίες και οι σχέσεις κατασκευάζονται κοινωνικά και μαθαίνονται μέσω των διαδικασιών κοινωνικοποίησης (Τσιριγώτη, Πετρουλάκη & Ντιναπόγιας, 2011).

Το φύλο καθορίζει τι αναμένεται, επιτρέπεται και τι εκτιμάται σε μια γυναίκα ή έναν άνδρα σε ένα δεδομένο πλαίσιο. Στις περισσότερες κοινωνίες, υπάρχουν διαφορές και ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών ως προς τις αρμοδιότητες που ανατίθενται, τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται, την πρόσβαση και τον έλεγχο των πόρων, καθώς και τις ευκαιρίες λήψης αποφάσεων. Το φύλο είναι μέρος του ευρύτερου κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου. Άλλα σημαντικά κριτήρια για την κοινωνικοπολιτισμική ανάλυση περιλαμβάνουν την τάξη, τη φυλή, το επίπεδο φτώχειας, την εθνική ομάδα και την ηλικία (Council of Europe 2011).

1.2 Γενικές διαφοροποιήσεις στις έννοιες sex (βιολογικό φύλο) και gender (κοινωνικό φύλο)

Το βιολογικό φύλο αναφέρεται σε βιολογικές διαφορές μεταξύ αρσενικών και θηλυκών (π.χ. γονάδες, σεξουαλικά όργανα, χρωμοσώματα, ορμόνες) (Tong, 2012). Το φύλο συνήθως εκχωρείται κατά τη γέννηση (υπάρχουν παραδείγματα όταν εκχωρείται αργότερα, όταν τα χαρακτηριστικά του φύλου δεν υποδεικνύουν ξεκάθαρα το φύλο του μωρού, για παράδειγμα στην περίπτωση των «intersex» ατόμων). Το φύλο μπορεί να αλλάξει: στην περίπτωση των τρανς ατόμων, που γεννιούνται με τα χαρακτηριστικά φύλου του ενός φύλου και την ταυτότητα φύλου του άλλου, γίνονται χειρουργικές επεμβάσεις αλλαγής φύλου. Αυτό περιλαμβάνει αλλαγή των γεννητικών οργάνων και τη χορήγηση ορμονών (Tong, 2012).

Το κοινωνικό φύλο είναι ένα κοινωνικό, ψυχολογικό και πολιτισμικό κατασκεύασμα και αναπτύσσεται στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης. Διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμοί μπορεί επομένως να έχουν διαφορετικές αντιλήψεις για το τι είναι «αρσενικό» ή «θηλυκό» (Tong, 2012). Οι κοινωνίες δημιουργούν κανόνες και προσδοκίες που σχετίζονται με το φύλο, και αυτά μαθαίνονται στην πορεία της ζωής των ανθρώπων – μεταξύ άλλων στην οικογένεια, στο σχολείο, μέσω των μέσων ενημέρωσης (Canales and Lopez, 2013). Όλες αυτές οι επιρροές επιβάλλουν ορισμένους ρόλους και πρότυπα συμπεριφοράς σε όλους μέσα στην κοινωνία. Οι κανόνες του φύλου – συχνά περιορίζονται σε έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας– αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, αλλά συνήθως βασίζονται σε μια ετεροτυπική σειρά που ορίζει ότι υπάρχουν δύο φύλα (φύλο) και έλκονται το ένα από το άλλο. Τα άτομα που δεν φαίνεται να εμπίπτουν σε αυτή τη δυαδική έννοια του φύλου υποφέρουν συχνά από αποκλεισμό, διακρίσεις και βία (Canales and Lopez, 2013).

Το φύλο είναι ταυτόχρονα μια αναλυτική κατηγορία – ένας τρόπος σκέψης για το πώς κατασκευάζονται οι ταυτότητες – και μια πολιτική ιδέα που πραγματεύεται την κατανομή της εξουσίας στην κοινωνία (Canales and Lopez, 2013). Οι κανόνες φύλου μαθαίνονται και εσωτερικεύονται από όλα τα μέλη της κοινωνίας. Τα πρότυπα φύλου ποικίλλουν μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών και με την πάροδο του χρόνου. Οι παραδοσιακές νόρμες φύλου είναι ιεραρχικές: προϋποθέτουν μια άνιση δομή εξουσίας που σχετίζεται με το φύλο, ανισότητα που ως επί το πλείστον βιώνουν οι γυναίκες (Tong, 2012).

Το φύλο δεν ορίζεται απαραίτητα από το βιολογικό φύλο: το φύλο ενός ατόμου μπορεί να αντιστοιχεί ή να μην αντιστοιχεί στο βιολογικό του φύλο. Το φύλο αφορά

περισσότερο την ταυτότητα και το πώς νιώθουμε για τον εαυτό μας. Οι άνθρωποι μπορεί να αυτοπροσδιορίζονται ως αρσενικό, θηλυκό, διεμφυλικό, άλλο ή κανένα (απροσδιόριστο/απροσδιόριστο). Τα άτομα που δεν ταυτίζονται ως άνδρες ή γυναίκες συχνά ομαδοποιούνται κάτω από τους γενικούς όρους «non-binary» ή «genderqueer», αλλά το εύρος των ταυτοποιήσεων φύλου είναι στην πραγματικότητα απεριόριστο (Canales and Lopez, 2013). Το φύλο είναι βαθύτατα προσωπικό για κάθε άτομο: μερικοί άνθρωποι αναγνωρίζουν την ταυτότητα φύλου τους νωρίς στην παιδική ηλικία και μερικοί μόνο αργότερα. Το φύλο συνδέεται με άλλες κατηγορίες, όπως η τάξη, το χρώμα του δέρματος, η εθνικότητα, η θρησκεία ή η αναπηρία. Το φύλο είναι κάτι που εκφράζουμε (έκφραση φύλου), άλλοτε σκόπιμα, και άλλοτε χωρίς σκέψη (Council of Europe, 2011). Επικοινωνούμε το φύλο μας με διάφορους τρόπους, για παράδειγμα με τον τρόπο που ντυνόμαστε, τον τρόπο που κινούμαστε, το στυλ των μαλλιών μας και τον τρόπο που αλληλεπιδρούμε με τους άλλους.

Η έκφραση του φύλου μπορεί να διαφέρει για ένα άτομο από μέρα σε μέρα ή σε διαφορετικές καταστάσεις, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να προσδιορίσουν ένα εύρος στην κλίμακα όπου αισθάνονται πιο άνετα. Μερικοί άνθρωποι αισθάνονται άνετα με ένα ευρύτερο φάσμα έκφρασης φύλου από άλλους. Το φύλο μπορεί να φαίνεται περίπλοκη ιδέα, αλλά μόλις αμφισβητηθεί ο βιολογικός ντετερμινισμός που είναι κοινός στην καθημερινή σκέψη για τις διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών, γίνεται ευκολότερο να κατανοήσουμε το φύλο. Οι πτυχές του βιολογικού φύλου δεν θα διαφέρουν ουσιαστικά μεταξύ των διαφορετικών ανθρώπινων κοινωνιών και με την πάροδο του χρόνου, ενώ οι πτυχές του φύλου μπορεί να διαφέρουν πολύ (Canales and Lopez, 2013).

1.3 Στερεότυπα του Φύλου

Τα στερεότυπα έχουν οριστεί ως η προκατειλημμένη στάση ενός ατόμου ή μιας ομάδας που γενικεύεται σε ολόκληρο έθνος, φυλή ή θρησκεία. Είναι ουσιαστικά υπεραπλουστεύσεις γεγονότων, όπου παραβλέπονται οι ατομικές διαφορές με αποτέλεσμα να αποδίδονται χαρακτηριστικά σε κάποιο μέλος μιας ομάδας που στην πραγματικότητα μπορεί και να μην έχει. Τα στερεότυπα επηρεάζουν τις αντιλήψεις που σχηματίζουμε για τους άλλους (Peterman & Dixon, 2003). Πρόκειται για τις τυποποιημένες και απλουστευμένες θετικές ή αρνητικές σκέψεις που συχνά σχηματίζουμε για τους

άλλους. Έτσι λοιπόν, όταν χρησιμοποιούμε ένα στερεότυπο, θεωρούμε ότι ο άνθρωπος που έχουμε απέναντί μας κατέχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, επειδή θεωρούμε ότι ανήκει σε μία συγκεκριμένη ομάδα (Peterman & Dixon, 2003).

Τα στερεότυπα, όπως υποστηρίζει η Δραγώνα (2004), αποτελούν γνωστικές αναπαραστάσεις που αφορούν μια οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα και τα μέλη της. Αφορούν γενικεύσεις που τις αποδίδουμε σε όλα τα μέλη μιας ανθρώπινης ομάδας. Τα στερεότυπα αποτελούν μια γνωστική κατασκευή. Επηρεάζουν τις πληροφορίες τις οποίες δεχόμαστε από το περιβάλλον, καθοδηγούν τη σκέψη μας προς ορισμένες κατευθύνσεις ή την απομακρύνουν από άλλες. Το κοινωνικό πλαίσιο που μας περιβάλλει αποτελεί πηγή διαμόρφωσης του περιεχομένου και της μορφής των στερεοτύπων. Μπορούν να θεωρηθούν κοινωνικές αναπαραστάσεις, καθώς διαθέτουν συμβολική, συναισθηματική, πολιτική και ιδεολογική διάσταση. Είναι πολιτισμικές κατασκευές για κάποιες κοινωνικές ομάδες, διαμορφώνονται μέσα από μηχανισμούς εξουσίας, καθώς αντικατοπτρίζουν το κοινωνικό κύρος των κοινωνικών ομάδων και λειτουργούν μέσα από ψυχοκοινωνικούς δρόμους. Τα στερεότυπα, δημιουργούν προσδοκίες για την αναμενόμενη συμπεριφορά του άλλου, οδηγώντας στο φαινόμενο που ονομάζεται «αυτοεκπληρούμενη προφητεία».

Τα στερεότυπα φύλου είναι γενικεύσεις σχετικά με το πώς είναι οι άνδρες και οι γυναίκες και συνήθως υπάρχει μεγάλη συναίνεση σχετικά με αυτά. Σύμφωνα με τη θεωρία του κοινωνικού ρόλου, τα στερεότυπα του φύλου προέρχονται από την ασύμφωνη κατανομή ανδρών και γυναικών σε κοινωνικούς ρόλους τόσο στο σπίτι όσο και στην εργασία. Υπάρχει εδώ και πολύ καιρό ένας έμφυλος καταμερισμός εργασίας και υπήρχε τόσο σε κοινωνίες αναζήτησης τροφής όσο και σε πιο πολύπλοκες κοινωνικοοικονομικά κοινωνίες. Στην οικιακή σφαίρα οι γυναίκες εκτελούσαν την πλειονότητα των συνηθισμένων οικιακών εργασιών και έπαιξαν τον κύριο ρόλο επιστάτη. Στον εργασιακό χώρο, οι γυναίκες τείνουν να απασχολούνται σε επαγγέλματα που προσανατολίζονται στον άνθρωπο, σε επαγγέλματα υπηρεσιών και όχι σε ανταγωνιστικά επαγγέλματα, τα οποία παραδοσιακά απασχολούνταν από άνδρες. Αυτή η αντίθετη κατανομή ανδρών και γυναικών σε κοινωνικούς ρόλους, και τα συμπεράσματα που προκαλεί για το πώς είναι οι γυναίκες και οι άνδρες, γεννούν στερεότυπες αντιλήψεις για το φύλο (Hentschel, Heilman & Peus, 2019).

Αντίστοιχα, οι άνδρες χαρακτηρίζονται ως πιο αυτενεργοί από τις γυναίκες, αναλαμβάνουν την ευθύνη και έχουν τον έλεγχο και οι γυναίκες χαρακτηρίζονται ως πιο κοινοτικές από τους άνδρες, συντονίζονται με τους άλλους και χτίζουν σχέσεις.

Αυτές οι δύο έννοιες εισήχθησαν για πρώτη φορά από τον Bakan (1966) ως θεμελιώδη κίνητρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, η αυτενεργεία (επίσης αναφερόμενη ως «αρρενωπότητα», «εργαλειοποίηση» ή «ικανότητα») και η κοινότητα (επίσης αναφέρεται ως «κοινωνία», «θηλυκότητα», «εκφραστικότητα» ή «ζεστασιά») αποτελούν το επίκεντρο της έρευνας. Αυτές οι διττές αρχές της κοινωνικής αντίληψης έχουν θεωρηθεί θεμελιώδεις για τα στερεότυπα των φύλων (Hentschel, Heilman & Peus, 2019).

Τα στερεότυπα μπορούν να εξυπηρετήσουν μια προσαρμοστική λειτουργία που επιτρέπει στους ανθρώπους να κατηγοριοποιούν και να απλοποιούν αυτά που παρατηρούν και να κάνουν προβλέψεις για τους άλλους (Hentschel, Heilman & Peus, 2019). Ωστόσο, τα στερεότυπα μπορούν επίσης να προκαλέσουν λανθασμένες εκτιμήσεις των ανθρώπων - δηλαδή, εκτιμήσεις που βασίζονται στη γενίκευση από πεποιθήσεις για μια ομάδα που δεν ανταποκρίνονται στις μοναδικές ιδιότητες ενός ατόμου. Αυτές οι λανθασμένες αξιολογήσεις μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά ή θετικά τις προσδοκίες σχετικά με την απόδοση με συνέπεια μεροληπτικές αποφάσεις που επηρεάζουν τις ευκαιρίες και τα εργασιακά αποτελέσματα τόσο για άνδρες όσο και για γυναίκες. Τα στερεότυπα σχετικά με το φύλο έχουν ιδιαίτερη επιρροή επειδή το φύλο είναι μια πτυχή ενός ατόμου που γίνεται εύκολα αντιληπτή και θυμάται. Με άλλα λόγια, το φύλο είναι μια συνήθης ένδειξη για τη στερεότυπη σκέψη (Τσιριγώτη, Πετρουλάκη & Ντιναπόγιας, 2011).

Τα στερεότυπα φύλου χρησιμοποιούνται όχι μόνο για να χαρακτηρίσουν τους άλλους αλλά και για να χαρακτηρίσουν τον εαυτό τους. Η διαδικασία της αυτο-στερεοτυπίας μπορεί να επηρεάσει τις ταυτότητες των ανθρώπων σε κατευθύνσεις σύμφωνες με τα στερεότυπα. Τα στερεότυπα χαρακτηριστικά μπορούν έτσι να εσωτερικευτούν και να γίνουν μέρος της ταυτότητας φύλου ενός ατόμου - μια κρίσιμη πτυχή της αυτο-αντίληψης. Τα νεαρά αγόρια και τα κορίτσια μαθαίνουν για τα στερεότυπα του φύλου από το άμεσο περιβάλλον τους και τα μέσα ενημέρωσης και μαθαίνουν πώς να συμπεριφέρονται με τρόπους κατάλληλους για το φύλο. Αυτές οι εμπειρίες κοινωνικοποίησης αναμφίβολα συνεχίζουν να ασκούν επιρροή αργότερα στη ζωή και, πράγματι, η έρευνα έχει δείξει ότι οι αυτοχαρακτηρισμοί των ανδρών και των γυναικών διαφέρουν με τρόπους που είναι συνεπείς με τα στερεότυπα (Hentschel, Heilman & Peus, 2019).

1.4 Βιοκοινωνική προσέγγιση των συμπεριφορικών διαφορών και των ομοιοτήτων στα φύλα

Οι ρόλοι των φύλων δημιουργούν επίσης διαφορές φύλου στη συμπεριφορά όταν οι άνθρωποι τους υιοθετούν ως ταυτότητες φύλου. Οι αρσενικές και γυναικείες ταυτότητες καθοδηγούν τη συμπεριφορά μέσα από διαδικασίες αυτορρύθμισης. Δηλαδή, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν την ταυτότητα φύλου τους ως προσωπικό πρότυπο βάσει του οποίου αξιολογούν και καθοδηγούν τη συμπεριφορά τους. Οι άνθρωποι μπορούν επίσης να υιοθετήσουν άλλες πτυχές των ρόλων των φύλων. Για παράδειγμα, οι γυναίκες μπορεί να θεωρούν τους εαυτούς τους συνδεδεμένους με άλλους σε στενές σχέσεις, ενώ οι άνδρες μπορεί να θεωρούν ότι είναι ανεξάρτητοι αλλά συνδέονται με άλλους μέσω ομάδων και οργανώσεων (Blau & Kahn, 2003). Επιπλέον, οι άνθρωποι ορίζουν τον εαυτό τους με τις τυπικές σεξουαλικές κλήσεις, δραστηριότητες και ενδιαφέροντα. Κατά μέσο όρο, η συμπεριφορά των ανδρών και των γυναικών αντιστοιχεί στην ταυτότητα φύλου τους. Για παράδειγμα, διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες περισσότερο από τους άνδρες εμπλέκονται σε θεωρούμενες γυναικείες συμπεριφορές (π.χ. φροντίζουν έναν φίλο, λένε στον σύντροφο για προβλήματα στη δουλειά) και ότι οι άνδρες περισσότερο από τις γυναίκες επιδίδονται σε θεωρούμενες ανδρικές συμπεριφορές (π.χ. επισκευή αυτοκινήτου, πληρωμή για δείπνο).

Η αυτορρύθμιση των ταυτοτήτων φύλου προχωρά σε στάδια, ξεκινώντας με τον έλεγχο του βαθμού στον οποίο η τρέχουσα συμπεριφορά ανταποκρίνεται στα πρότυπα φύλου. Οι άνθρωποι μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε πληροφορίες σχετικές με τις ταυτότητες φύλου τους και μπορεί να παρακολουθούν, να επεξεργάζονται και να ανακαλούν συμπεριφορές που σχετίζονται με το φύλο και άλλες πληροφορίες. Όταν αντιλαμβάνονται πιο στενές αντιστοιχίες μεταξύ της συμπεριφοράς και των προτύπων, οι άνθρωποι βιώνουν θετικά συναισθήματα και αυξημένη αυτοεκτίμηση. Αντίθετα, όταν το άτομο ενεργεί με τρόπο που αυξάνονται οι αναντιστοιχίες προκαλούνται αρνητικά συναισθήματα και μειωμένη εκτίμηση (Blau & Kahn, 2003).

Ως απόδειξη του ρόλου των συναισθημάτων στη ρύθμιση, τα άτομα με ισχυρότερη ταυτότητα φύλου βίωσαν μια ώθηση στο θετικό συναίσθημα και την αυτοεκτίμηση όταν συμμορφώθηκαν περισσότερο με τα πρότυπα φύλου τους. Συγκεκριμένα, οι άνδρες με ισχυρότερη ανδρική ταυτότητα ένιωθαν καλύτερα με τον εαυτό τους αφού θυμήθηκαν πρόσφατες αλληλεπιδράσεις στις οποίες ενήργησαν κυρίαρχοι και διεκδικητικοί, ενώ οι γυναίκες με ισχυρότερη γυναικεία ταυτότητα

αισθάνθηκαν καλύτερα αφού ανακαλούσαν αλληλεπιδράσεις στις οποίες ενήργησαν υποστηρικτικά (Blau & Kahn, 2003).

1.5 Έμφυλοι ρόλοι και Εκπαίδευση

Για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι άνθρωποι διατηρούσαν ισχυρά στερεότυπα για την εκπαίδευση για άνδρες και γυναίκες. Σε σύγκριση με τα αγόρια, περισσότερα κορίτσια είναι αναλφάβητα, δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση ή έχουν λιγότερες επιλογές εκπαίδευσης. Αυτό μπορεί να σχετίζεται με στερεότυπα φύλου, πολιτιστική ιδεολογία ή θρησκευτική πρακτική. Περισσότερες γυναίκες κάνουν χαμηλότερα αμειβόμενες δουλειές ή κερδίζουν λιγότερα από τους άνδρες. Σε λιγότερο από 100 χρόνια πριν, οι γυναίκες αναμενόταν να παρακολουθήσουν «γυναικεία θέματα», όπως μόνο τα οικιακά οικονομικά. Σε ανεπτυγμένες χώρες όπου δίνεται έμφαση στην ισότητα των φύλων, οι γυναίκες ενθαρρύνθηκαν σταδιακά να αναλάβουν περισσότερες επαγγελματικές εργασίες όπως η κοινωνική εργασία και η διδασκαλία (Leung & Ng, 2015).

Οι γυναίκες που εργάζονται σε παραδοσιακά «ανδροκρατούμενα» περιβάλλοντα, όπως η μηχανική, μπορεί επίσης να αντιμετωπίσουν περισσότερες δυσκολίες καθώς εξακολουθούν να διατηρούνται στερεότυπα για τις γυναίκες ότι είναι λιγότερο ικανές σε αυτά τα επαγγέλματα. Εάν οι γυναίκες δεν έχουν εξαιρετικά καλή απόδοση σε «ανδροκρατούμενους» κλάδους ή επαγγελματίες, θα θεωρούνταν ανίκανες. Ωστόσο, εάν διαπρέπουν, θα θεωρούνται εγωιστές, ψυχροί και δεν θα γίνονται ευπρόσδεκτοι από τους συναδέλφους. Παρά το γεγονός ότι περισσότερες γυναίκες από άντρες απονέμονται με πτυχία Bachelor, λιγότερες γυναίκες γίνονται διδάσκοντες στον ακαδημαϊκό χώρο ή αναλαμβάνουν θέσεις ανώτερων στελεχών. Τόσο τα στερεότυπα για το ρόλο του φύλου όσον αφορά στις ικανότητες των γυναικών όσο και οι βιολογικοί περιορισμοί μπορεί να οδηγήσουν σε ένα φαινόμενο γυάλινης οροφής στο χώρο εργασίας. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν συχνότερα προκλήσεις στην ισορροπία μεταξύ εργασίας-ζωής-οικογένειας, καθώς αναμένεται να είναι περιποιητικές, ευγενικές και με λιγότερα κίνητρα για να κερδίσουν χρήματα, αλλά να ενδιαφέρονται περισσότερο για την οικογενειακή ζωή. Τέτοιες ευρέως διαδεδομένες πεποιθήσεις ενισχύουν την προϋπάρχουσα ανισότητα των φύλων από τα σχολεία στον χώρο εργασίας. Οι βιολογικοί περιορισμοί, τα στερεότυπα φύλου και οι πολιτιστικές προσδοκίες για τις γυναίκες να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο και ενέργεια ως

μητέρες επηρεάζουν τελικά την ανοδική κινητικότητα των γυναικών (Leung & Ng, 2015).

1.6 Ισότητα των φύλων

Ισότητα των φύλων σημαίνει “ίση εξουσία και συμμετοχή ανδρών και γυναικών σε όλη τη σφαίρα της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής”. Ωστόσο, “αυτό δεν υπονοεί ότι τα δύο φύλα είναι ίδια αλλά ότι είναι ισότιμα”. Για “περισσότερα από 150 χρόνια, το κίνημα χειραφέτησης των γυναικών έχει επικεντρωθεί στην εξάλειψη των διάχυτων διακρίσεων που βιώνει η πλειοψηφία των γυναικών και στην επίτευξη της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών στη ζωή της κοινότητας. Ως εκ τούτου, οι ζωές των περισσότερων γυναικών και ανδρών διαφέρουν σήμερα σημαντικά από εκείνες του προηγούμενου αιώνα”. Τομείς που έχει επιτευχθεί πρόοδος για τις γυναίκες σύμφωνα με το Council of Europe (2011) είναι οι παρακάτω:

- Ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση
- Είσοδος μεγάλου αριθμού γυναικών στην αγορά εργασίας
- Οικονομικό επίπεδο των γυναικών
- Κατανομή της εργασίας στο σπίτι και στη φροντίδα των παιδιών
- Δομή της οικογένειας
- Κουλτούρα των νέων
- Νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Η στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων υλοποιεί τη δέσμευση της Επιτροπής ως προς την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας. Η στρατηγική παρουσιάζει στόχους πολιτικής και δράσεις για την επίτευξη σημαντικής προόδου έως το 2025 προς μια Ευρώπη με ισότητα των φύλων. Στόχος είναι μια Ένωση στην οποία οι γυναίκες και οι άνδρες, τα κορίτσια και τα αγόρια, σε όλη την πολυμορφία τους, θα είναι ελεύθεροι να χαράζουν την πορεία που αυτοί επιλέγουν στη ζωή τους, θα έχουν ίσες ευκαιρίες ανέλιξης και θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα και να αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στην ευρωπαϊκή κοινωνία μας ([Στρατηγική για την ισότητα των φύλων | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#)).

Οι κύριοι στόχοι είναι ο τερματισμός της έμφυλης βίας· η αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων· η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας· η επίτευξη ίσης συμμετοχής σε διάφορους τομείς της οικονομίας· η

αντιμετώπιση του μισθολογικού και του συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ των φύλων· η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα και η επίτευξη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην πολιτική. Η στρατηγική ακολουθεί μια διττή προσέγγιση της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου σε συνδυασμό με στοχευμένες δράσεις, ενώ η διατομεακότητα αποτελεί οριζόντια αρχή για την εφαρμογή της. Αν και η στρατηγική επικεντρώνεται σε δράσεις εντός της ΕΕ, είναι συνεπής με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών (Στρατηγική για την ισότητα των φύλων | Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu)).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

2.1 Ορισμός και μορφές ενδοσυντροφικής βίας

Ως βία ορίζεται κάθε μορφή συμπεριφοράς, που χρησιμοποιείται προκειμένου να εξαναγκάσει, να κυριαρχήσει ή να απομονώσει. Είναι μία κατάσταση κατά την οποία ασκείται σωματική, ψυχολογική και λεκτική κακοποίηση δημιουργώντας σωματικό ή και ψυχικό πόνο και επιβάλλεται με την χρήση εξουσίας για τη διατήρηση του ελέγχου της σχέσης με το θύμα και της συμπεριφοράς αυτού (Τσιριγώτη, Πετρουλάκη, & Ντιναπόγιας, 2011). Στο άρθρο 1 της Διακήρυξης του ΟΗΕ για την εξάλειψη της βίας εναντίον των γυναικών (20 – 12 - 1993) η βία εναντίον των γυναικών ορίζεται ως: ‘Οποιαδήποτε πράξη βίας που έχει σχέση με το φύλο και καταλήγει ή είναι πιθανό να καταλήξει στη σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή ταλαιπωρία της γυναίκας, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για παρόμοιες πράξεις, του καταναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια, είτε στην ιδιωτική σφαίρα. Ως ενδοσυντροφική βία (ή ενδοοικογενειακή βία ή ενδοοικογενειακή κακοποίηση ή και οικογενειακή βία) ονομάζεται η βία και κακοποιητική συμπεριφορά του ενός συντρόφου προς τον άλλον, μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, όπως στον γάμο ή, απλά, στη συμβίωση. Μπορεί, επίσης, να ονομαστεί και ενδόμυχη βία, όταν ένας σύζυγος, ή σύντροφος, είναι βίαιος προς την ενδόμυχη σχέση του. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τις ετεροφυλοφιλικές σχέσεις, όσο και τις σχέσεις ίδιου φύλου ή, ακόμα, και πρώην συντρόφους και συζύγους. Ωστόσο όταν πρόκειται για ενδοοικογενειακή βία τότε αυτή μπορεί να περιλαμβάνει και τη βία συμπεριφορά εναντίον παιδιών αλλά και γηραιότερων ατόμων.

Η εν λόγω συμπεριφορά έχει πολλές μορφές και μπορεί να διαπραχθεί σε σωματικό, σεξουαλικό, λεκτικό και συναισθηματικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, σε σωματικό επίπεδο μπορεί να εκδηλωθεί μέσω ξυλοδαρμού (σπρωξιές, γροθιές, κλωτσιές, μώλωπες), εγκαυμάτων, μαχαιρώματων, κ.λπ., ενώ δεν είναι σπάνιες οι φορές που προκαλείται μόνιμη σωματική παραμόρφωση ή ακόμα και θάνατος. Μπορεί όμως να ενέχει και τακτικές που δεν αφήνουν οπτικές ενδείξεις ή στοιχεία κακοποίησης όπως για παράδειγμα η ασφυξία. Επιπλέον, ενδέχεται να περιλαμβάνει,

παραδοσιακές -σε κάποιες χώρες- πρακτικές, επιβλαβείς για τις γυναίκες, όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων και αρπαγή της γυναικείας προίκας. Τέλος, σε αρκετές περιπτώσεις η σωματική βία μπορεί να συνοδεύεται από σεξουαλική βία, τον εξαναγκασμό δηλαδή σε ανεπιθύμητες σεξουαλικές πράξεις εντός ή εκτός της σχέσης με τη χρήση απειλών, εκφοβισμού ή εξαναγκασμό σε ανεπιθύμητες σεξουαλικές πράξεις με άλλους (Κακλειδάκη, 2012).

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όπου η βία μπορεί να μην είναι σωματική ή σεξουαλική αλλά συναισθηματική και λεκτική και να αποσκοπεί σε καταναγκαστικό έλεγχο και ισοπέδωση της αυτοεκτίμησης. Σε τέτοιου είδους καταστάσεις ο θύτης συνήθως δεν είναι συνεχόμενα κακοποιητικός αλλά εναλλάσσει τη γλυκύτητα με σκληρότητα και τη ζεστασιά με ψυχρότητα, χρησιμοποιώντας το ταυτόχρονα και ως δικαιολογία για την άσκηση βίας. Σε αυτή τη μορφή βίας περιλαμβάνονται επίσης οι προσβολές, ο εκφοβισμός για εγκατάλειψη, βιασμό ή απώλεια της επιμέλειας των παιδιών, ο εγκλεισμός στον οικιακό χώρο, η επιτήρηση, η καταστροφή αντικειμένων, η απομόνωση, οι λεκτικές επιθέσεις και ο συνεχής εξευτελισμός. Τέλος, πολλές φορές, η ενδοσυντροφική ή ενδοοικογενειακή βία περιλαμβάνει και οικονομικά, θρησκευτικά θέματα, καθώς και θέματα γονιμότητας (Μαλέτσικα, 2015).

2.2 Χαρακτηριστικά της ενδοοικογενειακής βίας

Βασικό χαρακτηριστικό της ενδοσυντροφικής ή ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί ο κύκλος της βίας (Peterman & Dixon, 2003). Στα αρχικά στάδια της σχέσης υπάρχει ηρεμία εφόσον δεν υπάρχουν προηγούμενα περιστατικά βίας ή έχει μεσολαβήσει αρκετός καιρός από το τελευταίο περιστατικό. Έπειτα, ξεκινάει να σχηματίζεται και -δυστυχώς- να καθιερώνεται ο κύκλος. Στην πρώτη φάση του κύκλου αρχίζει να σχηματίζεται η ένταση. Ο θύτης έχει κάποιες μικρές εκρήξεις βίας και θυμού, ενώ το θύμα προσπαθεί να τον ηρεμήσει. Γίνεται υποχωρητικό ή/και απόμακρο, ενώ προσπαθεί δικαιολογήσει τις αντιδράσεις του θύτη, αποδίδοντας τις σε εξωτερικούς παράγοντες. Ωστόσο η ένταση συνεχίζεται. Η δεύτερη φάση έρχεται πια όταν υπάρξει εκδήλωση έντονου περιστατικού βίας και η κατάσταση βγει εκτός ελέγχου. Η φάση ξεκινά με την πρόθεση του θύτη να «συνετίσει» το θύμα και καταλήγει σε βία, ενώ η αναμονή για τη φάση αυτή δημιουργεί στο θύμα πολύ έντονα συναισθήματα άγχους, φόβου και κατάθλιψης. Η τελευταία φάση είναι αυτή της μεταμελημένης και ευγενικής συμπεριφοράς. Ο θύτης αντιμετωπίζει το θύμα με ευγένεια και στοργή, ενώ απολογείται για την πράξη του υποσχόμενος ότι δε θα

επαναληφθεί. Στη φάση αυτή, ακόμη και αν το θύμα έχει αποφασίσει να εγκαταλείψει τη σχέση, αποφασίζει να παραμείνει πιστεύοντας τις προθέσεις του θύτη, μέχρι να συμβεί το επόμενο περιστατικό. Η ενδοσυντροφική ή ενδοοικογενειακή βία υφίσταται και από την πλευρά των γυναικών και από την πλευρά των ανδρών, με τις γυναίκες να παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά σε σχέση με τους άνδρες (Chrisler & Ferguson, 2006). Επομένως, φαίνεται πως οι γυναίκες θυματοποιούνται συχνότερα από ότι οι άνδρες, ενώ η άσκηση βίας από την πλευρά των γυναικών είναι κυρίως σε καταστάσεις αυτοάμυνας, ως ανταπόδοση του χτυπήματος που δέχτηκαν και ενώ αισθάνονται πως η ζωή τους βρίσκεται σε κίνδυνο (VanWormer, 2010). Ωστόσο υπάρχουν περιπτώσεις όπου και οι γυναίκες επιθυμούν να ασκήσουν έλεγχο στο σύντροφό τους ενώ βία υπάρχει και στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια (Chrisler & Ferguson, 2006).

Η ενδοσυντροφική βία εκδηλώνεται ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση του θύματος ή του θύτη. Τα άτομα που θυματοποιούνται προέρχονται από όλα τα κοινωνικά επίπεδα, άσχετα από την τάξη και τη μόρφωση τους. Αυτός είναι και ο λόγος που σε αρκετές περιπτώσεις, τα άτομα που ανήκουν σε ανώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα δεν προσφεύγουν στις διάφορες υπηρεσίες για βοήθεια αλλά στρέφονται ως επί το πλείστον στον ιδιωτικό τομέα, αφενός διότι μπορούν να το υποστηρίξουν οικονομικά, αφετέρου επειδή θέλουν να αποφύγουν τον κοινωνικό στιγματισμό. Αρκετές βέβαια είναι και οι φορές, που τα θύματα σιωπούν και δεν αναζητούν καθόλου βοήθεια, ούτε στον ιδιωτικό αλλά ούτε και στον δημόσιο (Garcia-Moreno et al., 2005).

2.3 Οι επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα σοβαρό πλήγμα τόσο για τη δημοσία όσο και για την ατομική υγεία, αφού οι τραυματικές εμπειρίες των θυματοποιημένων ατόμων, από τις διάφορες μορφές της ενδοσυντροφικής ή ενδοοικογενειακής βίας, έχει αποδειχτεί ότι προκαλούν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στη συναισθηματική, σωματική αλλά και την πνευματική υγεία τους (Barbero· Barón & Cases ,2019). Οι πιο συνήθεις επιπτώσεις είναι:

- Σωματικοί τραυματισμοί: κακώσεις οστών, εκδορές, διάτρηση από αιχμηρά αντικείμενα, εσωτερική αιμορραγία, μώλωπες (Ozgenturk, 2015).
- Ψυχολογικά προβλήματα: κατάθλιψη, άγχος, στρες, αυτοκτονικές τάσεις, διαταραχή μετατραυματικού στρες, χαμηλή αυτοεκτίμηση και χαμηλή ικανοποίηση ζωής

- Γαστρεντερικές διαταραχές: σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου από στρες, δυσπεψία, έλκη στομάχου κτλ
- Προβλήματα του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος: επιληπτικές κρίσεις, πονοκεφάλους, εγκεφαλικά επεισόδια
- Ινομυαλγία, Αναπνευστικά προβλήματα: Άσθμα
- Γυναικοκτονία, Αναπαραγωγικά προβλήματα: από πολλαπλές εγκυμοσύνες, αμβλώσεις, πυελικός πόνος (Zara and Gino, 2018).
- Λοιμώξεις : από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (HIV), Διαταραχές ύπνου, Ασθένειες των αρθρώσεων, Καρδιαγγειακές παθήσεις: υπέρταση (Simmons, Knight and Menard, 2018).
- Ανθυγιεινές διατροφικές συμπεριφορές: πρόκληση εμέτου, νηστεία, κατάχρηση χαπιών διατροφής, Χρήση τοξικών ουσιών : αλκοόλ, ναρκωτικά, Λοιμώξεις της ουροδόχου κύστης και των νεφρών (Mbadugha, 2016).

Μία επιπλέον από τις επιπτώσεις της επανειλημμένης ενδοσυντροφικής βίας είναι η αδυναμία του ατόμου που υφίσταται τη βία, να σπάσει τον κώδικα της σιωπής, ακόμη και αν εξαρτάται από αυτό η ζωή του. Οι κακοποιημένοι σύντροφοι ή σύζυγοι χάνουν σταδιακά τη χρήση της ίδιας τους της φωνής και εγκλωβίζονται σε μια κατάσταση, σιωπηλοί, υπομένοντας τον φόβο και την απειλή της σωματικής και ψυχικής τους υγείας (Walker, 1979).

2.4 Έμφυλη βία-Τρόποι αντιμετώπισης

Ένα ολοκληρωμένο μοντέλο για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας θα μπορούσε να περιλαμβάνει ανάπτυξη κοινοτικών δικτύων για την παροχή φροντίδας και υποστήριξης σε θύματα βίας και προώθηση μη βίαιων σχέσεων. Κάθε δίκτυο κοινότητας σχεδιάζει, υλοποιεί και παρακολουθεί τις δικές της προσπάθειες σύμφωνα με τα ακόλουθα σημεία (Harvey, Garcia-Moreno & Butchart, 2007).:

1. Οι υπηρεσίες υγείας είναι συχνά το σημείο αρχικής αντίχνευσης για γυναίκες που ζουν με έμφυλη βία. Οι επαγγελματίες έχουν εκπαιδευτεί για τον έλεγχο των γυναικών κατά τη διάρκεια της συνήθους πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.
2. Πραγματοποιείται ανάλυση κατάστασης στη κοινότητα για την αξιολόγηση του επιπολασμού της έμφυλης βίας και για να εντοπισθούν Οργανισμοί και άνθρωποι που βοηθούν τις γυναίκες αντιμετωπίζουν την κατάστασή τους.
3. Οι κοινοτικοί οργανισμοί και οι ηγέτες είναι εκείνου που κινητοποιούνται για τη δημιουργία δικτύων υποστήριξης και εξυπηρέτησης.

4. Τα μέλη των δικτύων συναντώνται για να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να παρακολουθήσουν δραστηριότητες που αφορούν την έμφυλη βία.

5. Αντίστοιχα κοινοτικά δίκτυα σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο συνηγορούν υπέρ πολιτικών (εκπαίδευση, κανόνες και πληροφορίες), νομοθεσιών και πόρων που απευθύνονται στην έμφυλη βία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η δημιουργία αυτών των δικτύων περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της πρόληψης της έμφυλης βίας και φροντίδα σε υπάρχοντα συστήματα και υπηρεσίες, καθώς και στο σχεδιασμό νέων κατευθύνσεων (Grossman & Marta, 2007). Οι κοινωνικές απαντήσεις στην έμφυλη βία εμπίπτουν σε διάφορες κατηγορίες: υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, υπηρεσίες βοήθειας θυμάτων, προγράμματα παρέμβασης, εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μέσων ενημέρωσης, εκπαίδευση, νομικές απαντήσεις, παρεμβάσεις της κοινότητας, διεθνή συνέδρια και διεθνείς συμβάσεις.

Υγειονομική περίθαλψη – Η Εκπαίδευση παρόχων υγειονομικής περίθαλψης να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στη βία λόγω φύλου είναι ένας από τους πιο σημαντικούς τρόπους αναγνώρισης και βοήθειας των θυμάτων. Όχι μόνο μαιευτήρας/γυναικολόγοι, αλλά όλοι οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να μάθουν να αναγνωρίζουν τα σημάδια (προσωπικό των επειγόντων περιστατικών, γενικού/οικογενειακού ιατροί, παθολόγοι, παιδίατροι, ψυχίατροι, κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές αλλά και το προσωπικό του οικογενειακού προγραμματισμού).

Υπηρεσίες Βοήθειας Θυμάτων - Υπηρεσίες που δημιουργήθηκαν ή ενσωματώθηκαν για την αντιμετώπιση της βίας λόγω φύλου, είναι οι παρακάτω: κέντρα κακοποιημένων γυναικών, κέντρα αστέγων, προγράμματα οικονομικής βοήθειας· γυναικεία αστυνομικά τμήματα ή υπηρεσίες, προγράμματα συνηγορίας θυμάτων, τηλεφωνικές γραμμές για την πρόληψη βιασμού, της ενδοοικογενειακής βίας και της αυτοκτονίας, νομικές υπηρεσίες, προγράμματα φυγής, προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης (συμπεριλαμβανομένων ατομικών ομάδων συμβουλευτικής και υποστήριξης) και προγράμματα σεξουαλικότητας εφήβων/υπηρεσίες υγείας.

Ομάδες Υποστήριξης - Αν και οι ομάδες υποστήριξης μπορούν να εμπίπτουν στον τίτλο των υπηρεσιών βοήθειας στα θύματα, αξίζουν ιδιαίτερης αναφοράς επειδή δεν είναι πάντα εξωτερικά οργανωμένες υπηρεσίες. Οι ομάδες υποστήριξης μπορεί να είναι ένας σημαντικός τρόπος οργάνωσης για τα ίδια τα θύματα ώστε να αντιμετωπίσουν την κατάσταση τους. Πέρα από τη συναισθηματική υποστήριξη, τα μέλη της ομάδας μπορούν επίσης να παρέχουν το ένα στο άλλο αίσθηση ασφάλειας.

Εργασία με δράστες - Η συνεργασία με τους δράστες βίας (προγράμματα παρέμβασης) ήταν μια αντιφατική και περιστασιακά επιτυχημένη απάντηση. Ενώ οι υπηρεσίες βοήθειας θυμάτων είναι ένα χρήσιμο βοήθημα για την αντιμετώπιση ενός υπάρχοντος προβλήματος, αυτή η προσέγγιση στοχεύει τις προσπάθειες στην πηγή του προβλήματος, επιχειρώντας να αλλάξει τη συμπεριφορά των βίαιων ανδρών.

Εξερευνώντας τις αρρενωπότητες - Προγράμματα που απευθύνονται σε αρρενωπότητες προσπαθούν να εξερευνήσουν τι «κάνει έναν άντρα». Η κεντρική ιδέα είναι να εκπαιδεύσει τα αγόρια από την πιο μικρή ηλικία ότι η βία (εναντίον οποιουδήποτε) είναι λάθος, ότι ο κυρίαρχος ορισμός του ανδρισμού σε κάθε κοινωνία είναι δεν είναι η μόνη εναλλακτική και ότι, παρόλο που είναι διαφορετικά σωματικά, τα κορίτσια δικαιούνται τα ίδια δικαιώματα και ευκαιρίες με τους άνδρες.

Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μέσων ενημέρωσης - Τα μέσα ενημέρωσης είναι ένας βασικός αγωγός για να γίνει ορατή η έμφυλη βία, διαφημιστικές λύσεις, ενημέρωση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τα νόμιμα δικαιώματα και τον τρόπο αναγνώρισης και αντιμετώπισης της έμφυλης βίας. Εφημερίδες, περιοδικά, ενημερωτικά δελτία, ραδιόφωνο, τηλεόραση, μουσική βιομηχανία, κινηματογράφος, θέατρο, διαφήμιση, διαδίκτυο, αφίσες, φυλλάδια, πίνακες ανακοινώσεων της κοινότητας, οι βιβλιοθήκες είναι κανάλια παροχής πληροφοριών στα θύματα και στο ευρύ κοινό σχετικά με την πρόληψη της έμφυλης βίας.

Εκπαίδευση - Τα σχολικά συστήματα είναι καθοριστικής σημασίας για τον τερματισμό της έμφυλης βίας πριν ξεκινήσει. Τακτικά προγράμματα σπουδών, σεξουαλική αγωγή, προγράμματα συμβουλευτικής και οι σχολικές υπηρεσίες υγείας μπορούν να μεταφέρουν το μήνυμα ότι η βία είναι λάθος και μπορεί να προληφθεί, προτείνουμε εναλλακτικά μοντέλα ανδρισμού, διδαχή δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων και παρέχουν βοήθεια σε παιδιά/εφήβους που μπορεί να είναι θύματα ή δράστες βίας. Ενσωμάτωση της ενότητας της έμφυλης βίας ως θέματος στην ψυχολογία, την κοινωνιολογία, την ιατρική, τη νοσηλευτική, το δίκαιο, τις γυναικείες σπουδές, την κοινωνική εργασία και άλλα προγράμματα επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα.

Νομικές υπηρεσίες - Η ποινικοποίηση όλων των μορφών έμφυλης βίας - ενδοοικογενειακή βία, βιασμός, σεξουαλική παρενόχληση, ψυχολογική βία κ.λπ. ήταν ένα σημαντικό βήμα για την εξάλειψή της. Αυτό που απομένει είναι η συνεπής εφαρμογή αυτών των νόμων, η εφαρμογή των κυρώσεων και η μεγαλύτερη εστίαση

στην αποκατάσταση των καταδικασθέντων δραστών. Άλλες νομικές απαντήσεις στην έμφυλη βία περιλαμβάνουν: υπηρεσίες νομικής βοήθειας, εκπαίδευση του αστυνομικού και δικαστικού προσωπικού, γυναικεία αστυνομικά τμήματα, νομική υπεράσπιση και λόμπι, εκπαίδευση οικογένειας κ.α.

Διεθνείς διασκέψεις και συμβάσεις - Η διεθνής κοινότητα έχει συγκεντρωθεί για να αντιμετωπίσει την έμφυλη βία μέσω ποικίλων συνεδρίων, συμβάσεων και συμφωνιών. Αν και αυτά δεν έχουν την ίδια δεσμευτική δύναμη με το εγχώριο δίκαιο, διεθνείς συμβάσεις όπως η Διακήρυξη για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών μπορεί να είναι αποδεικτικό της προθυμίας ενός κράτους να αναγνωρίσει το πρόβλημα της έμφυλης βίας και να αναζητήσει λύσεις. Διεθνές συμβάσεις καθιστούν επίσης τα κράτη υπόλογα σε ένα διεθνές και εξωτερικά ελεγχόμενο πρότυπο. Διεθνή συνέδρια για την έμφυλη βία φέρνουν μαζί οργανισμούς, ομάδες και άτομα από όλο τον κόσμο, δίνοντάς τους την ευκαιρία να μοιραστούν τις δικές τους εμπειρίες και να μάθουν από άλλους.

Η γνώση που υπάρχει για τους παράγοντες που συνδέονται με τη συντροφική βία και τη σεξουαλική κακοποίηση προέρχεται κυρίως από έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε υπερανεπτυγμένες χώρες και από σύγχρονες μελέτες, γεγονός το οποίο δεν μας επιτρέπει να κάνουμε λόγο για σχέση αιτίου-αποτελέσματος (Harvey, Garcia-Moreno & Butchart, 2007). Είναι πολλοί και διαφορετικοί οι παράγοντες εκείνοι που μπορεί να συσχετίζονται με τη βία στις ερωτικές σχέσεις. Επίσης, το συγκεκριμένο πρόβλημα αποτελεί φαινόμενο πολυπαραγοντικό και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται. Είναι σημαντικό να καταγραφεί η ανάγκη ολιστικής ανάλυσης και παρέμβασης του φαινόμενο σε ατομικό, ομαδικό (Grossman & Marta, 2007) και κοινοτικό επίπεδο γεγονός που αναδεικνύει τον σημαντικό ρόλο στην διασύνδεση των παραγόντων που μπορεί να διαδραματίζει η επιστήμη της Κοινωνικής Εργασίας (Πουλόπουλος, 2011). Όσον αφορά στην ανάγκη παρέμβασης στους ατομικούς παράγοντες, οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να παρέχουν υποστήριξη και καθοδήγηση (Κανδυλάκη, 2008), αξιοποιούν τα κατάλληλα μέσα στην κοινωνική εργασία με ομάδες (Κατσορίδου, 2009), σχεδιάζουν προγράμματα πρόληψης και συμβάλουν στη χάραξη κοινωνικής πολιτικής (Ζαϊμάκης, 2011). Η κοινοτική παρέμβαση είναι επιβεβλημένη για ένα φαινόμενο που απαιτεί ολιστική αντιμετώπιση καθώς σχετίζεται με τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, ειδικά όταν απουσιάζουν τα σύστημα προνοίας, όπως το σχολείο, ένα ισχυρό σύστημα υγείας με προγράμματα ενημέρωσης και προστασίας της δημόσιας υγείας. Έτσι, η επιστήμη της

Κοινωνικής Εργασίας, μέσω οικολογικών συστημικών θεωριών, δύναται ολιστικά να αναγνωρίσει τις ανάγκες των νέων, να αναγνωρίσει τους παράγοντες και πως αυτοί αλληλεπιδρούν και συνδέονται και να επικεντρωθεί στη δυναμική φύση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των συστημάτων (Grossman & Marta , 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΜΦΥΛΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1 Έμφυλες ανισότητες στην Ελλάδα

Με ποσοστό 52,5 % , η Ελλάδα βρίσκεται στην 27η θέση στην ΕΕ στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων. Η βαθμολογία της είναι 15,5 μονάδες κάτω από το μέσο όρο της βαθμολογίας της ΕΕ (EIGE,2021). Από το 2010, η βαθμολογία της Ελλάδας έχει αυξηθεί κατά 3,9 μονάδες. Από το 2018, η βαθμολογία της Ελλάδας έχει αυξηθεί κατά 0,3 μονάδες. Ωστόσο, η κατάταξη της Ελλάδας παραμένει η ίδια από το 2010 (EIGE,2021).

Η βαθμολογία της Ελλάδας είναι η υψηλότερη **στον τομέα της υγείας** στον οποίο συγκεντρώνει 84,3 βαθμούς (EIGE,2021). Ωστόσο, η Ελλάδα κατατάσσεται μόλις στην 20η θέση μεταξύ όλων των κρατών μελών. Ο τομέας της υγείας μετρά την ισότητα των φύλων σε τρεις πτυχές που σχετίζονται με την υγεία: κατάσταση υγείας, συμπεριφορά υγείας και πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Η κατάσταση της υγείας εξετάζει τις διαφορές στο προσδόκιμο ζωής γυναικών και ανδρών μαζί με την αυτοαντίληψη για την υγεία και τα έτη υγιούς ζωής (ονομάζεται επίσης προσδόκιμο ζωής χωρίς αναπηρία). Αυτό συμπληρώνεται με ένα σύνολο παραγόντων συμπεριφοράς για την υγεία, με βάση τις συστάσεις του ΠΟΥ για την υγιεινή συμπεριφορά, δηλαδή κατανάλωση φρούτων και λαχανικών, σωματική δραστηριότητα, κάπνισμα και κατανάλωση αλκοόλ. Η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας μετριέται με το ποσοστό των ατόμων που αναφέρουν ανεκπλήρωτες ιατρικές ή/και οδοντιατρικές ανάγκες . Με βαθμολογία 95,2 μονάδες, η καλύτερη επίδοση της Ελλάδας είναι στον υποτομέα της κατάστασης υγείας στον οποίο κατατάσσεται 4η μεταξύ όλων των κρατών μελών (EIGE,2021).

Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων είναι πιο έντονες **στον τομέα της εξουσίας** (27,0 βαθμοί).Ο τομέας της εξουσίας μετρά την ισότητα των φύλων στις θέσεις λήψης

αποφάσεων σε όλες τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές σφαίρες. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 26η θέση σε αυτόν τον τομέα.

Η Ελλάδα βρίσκεται πιο μακριά από την ισότητα των φύλων **στη λήψη οικονομικών αποφάσεων**. Ο υποτομέας της ισορροπίας των φύλων στη λήψη οικονομικών αποφάσεων μετριέται με την αναλογία γυναικών και ανδρών στα εταιρικά συμβούλια των μεγαλύτερων εγγεγραμμένων σε εθνικό επίπεδο εταιρειών που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήρια και εθνικές κεντρικές τράπεζες (EIGE,2021).

Με 44,7 βαθμούς, η βαθμολογία της Ελλάδας έχει βελτιωθεί περισσότερο στον **τομέα του χρόνου** (+9,1 βαθμοί) από το 2010. Η κατάταξή της έχει βελτιωθεί κατά μία θέση. Ωστόσο, η Ελλάδα βρίσκεται σε κακή θέση σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη (26η μεταξύ όλων των κρατών μελών). **Ο τομέας του χρόνου μετρά τις ανισότητες μεταξύ των φύλων στην κατανομή του χρόνου που αφιερώνεται στη φροντίδα και τις οικιακές εργασίες και κοινωνικές δραστηριότητες**. Ο πρώτος υποτομέας, που αφορά τις δραστηριότητες φροντίδας, μετρά τα χάσματα των φύλων στη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών ή των εγγονών τους, των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και στη συμμετοχή τους στη μαγειρική και στις δουλειές του σπιτιού (EIGE,2021).

Ο τομέας της εργασίας μετρά τον βαθμό στον οποίο οι γυναίκες και οι άνδρες μπορούν να επωφεληθούν από την ίση πρόσβαση στην απασχόληση και τις καλές συνθήκες εργασίας. Ο υποτομέας συμμετοχής συνδυάζει δύο δείκτες: τη συμμετοχή σε ποσοστά ισοδύναμης απασχόλησης πλήρους απασχόλησης και τη διάρκεια του εργασιακού βίου. Στην Ελλάδα σύμφωνα με την Eurostat (2019) τα ποσοστά πλήρους απασχόλησης στις γυναίκες είναι 33% σε σχέση με τον ανδρικό πληθυσμό ο οποίος φτάνει το 50%. Επιπλέον, η διάρκεια του εργασιακού βίου στην χώρα είναι κατά μέσο όρο 30 έτη στις γυναίκες ενώ η αντίστοιχη διάρκεια στους άνδρες είναι τα 37 έτη (Eurostat, 2019).

Ο τομεακός διαχωρισμός μετράται μέσω της συμμετοχής γυναικών και ανδρών στους τομείς της εκπαίδευσης, της ανθρώπινης υγείας και των δραστηριοτήτων κοινωνικής εργασίας. Στην Ελλάδα το 23% των εργαζομένων σε αυτούς τους τομείς αποτελείται από γυναίκες ενώ 9% μόλις από άνδρες (EIGE,2021).

Η ποιότητα της εργασίας μετριέται με ευέλικτες ρυθμίσεις χρόνου εργασίας και προοπτικές εργασίας. Η ευελιξία της εργασίας αποτυπώνεται από την ικανότητα των γυναικών και των ανδρών να πάρουν μια ή δύο ώρες άδεια κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας τους για να φροντίσουν προσωπικά ή οικογενειακά θέματα (EIGE,2021). Και

στα δύο φύλα βλέπουμε χαμηλά ποσοστά όσον αφορά την Ελλάδα, της τάξεως του 14% στις γυναίκες και 16% στους άνδρες όπου δεν μπορούν να έχουν ευέλικτο ωράριο για να καλύψουν προσωπικές ή οικογενειακές ανάγκες.

Η ανισότητα φύλων στην εργασία είναι πραγματικότητα και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει στοιχείων της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat). Το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών (ηλικίας 20-64 ετών) στην εργασία ανέρχεται σε 11,5 ποσοστιαίες μονάδες για το 2017. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών αγγίζει το 78% ενώ των γυναικών φτάνει στο 67%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΣ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ-ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

4.1 Ριζοσπαστικός φεμινισμός

Ο ριζοσπαστικός φεμινισμός συνδέεται με το β' κύμα και το Κίνημα για την Απελευθέρωση των Γυναικών (Women's Liberation Movement) των δεκαετιών του 1960-1970, που αναπτύχθηκε κυρίως στις ΗΠΑ και τη Δυτική Ευρώπη. Θέλει να εξαλείψει τις ρίζες της γυναικείας καταπίεσης (αντρικής κυριαρχίας), και θεωρεί ότι οι γυναίκες και οι άντρες είναι ξεχωριστές κοινωνικές τάξεις που βρίσκονται σε σχέση υποτέλειας/ κυριαρχίας εντός ενός καθολικού συστήματος έμφυλης καταπίεσης (Mackay, 2015). Οι έμφυλες ανισότητες, δηλαδή, δεν αφορούν μόνο τις άνισες ευκαιρίες και δικαιώματα των γυναικών, αλλά σε ένα συνολικό καθεστώς καταπίεσης-κυριαρχίας-εκμετάλλευσης που ορίζεται με βάση, όχι την τάξη, αλλά το φύλο.

Ως κίνημα, ο ριζοσπαστικός φεμινισμός αναπτύχθηκε κυρίως στις ΗΠΑ, όπου συνδέθηκε και με το Κίνημα Κατά των Φυλετικών Διακρίσεων (Civil Rights Movement). Προήγαγε αναλύσεις της πατριαρχίας ως του κύριου συστήματος ιδεολογικής και κοινωνικής κυριαρχίας επί των γυναικών, και θεωρούσε το γάμο και την οικογένεια, όπως και τη διάκριση δημόσιου/ιδιωτικού, ως βασικούς θεσμούς καταπίεσης (Mackay, 2015).

Οι ριζοσπαστικές φεμινίστριες κινητοποιήθηκαν ενάντια στη βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία, το βιασμό, τη σεξουαλική παρενόχληση και

κακοποίηση, την αιμομιξία και την πορνεία και πορνογραφία (που θεωρούν εκφράσεις μισογυνισμού). Θεωρούσαν ότι μόνο η επαναστατική ανατροπή του συστήματος της πατριαρχίας θα μπορούσε να εξαλείψει την καταπίεση των γυναικών. Συνεπώς, κοινωνική απελευθέρωση και δικαιοσύνη δε μπορούσε να προκύψει εντός των υπάρχοντων θεσμών αλλά μόνο σε εκτός τους, σε ανταγωνιστικές και εναλλακτικές μορφές οργάνωσης και συνύπαρξης. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες προσανατολίζονται σε αποσχιστικά σχήματα και πρακτικές και οργανώνουν αποκλειστικά γυναικείες (συχνά λεσβιακές) ομάδες και αυτόνομους χώρους, όπου συναντιούνται, συζητούν, αλληλοϋποστηρίζονται και επιδιώκουν να αναπτύξουν μη ιεραρχικές σχέσεις και τρόπους λειτουργίας. Τέτοιοι αυτόνομοι χώροι ήταν βιβλιοπωλεία, καφενεία γυναικών, κοινωνικά κέντρα γυναικών, βιβλιοθήκες και αρχεία γυναικών, γυναικείους χώρους τέχνης, αλλά και (παράνομες ενίοτε) κλινικές αμβλώσεων, γυναικεία κέντρα υγείας, καταφύγια κακοποιημένων γυναικών και κέντρα κατά του βιασμού. Οι ομάδες και οι χώροι αυτοί εκτός από υπηρεσίες για γυναίκες έχουν ως στόχο την καλλιέργεια μιας γυναικείας-φεμινιστικής συνείδησης και εναλλακτικών πρακτικών. Επίσης, εκδίδουν βιβλία, φυλλάδια και αφίσες για γυναίκες, φτιάχνουν γυναικεία μουσικά συγκροτήματα και θεατρικές ομάδες, ομάδες αυτοάμυνας, ομάδες δημιουργικής γραφής (Mackay, 2015)

Ο βιολογικός ρόλος των γυναικών στην αναπαραγωγή (κυοφορία και γέννα) τις 'κατασκευάζει' κοινωνικά ως 'μητέρες και τροφούς' και τις περιορίζει στην ιδιωτική σφαίρα, σε αντίθεση με τους άντρες που κυριαρχούν στη δημόσια σφαίρα. Ωστόσο, το γεγονός της εγκυμοσύνης δεν θα έπρεπε να προδιαγράφει και τον κοινωνικό ρόλο των γυναικών στην οικογένεια και τον ιδιωτικό βίο, δηλαδή την έμφυλη κατανομή της εργασίας. Για να αλλάξει πάντως αυτή η κατανομή εργασίας που βασίζεται στο βιολογικό φύλο χρειάζεται η παρέμβαση της τεχνολογίας, η οποία τεχνολογία θα επέτρεπε την αλλαγή της κατανομής εργασίας ως προς το κοινωνικό φύλο (Mackay, 2015).

Για τις ριζοσπαστικές φεμινίστριες δεν είχε νόημα να αγωνιστούν μέσα στις υπάρχουσες κινηματικές δομές (π.χ εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα, σοσιαλιστικό κίνημα, μαρξιστικές ομάδες, πολιτικά κόμματα), ακόμα κι όταν αυτές είχαν ένα ρητό απελευθερωτικό κοινωνικό πρόταγμα, γιατί εντός των δομών αυτών αναπαράγονταν σχέσεις κυριαρχίας-καταπίεσης των γυναικών εφόσον δεν αντιμετώπιζαν το πρόβλημα της πατριαρχίας και του σεξισμού ως κεντρικά πολιτικά ζητήματα. Το ζήτημα δηλαδή δεν ήταν μόνο η ανατροπή του καπιταλισμού ή η άρση των κοινωνικών ανισοτήτων

στη δημόσια σφαίρα, αλλά η βαθιά, συνολική και ριζική ανατροπή των έμφυλων σχέσεων σε προσωπικό, κοινωνικό, ιδεολογικό πολιτικό επίπεδο. Οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες είχαν μια βαθιά καχυποψία για τους όλους τους κυρίαρχους θεσμούς, επιθυμώντας να εγκαθιδρύσουν ένα εναλλακτικό σύστημα αξιών και σχέσεων (Crow, 2000).

Κριτικές που ασκήθηκαν: Σημεία κριτικής είναι ότι η προσέγγιση αυτή παραγνωρίζει τη σημασία ευρύτερων κοινωνικών δομών, όπως της οικονομίας, του κράτους, της παιδείας, όπως επίσης ότι παραβλέπει ταξικές και άλλες διαφορές που διαμορφώνουν διαφορετικούς τρόπους ανατροφής των παιδιών. Θεωρήθηκε από κάποιες φεμινίστριες (π.χ. μαρξίστριες φεμινίστριες) ότι λόγω της έμφασης στην πατριαρχία ως βασική κοινωνική δομή και στην πατριαρχική ιδεολογία ως κυρίαρχη δεν ανέλυσαν επαρκώς τις κοινωνικο-οικονομικές σχέσεις ανισότητας και εκμετάλλευσης που υφίστανται οι γυναίκες. Η κριτική αυτή αφορούσε κυρίως το γεγονός ότι οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες εστιάζουν (και κατασκευάζουν ή προϋποθέτουν) την κοινή εμπειρία καταπίεσης των γυναικών, την οποία θεωρούν παγκόσμια, χωρία να λαμβάνουν υπ' όψη τους τις διαφορές μεταξύ των γυναικών. Επίσης, κατηγορήθηκαν ότι, λόγω της έμφασής τους στην καθολική, δομική καταπίεση των γυναικών, προβάλλουν μια ταυτότητα θύματος ή έναν 'φεμινισμό της θυματοποίησης' και δεν αναγνωρίζουν την δύναμη για αυτενέργεια και εμπρόθετη δράση των γυναικών εντός αυτών των καταπιεστικών δομών και σχέσεων (Crow, 2000).

Τέλος, η εναντίωσή τους στην πορνεία και την πορνογραφία, αλλά και σε άλλες μορφές σεξουαλικών σχέσεων που θεωρήθηκε ότι αναπαράγουν σχέσεις κυριαρχίας/υποτέλειας (π.χ. σαδομαζοχισμός), όπως και στην τρανς πολιτική (ένα άτομο που κοινωνικοποιείται ως άντρας δε μπορεί ποτέ να γίνει, εκ των υστέρων, γυναίκα, επέφερε την κριτική των κούιρ φεμινιστριών (Mackay, 2015).

4.2 Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία

Η φεμινιστική κοινωνική εργασία προέκυψε από τη φεμινιστική κοινωνική δράση που πραγματοποιούνταν από γυναίκες που εργάζονταν με γυναίκες στις κοινότητές τους (Dominelli, 2002). Στόχος τους ήταν να βελτιώσουν την ευημερία των γυναικών συνδέοντας τις προσωπικές τους δυσκολίες και ατομικά προβλήματα με την κοινωνική θέση τους στην κοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι τα ιδιωτικά προβλήματα έχουν

επαναπροσδιοριστεί ως θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Αν και άλλοι κοινωνικοί λειτουργοί επέμειναν ότι η κοινωνία δημιουργεί προσωπικά προβλήματα, οι φεμινίστριες κοινωνικές λειτουργοί ήταν οι πρώτοι που έβρισκαν συσχέτιση στα προβλήματα των γυναικών με τις κοινωνικές τους θέσεις και τους ρόλους ως γυναίκες. Στη δημιουργία της φεμινιστικής κοινωνικής εργασίας, οι γυναίκες ακτιβίστριες, επηρεασμένες από τις φεμινιστικές ιδέες γενικότερα, συνέθεσαν τα δικά τους μοναδικά μοτίβα θεωρίας και πράξης δημιουργώντας μια διαδραστική σχέση μέσω της οποίας και η φεμινιστική κοινωνική εργασία συνέβαλλε στη φεμινιστική έρευνα και πρακτική (Lubling & Nevo, 2016).

Η φεμινιστική κοινωνική εργασία ορίζεται ως μια μορφή πρακτικής κοινωνικής εργασίας που παίρνει την γυναικεία εμπειρία του κόσμου ως αφετηρία της ανάλυσής της, εστιάζοντας στους δεσμούς μεταξύ της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία και της ατομικής της θέσης, ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες της, δημιουργεί σχέσεις ισότητας στις αλληλεπιδράσεις «πελάτη»-εργαζομένου και αντιμετωπίζει δομικές ανισότητες (Dominelli, 2002). Η ικανοποίηση των ιδιαίτερων αναγκών των γυναικών με ολιστικό τρόπο και η αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας στην ζωής τους, συμπεριλαμβανομένων των πολυάριθμων εντάσεων και διάφορων μορφών καταπίεσης που τους επηρεάζουν, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της φεμινιστικής κοινωνικής εργασίας (Lubling & Nevo, 2016).

Ως επάγγελμα, η κοινωνική εργασία είναι αφοσιωμένη στη μοναδικότητα του άτομου μέσα στην κοινωνική του κατάσταση. Απαντά χωρίς να ουσιαστικοποιεί το άτομο ή να το αντιμετωπίζει ως μέλος μιας ομοιογενούς κατηγορίας. Συνδέοντας αυτό με τη δέσμευση του φεμινισμού στην κοινωνική αλλαγή μέσω ατομικής και συλλογικής δράσης που ενισχύει τις ζωές παιδιών, γυναικών και ανδρών, η φεμινιστική κοινωνική εργασία έχει πλεονεκτήματα που υπερβαίνει την υποστήριξη των μεταμοντέρνων θεωρητικών για κατακερματισμένες, ατομικές ταυτότητες. Μια περαιτέρω δύναμη του φεμινισμού που είναι απαραίτητη για τους κοινωνικούς λειτουργούς είναι η δέσμευσή του για κοινωνική αλλαγή αλλά και τη βελτίωση της ζωής ανδρών, γυναικών και παιδιών. Αυτό προκύπτει από την ανησυχία των φεμινιστριών να κατανοήσουν και να εξαλείψουν πρότυπα ανισότητας που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες περισσότερο από άλλες (Dominelli, 2002).

Τοποθετώντας το φύλο στον χάρτη της κοινωνικής εργασίας, οι φεμινίστριες κοινωνικές λειτουργοί έχουν αμφισβητήσει την ουδετερότητα των φύλων σχετικά με αυτόν τον κοινωνικό διαχωρισμό το οποίο, συνήθως, υποστηρίζεται στις παραδοσιακές

επαγγελματικές θεωρίες και πρακτική της κοινωνικής εργασίας. Οι φεμινίστριες αμφισβήτησαν την εξάρτηση των παραδοσιακών επαγγελματιών σε έναν οικουμενικό λόγο που χρησιμοποιεί τους (λευκούς) άνδρες ως κριτήριο για τη μέτρηση εμπειριών των γυναικών καθώς ο εντοπισμός των γυναικών σε αυτούς τους χώρους αρνείται συγκεκριμένες εμπειρίες των γυναικών στις ρουτίνες της καθημερινής ζωής και προϋποθέτει την εξαρτημένη τους κατάσταση. Οι φεμινίστριες ακτιβιστές έχουν επίσης αναρωτηθεί για την αποτυχία των κοινωνικών λειτουργών να εξετάσουν τις κοινωνικές καταστάσεις στις οποίες οι γυναίκες ζουν και έχουν απορρίψει την υπόθεση ότι η κοινωνική εργασία αφορά απλώς τα άτομα και τη λειτουργία τους (Dominelli, 2002).

Μέρος Β'

1. Μεθοδολογία έρευνας- Σκοπός της έρευνας-Ερευνητικά ερωτήματα

Η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπεί στη διερεύνηση της ύπαρξης έμφυλων στερεοτυπικών αντιλήψεων σε φοιτητές/φοιτήτριες Θετικών Επιστημών, όσον αφορά στο θέμα της βίας στις συντροφικές σχέσεις και των γνώσεων τους στο συγκεκριμένο θέμα.

Διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων:

- Ποιες είναι οι γνώσεις των ερωτώμενων όσον αφορά στις μορφές της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;
- Ποιες είναι οι απόψεις των ερωτώμενων όσον αφορά στο θέμα της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;
- Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;
- Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;
- Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο έτος σπουδών και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;
- Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περιοχή που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους (αστική, ημιαστική, κομμόπολη) και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;

Η παρούσα έρευνα είναι ποσοτική. Πεδίο της έρευνας αποτελούν οι φοιτητές/-τριες των Σχολών Θετικών Επιστημών. **Ο προσδιορισμός του δείγματος** θα γίνει με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας. Συνολικά, 202 τυχαία επιλεγμένοι συμμετέχοντες έλαβαν ένα email με μια έρευνα, στην οποία μπορούν γενικά να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγγραφής.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων αποτελεί τμήμα του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε στο πρόγραμμα Δάφνη «Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων» Gender Equality Awareness Raising I (τεύχος III) (Τσιριγώτη, Πετρούλακη & Ντιναπόγιας, 2011). Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι όλες

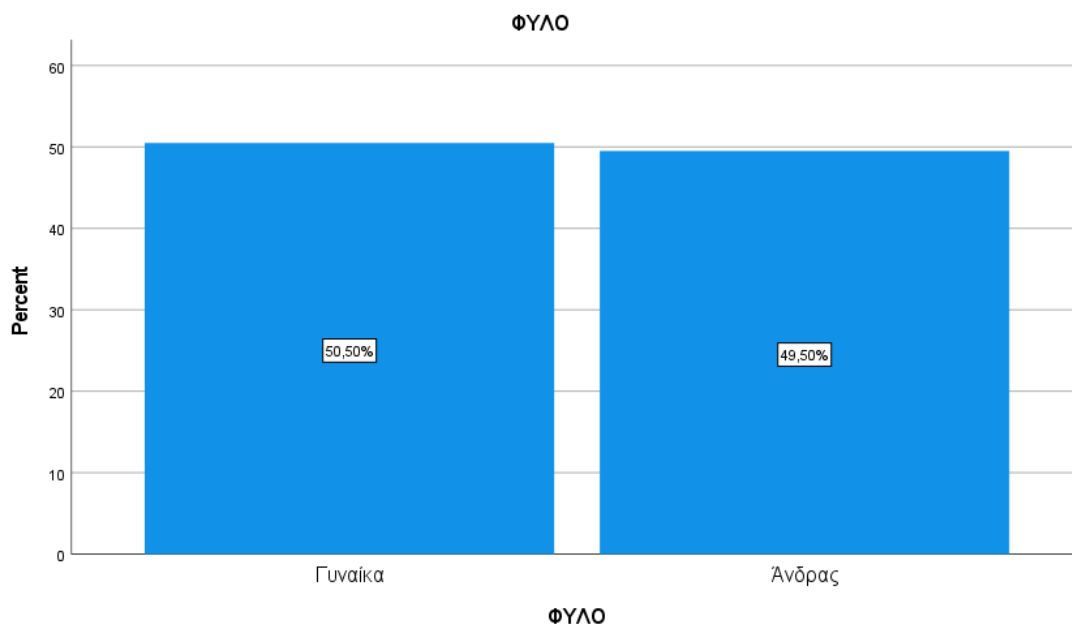
πολλαπλής επιλογής προκειμένου να είναι όσο πιο απλό και αποτελεσματικό είναι εφικτό για τον ερωτώμενο/νη να το συμπληρώσει και για τον ερευνητή να το αναλύσει. Σε κάθε τμήμα, η κλίμακα Likert χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό ατόμων που συμφωνούν ή διαφωνούν με συγκεκριμένες έννοιες σχετικά με το υπό διερεύνηση ζήτημα. Υπάρχουν δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε η συγκεκριμένη κλίμακα: πρώτον, είναι ευανάγνωστη, είναι απλό να κατασκευαστεί για τον ερευνητή, και δεύτερο και κύριο, είναι απλό να συμπληρωθεί για τους ερωτηθέντες. Η δομή της κλίμακας θεωρείται ισορροπημένη (γιατί ο αριθμός των κατηγοριών απαντήσεων είναι ίσος με τον αριθμό των κατηγοριών των ερωτήσεων), ομοιόμορφη (δηλώνει την επιλογή της ουδετερότητας στην απάντηση στην ερώτηση) και απαιτείται (επειδή ο αριθμός των ευνοϊκών κατηγοριών απαντήσεων ισούται με τον αριθμό των αρνητικών κατηγοριών) (ο ερωτώμενος δεν μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε μια ερώτηση). Καθορίστηκε ότι ήταν απαραίτητο να διεξαχθεί μια προκαταρκτική εξέταση του ερωτηματολογίου προτού καταστεί διαθέσιμο για συμπλήρωση, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ήταν σαφές και εύκολο στην κατανόηση

Όσον αφορά την εμφάνιση **της διαδικασίας συλλογής δεδομένων**, δεν υπάρχουν ασάφειες ή παραλείψεις. Λόγω των μέτρων προστασίας για την εξάπλωση της πανδημίας του COVID-19, η συλλογή των δεδομένων θα πραγματοποιηθεί μέσω διαδικτύου με τη βοήθεια του GoogleForms, το οποίο θα αναρτηθεί στις σελίδες των αντίστοιχων Τμημάτων στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Το ερωτηματολόγιο θα συμπληρωθεί μέσω Διαδικτύου, το οποίο έχει επιλεγεί ως τοποθεσία (online έρευνα). Συμπληρώθηκε από τον ερωτώμενο (αυτοδιαχειριζόμενο) με κοινή χρήση email (σύνδεσμος), με αποτέλεσμα ένα καλά προετοιμασμένο ερωτηματολόγιο σε μορφή Google Form μετά τη διανομή του στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης. Αυτή η στρατηγική επιλέχθηκε για εφαρμογή, μεταξύ άλλων λόγων, λόγω του βασικού της πλεονεκτήματος – που δεν είναι άλλο από την ταχύτητά της. Επιπλέον, η διαδικτυακή ενοποίηση έχει ουσιαστικά γίνει μονόδρομος όσον αφορά την υπεύθυνη και ασφαλή ολοκλήρωση της λειτουργίας, όπως συμβαίνει εδώ και αρκετό καιρό.

Το σύνολο των στοιχείων θα περαστούν στο σύστημα SPSS 28 για την ανάλυση τους. Συγκεκριμένα θα γίνει η κατανομή των συχνοτήτων και στατιστική ανάλυση για τη διερεύνηση των συσχετίσεων ανάμεσα στις διάφορες μεταβλητές.

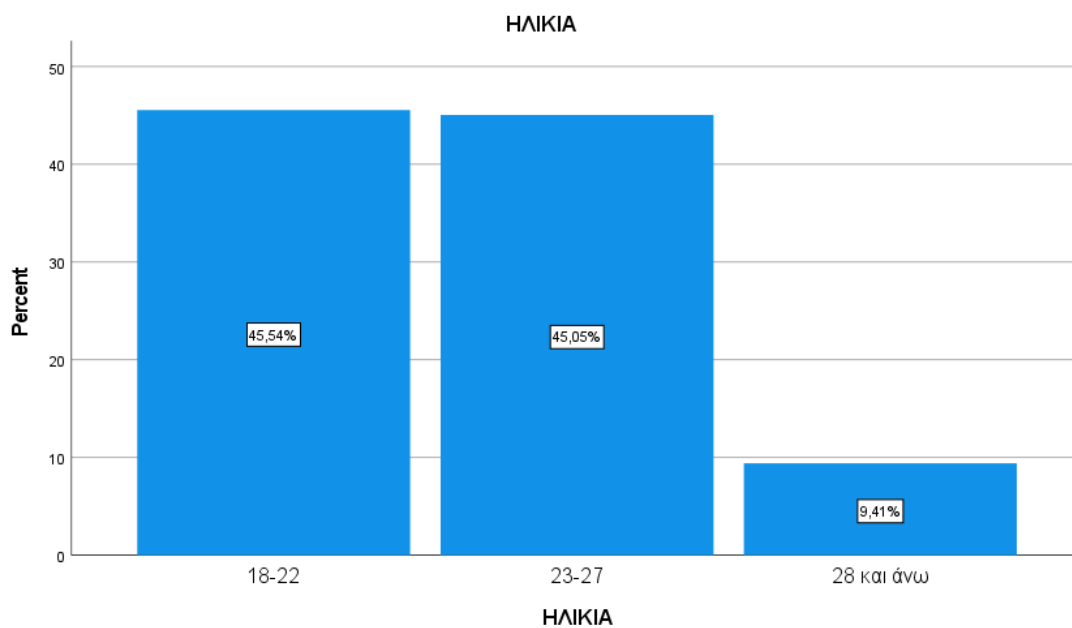
2. Αποτελέσματα ανάλυσης

Δημογραφικά στοιχεία της έρευνας

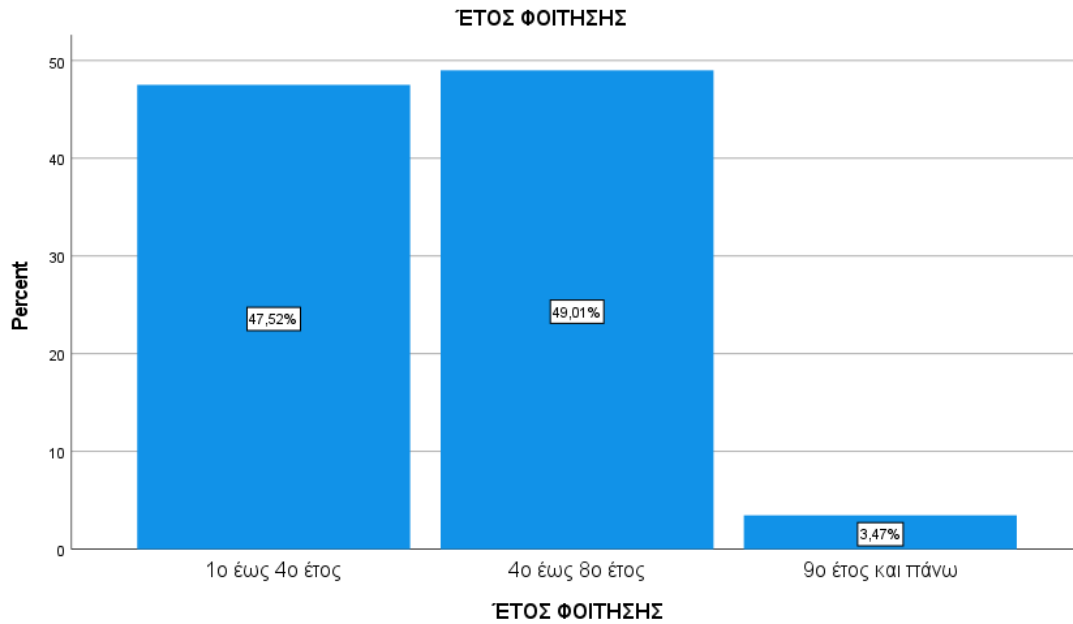
Διάγραμμα 1: φύλο

Το 50,50% των ερωτηθέντων είναι γυναίκες και το 49,50% είναι άνδρες .

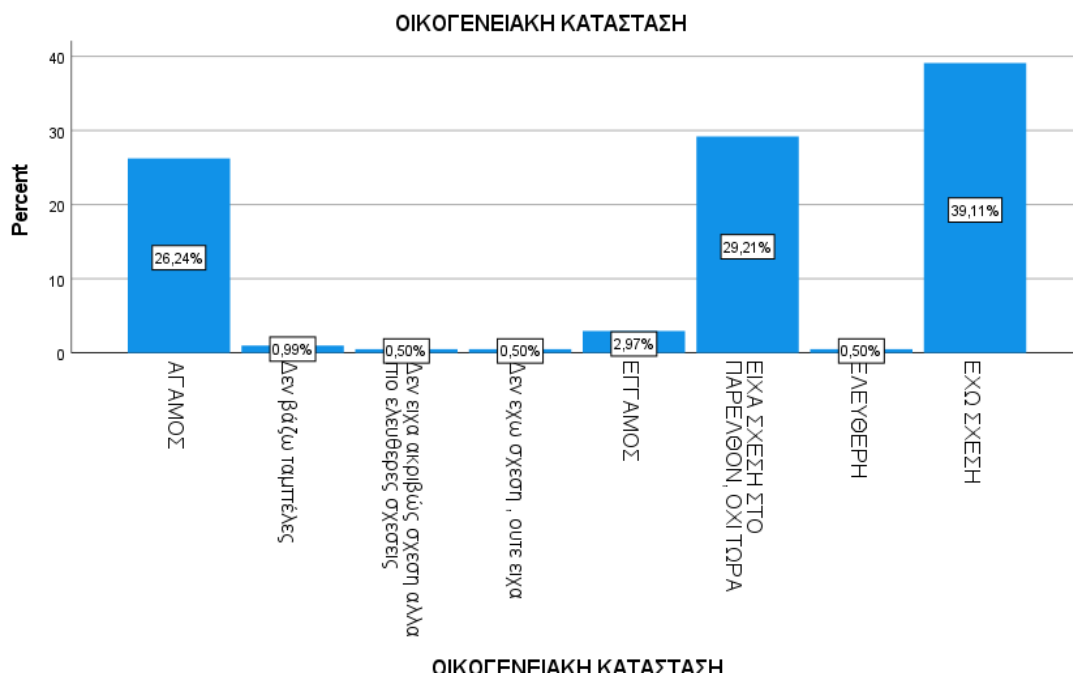
Διάγραμμα 2: ηλικία

Το 45,54% έχουν ηλικία από 18-22 έτη ,το 45,05% έχουν ηλικία από 23-27 έτη και το υπόλοιπο 9,41% έχουν ηλικία από 28+

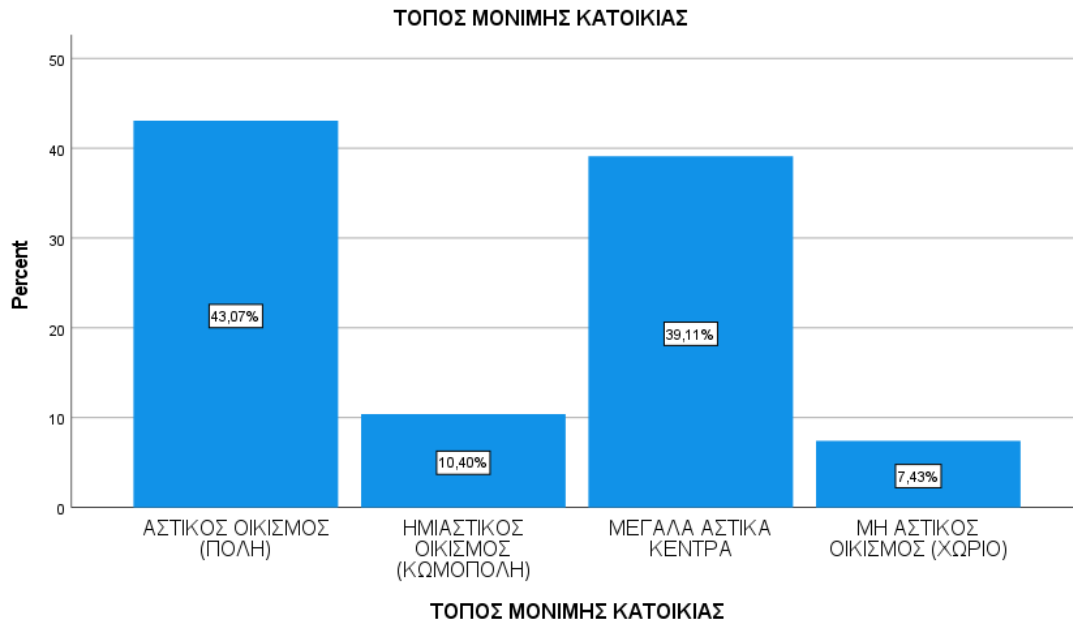
Διάγραμμα 3: έτος φοίτησης

Το 47,52% είναι στο 1^ο έως 4^ο έτος φοίτησης ,το 49,01% είναι από το 4^ο έως το 8^ο έτος φοίτησης και το 3,47% είναι από το 9^ο έτος και πάνω .

Διάγραμμα 3:οικογενειακή κατάσταση

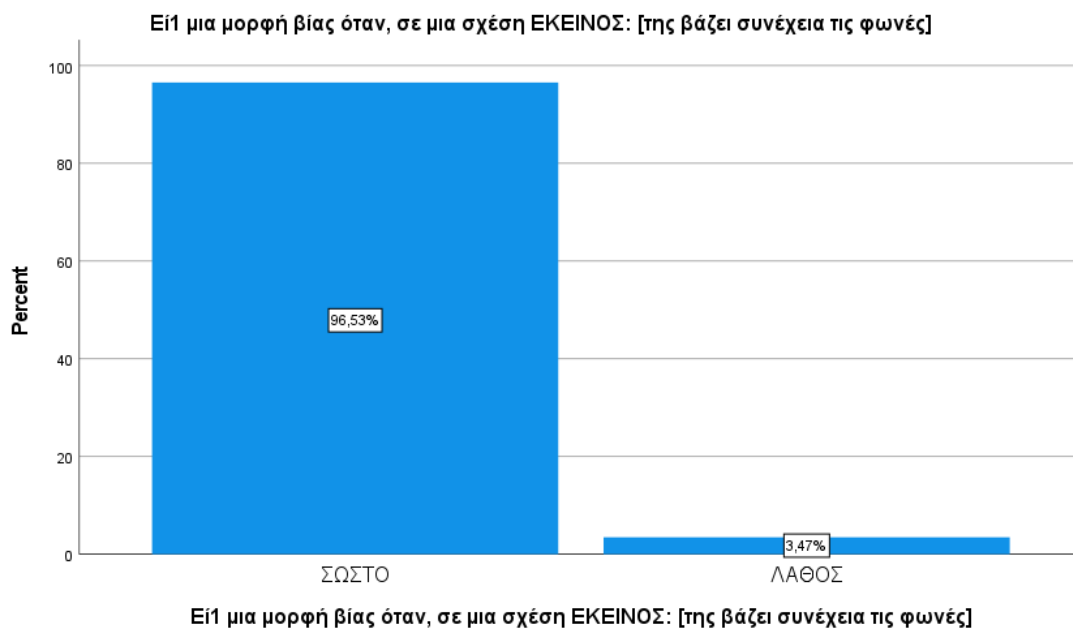
Το 39,11% δήλωσαν ότι έχουν σχέση ,το 29,21% δήλωσαν ότι είχαν σχέση στο παρελθόν , το 26,24% δήλωσαν πως είναι άγαμοι .

Διάγραμμα 4: τόπος μόνιμης κατοικίας

Το 39,11% δήλωσαν πως ζουν στα μεγάλα αστικά κέντρα , το 43,07% δήλωσαν πως ζουν στην πόλη ,το 10,40% δήλωσαν πως ζουν σε κωμόπολη και το 7,43% δήλωσαν πως ζουν σε χωριό.

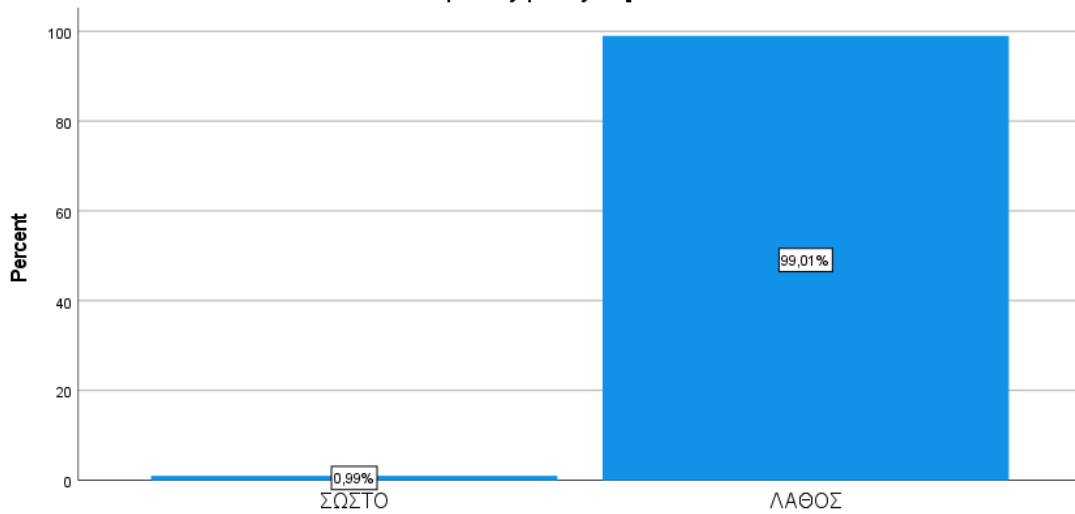
1^ο ερευνητικό ερώτημα :Ποιες είναι οι γνώσεις των ερωτώμενων όσον αφορά στις μορφές της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;

Διάγραμμα 1:

Το 96,53% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 3,47% το θεωρούν λάθος.

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [δεν θέλει να την παίρνει μαζί του όλες τις φορές που βγαίνει με τους φίλους του]

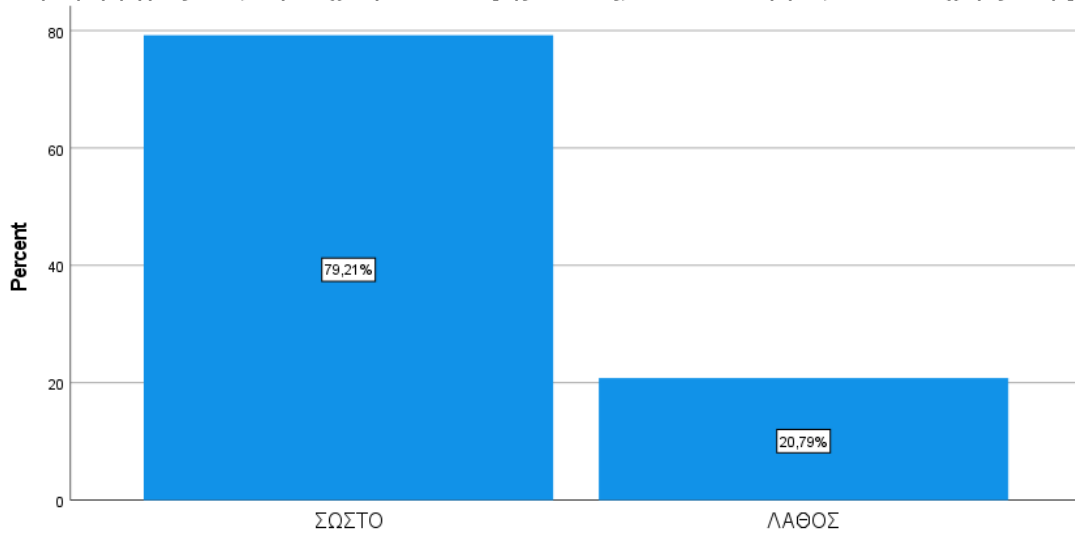

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [δεν θέλει να την παίρνει μαζί του όλες τις φορές που βγαίνει με τους φίλους του]

Διάγραμμα 2:

Το 99,01% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 0,99% το θεωρούν ως σωστό .

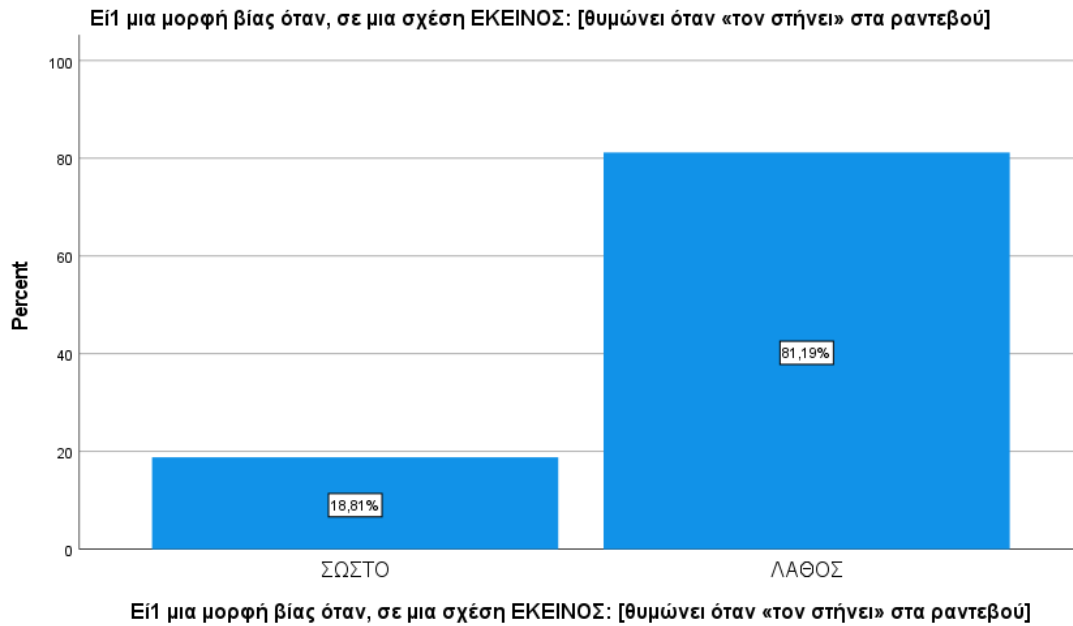
Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [της λέει πως, αν ποτέ τον αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτήν]

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [της λέει πως, αν ποτέ τον αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτήν]

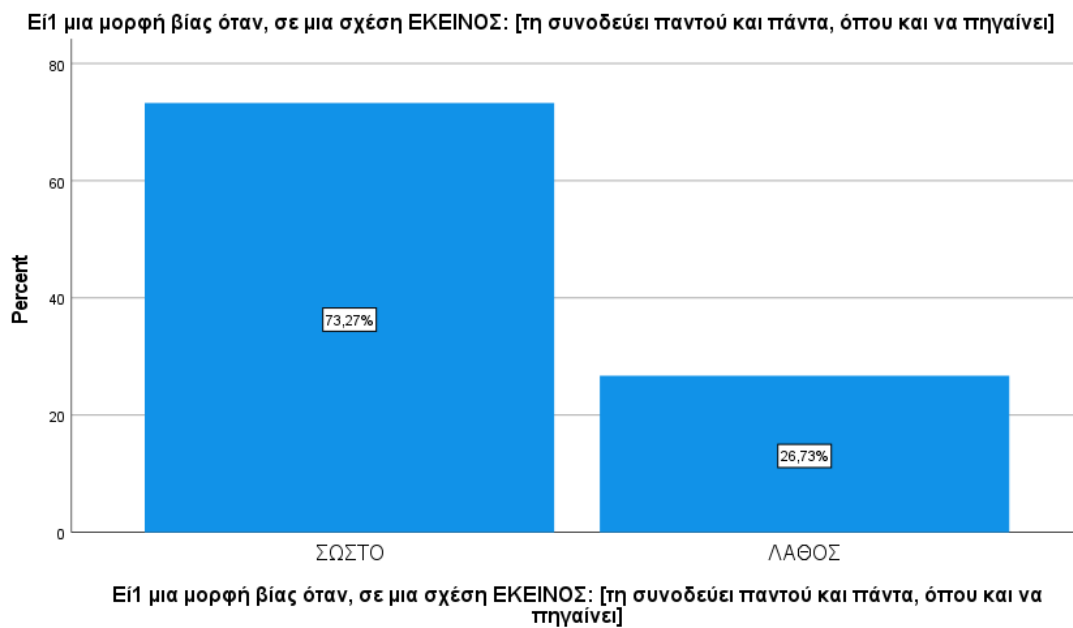
Διάγραμμα 3:

Το 79,21% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 20,79 % το θεωρούν λάθος.

Διάγραμμα 4:

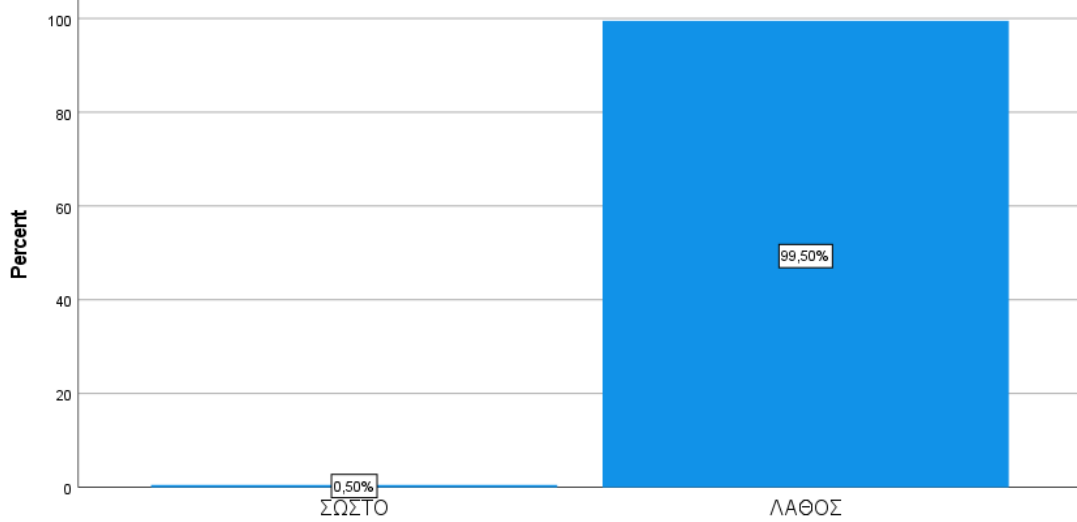
Το 81,19% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 18,81% το θεωρούν ως σωστό .

Διάγραμμα 5:

Το 73,27% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 26,73% το θεωρούν λάθος.

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [θέλει, όταν βγαίνουν έξω, να πληρώνουν μισά-μισά τα έξοδα]

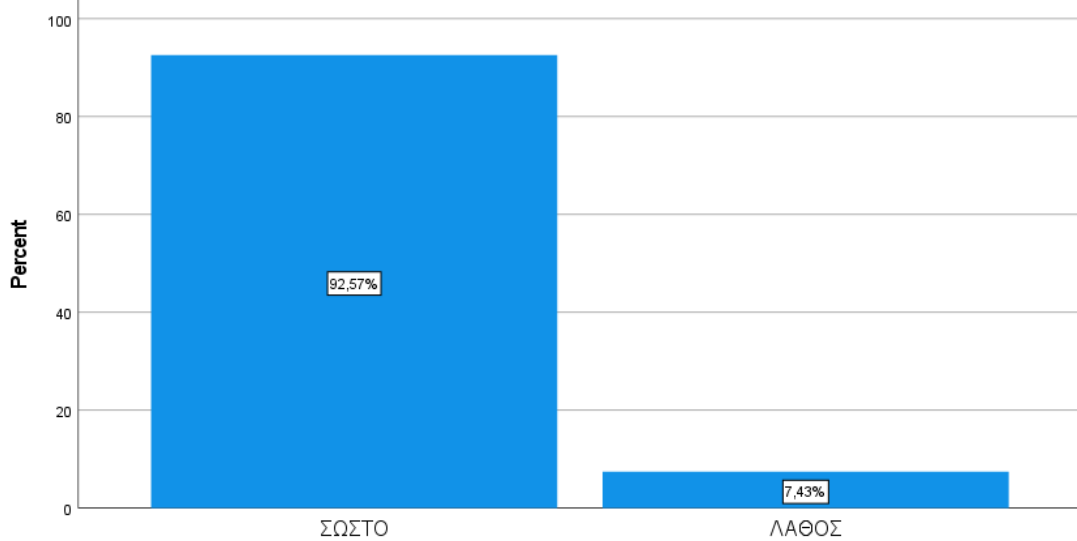

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [θέλει, όταν βγαίνουν έξω, να πληρώνουν μισά-μισά τα έξοδα]

Διάγραμμα 6:

Το 99,50% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 0,50% το θεωρούν ως σωστό .

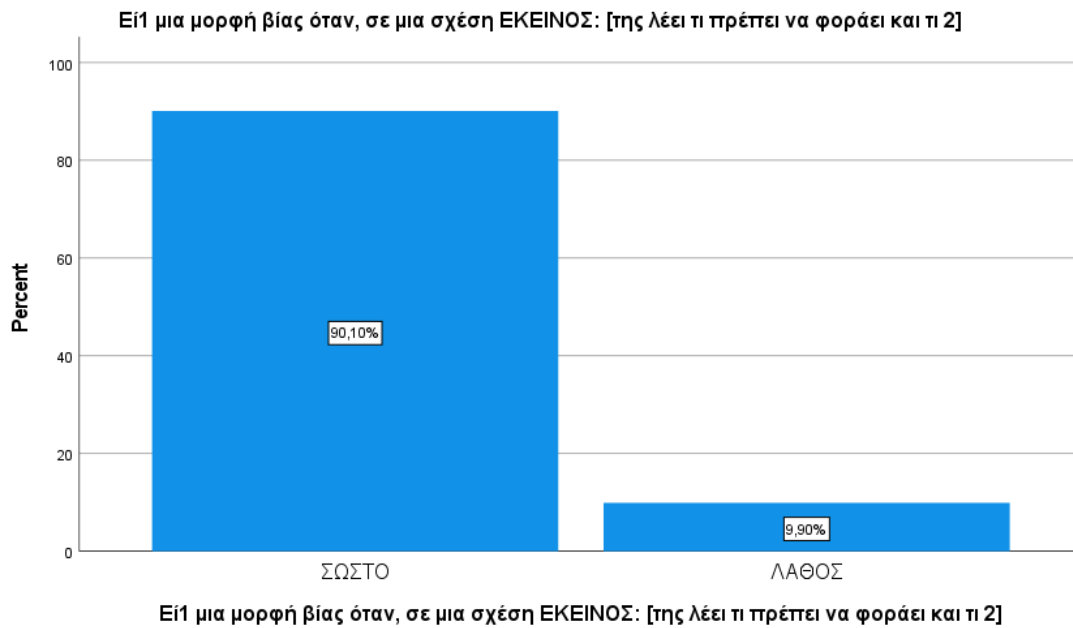
Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [της λέει ποια άτομα μπορεί να βλέπει και ποια 2]

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ: [της λέει ποια άτομα μπορεί να βλέπει και ποια 2]

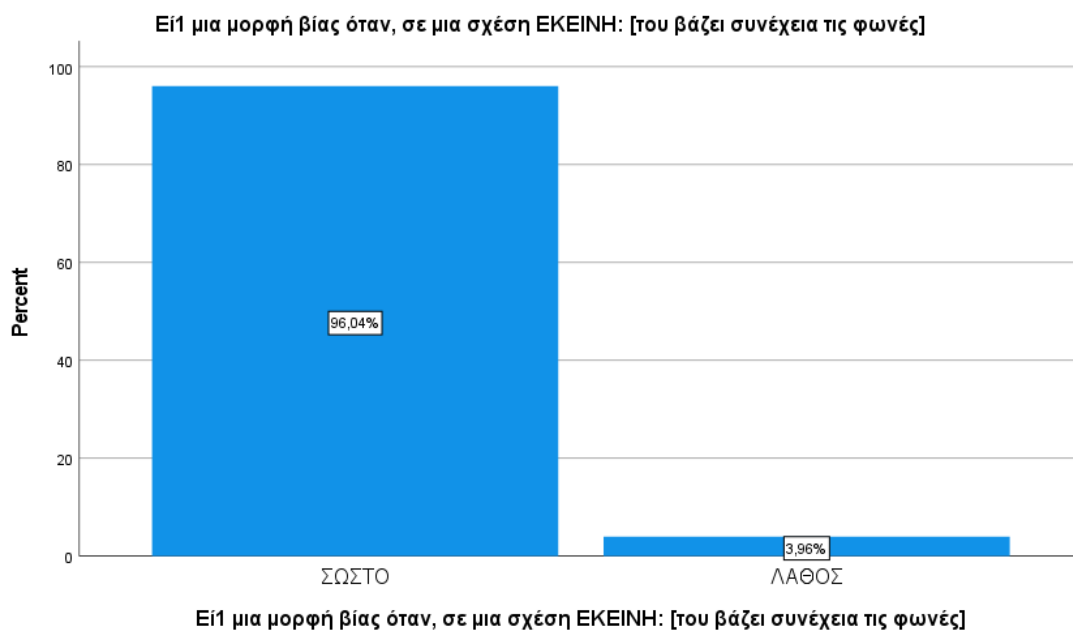
Διάγραμμα 7:

Το 92,57% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 7,43% το θεωρούν λάθος.

Διάγραμμα 8:

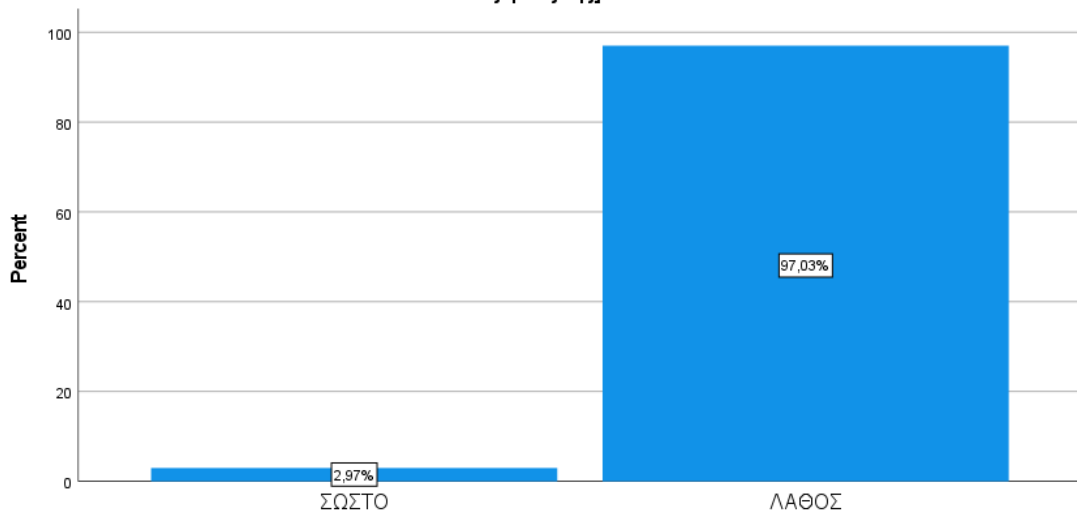
Το 90,10% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 9,90% το θεωρούν λάθος.

Διάγραμμα 9:

Το 96,04% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 3,96% το θεωρούν λάθος.

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΗ: [δεν θέλει να τον παίρνει μαζί της όλες τις φορές που βγαίνει με τις φίλες της]

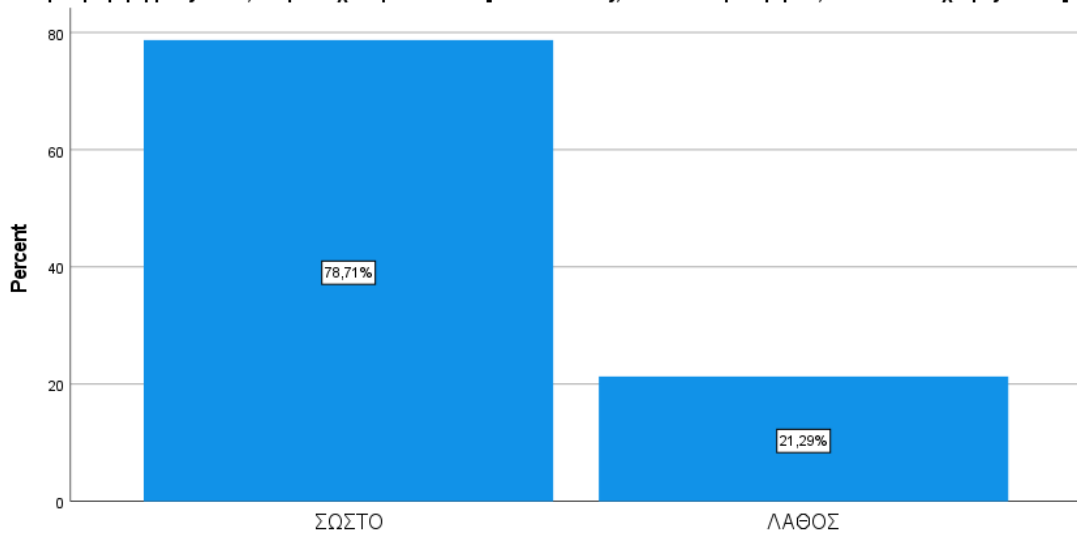

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΗ: [δεν θέλει να τον παίρνει μαζί της όλες τις φορές που βγαίνει με τις φίλες της]

Διάγραμμα 10:

Το 97,03% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 2,97 % το θεωρούν ως σωστό .

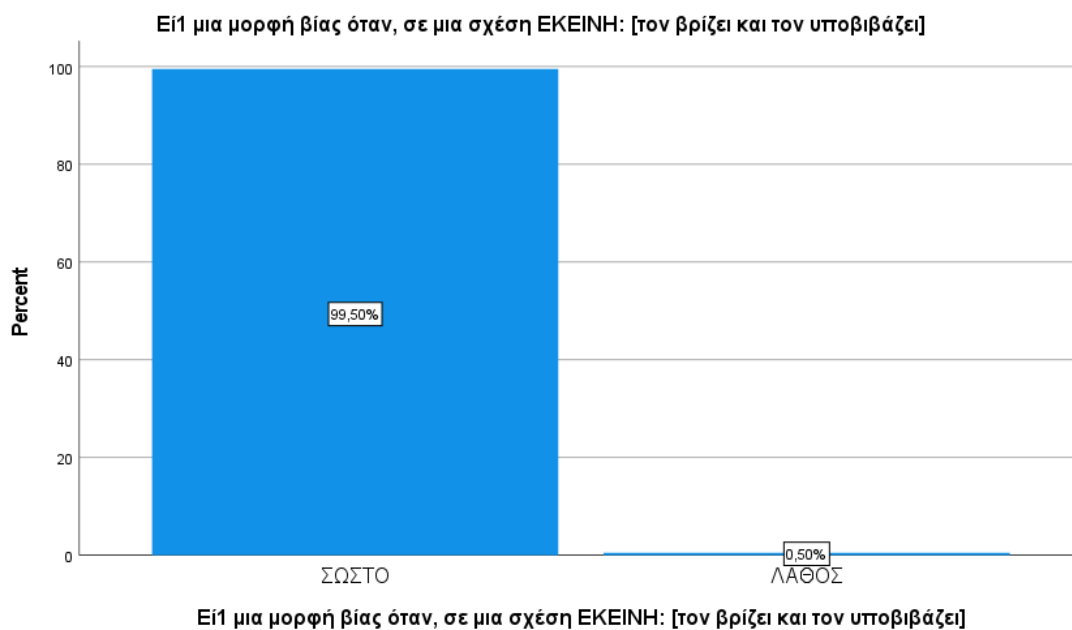
Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΗ: [του λέει πως, αν ποτέ την αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτόν]

Εί1 μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΗ: [του λέει πως, αν ποτέ την αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτόν]

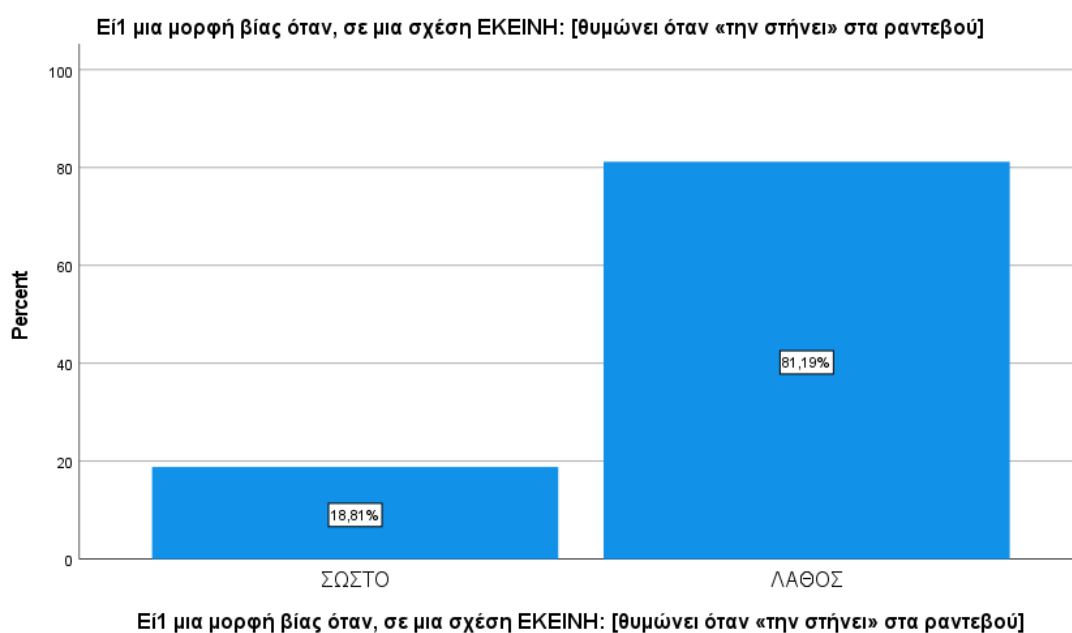
Διάγραμμα 11:

Το 78,71% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 21,29 % το θεωρούν λάθος.

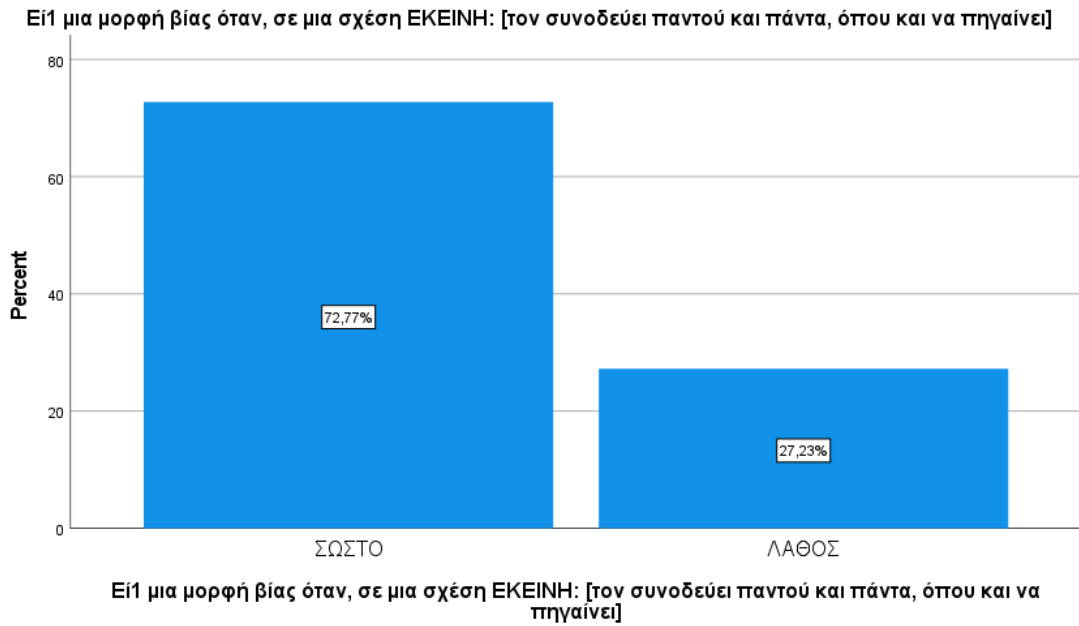
Διάγραμμα 12:

Το 99,50% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 0,5 % το θεωρούν λάθος.

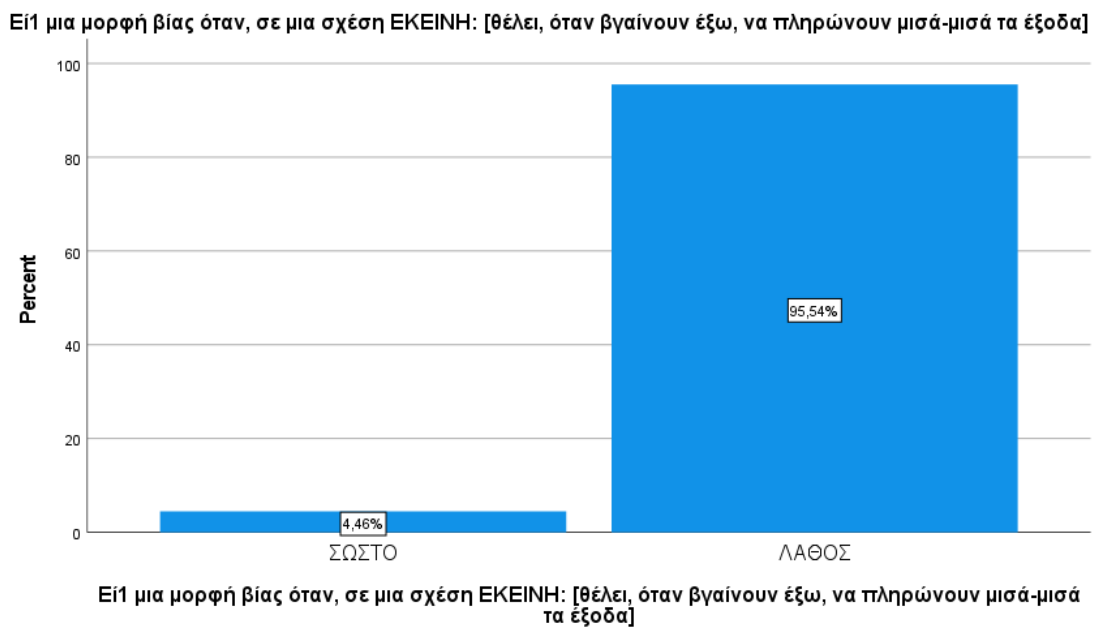
Διάγραμμα 13:

Το 81,19% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 18,81 % το θεωρούν ως σωστό .

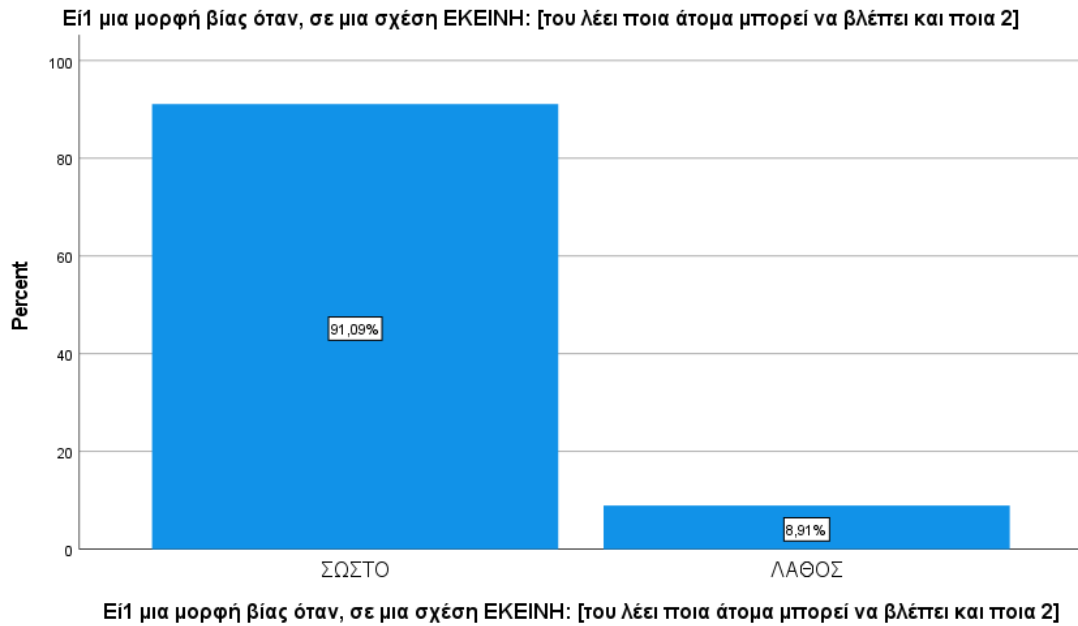
Διάγραμμα 14:

Το 72,77% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 27,23% το θεωρούν λάθος.

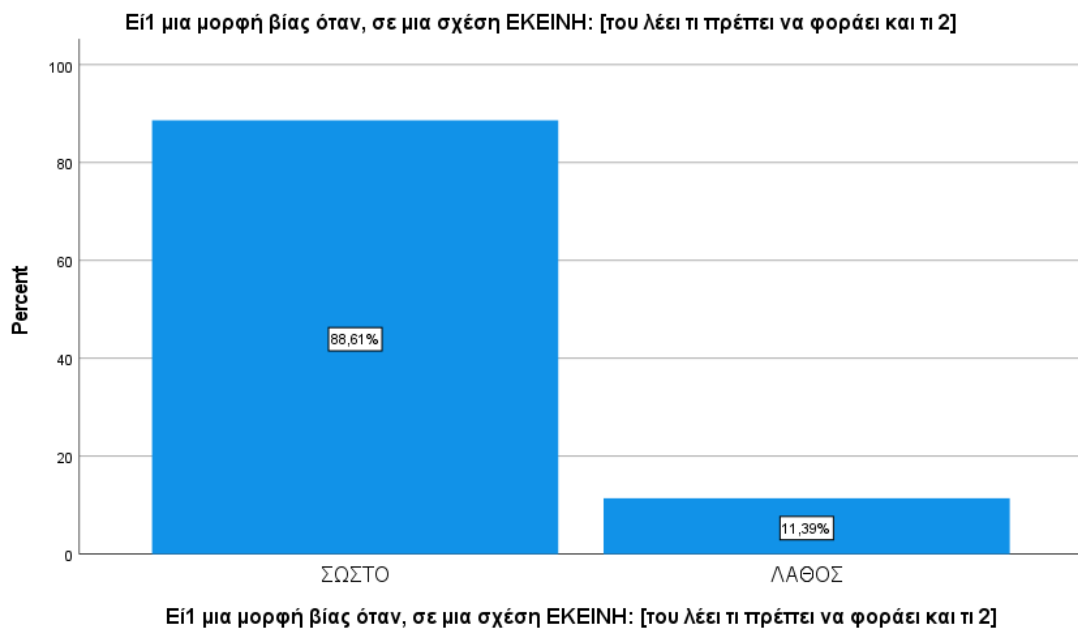
Διάγραμμα 15:

Το 95,54% θεωρούν ως λάθος το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 4,46 % το θεωρούν ως σωστό .

Διάγραμμα 16:

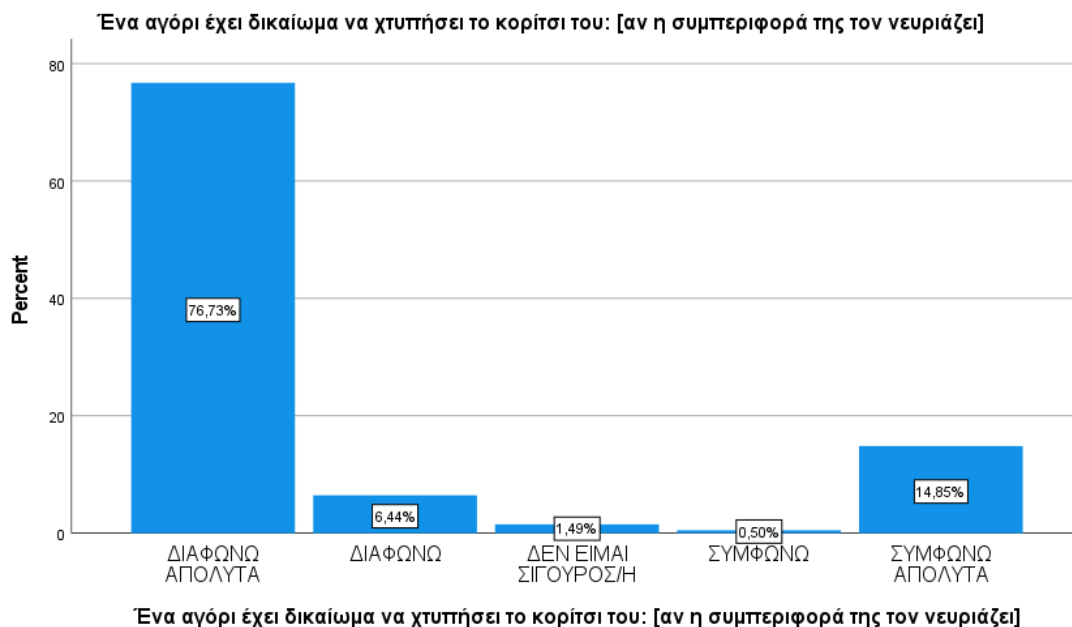
Το 91,09% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 8,91% το θεωρούν λάθος.

Διάγραμμα 17:

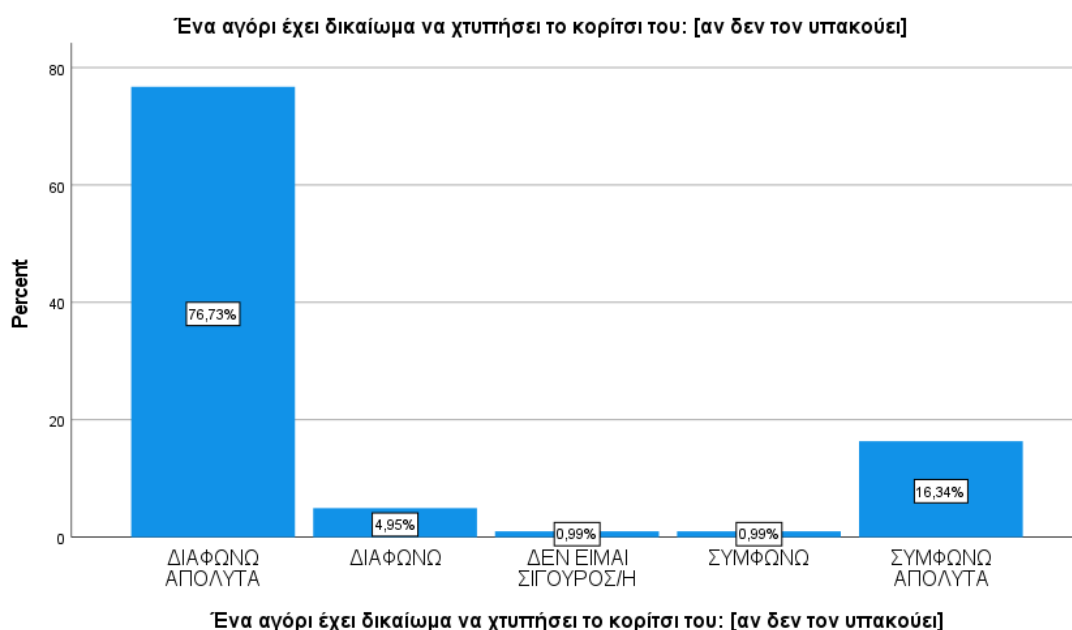
Το 88,61% θεωρούν σωστό το παραπάνω ερώτημα ,ενώ το 11,38 % το θεωρούν λάθος.

2^ο ερευνητικό ερώτημα : Ποιες είναι οι απόψεις των ερωτώμενων όσον αφορά στο θέμα της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις;

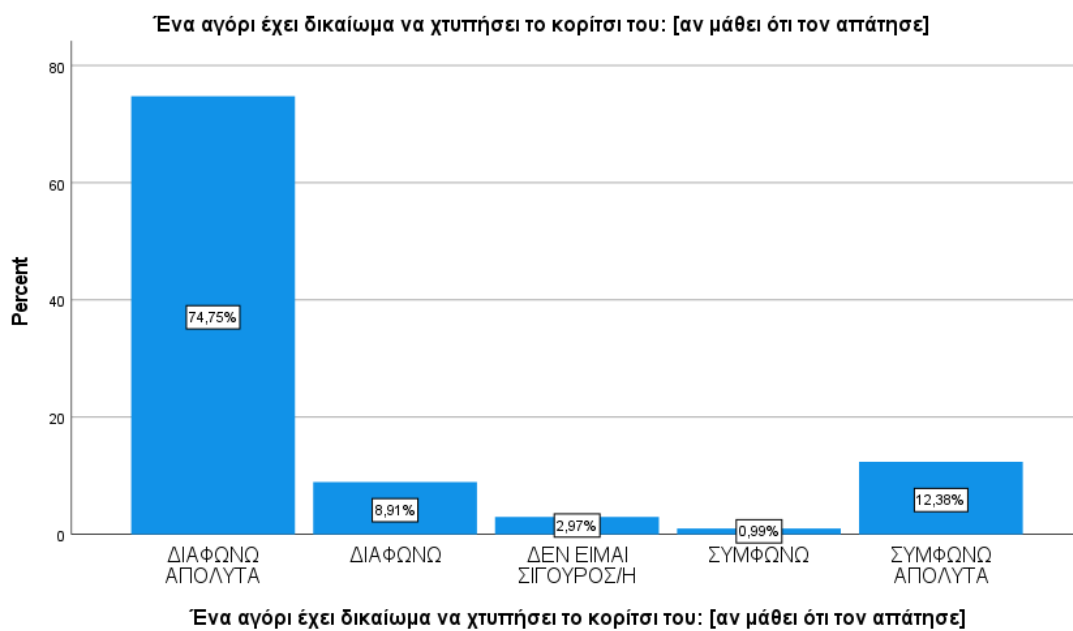
Διάγραμμα 1:

Το 76,73% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44% διαφωνεί και το 14,85% συμφωνεί απόλυτα .

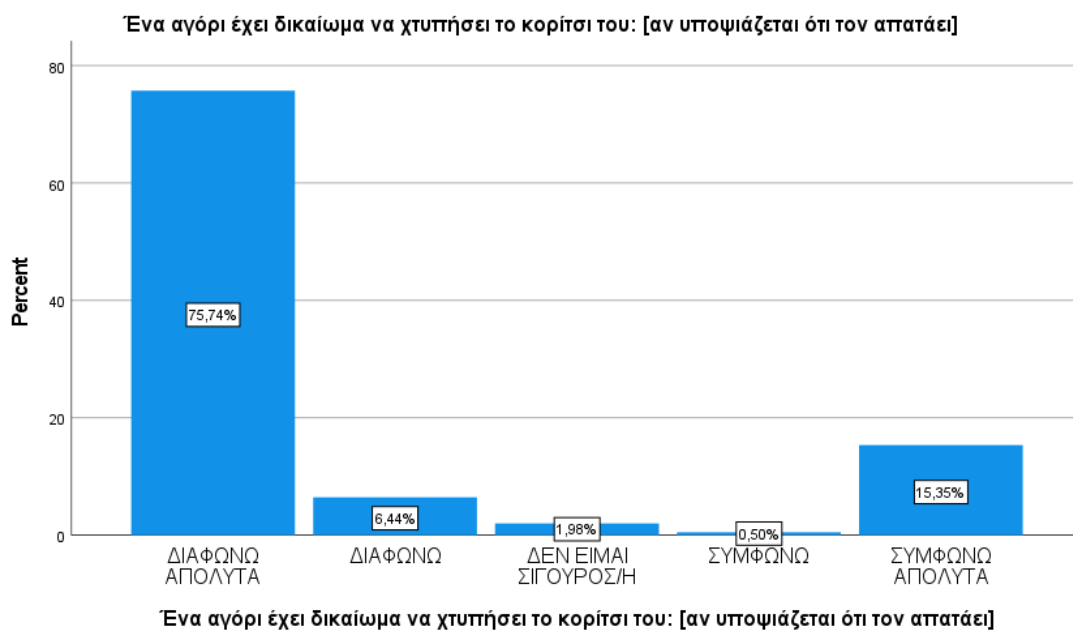
Διάγραμμα 2:

Το 76,73% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,95% διαφωνεί και το 16,34% συμφωνεί απόλυτα .

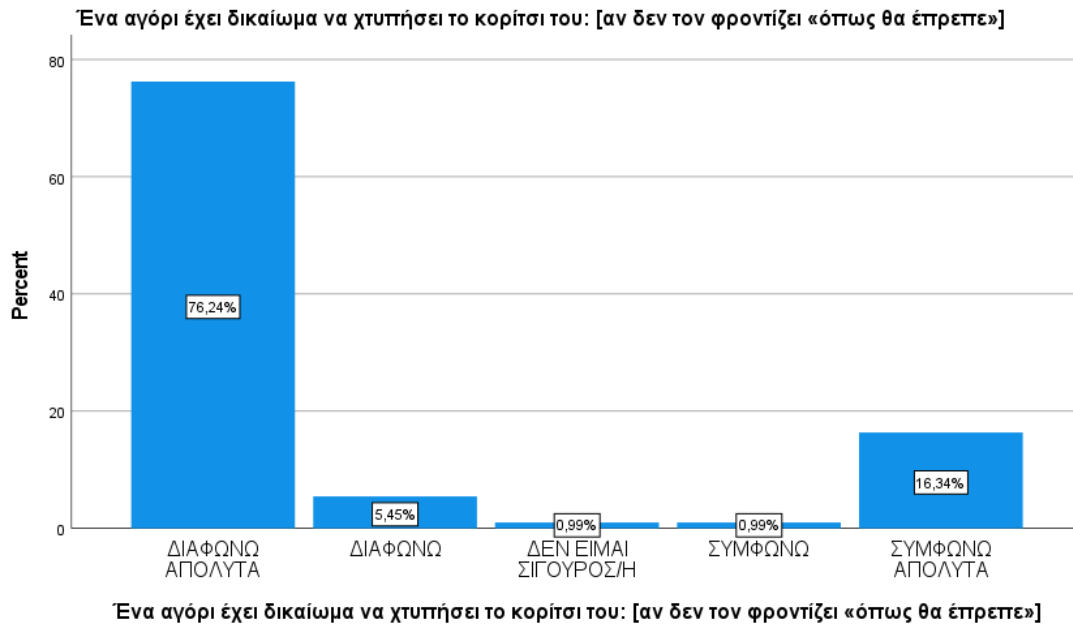
Διάγραμμα 3:

Το 74,75% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 8,91% διαφωνεί και το 12,38% συμφωνεί απόλυτα .

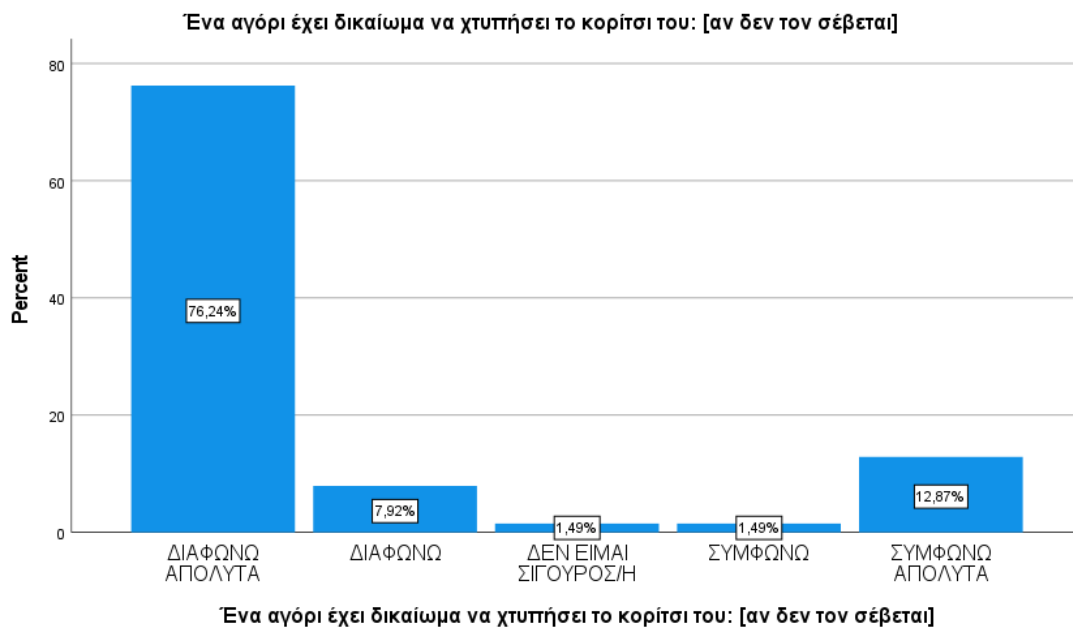
Διάγραμμα 4:

Το 74,74% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44% διαφωνεί και το 15,35% συμφωνεί απόλυτα .

Διάγραμμα 5:

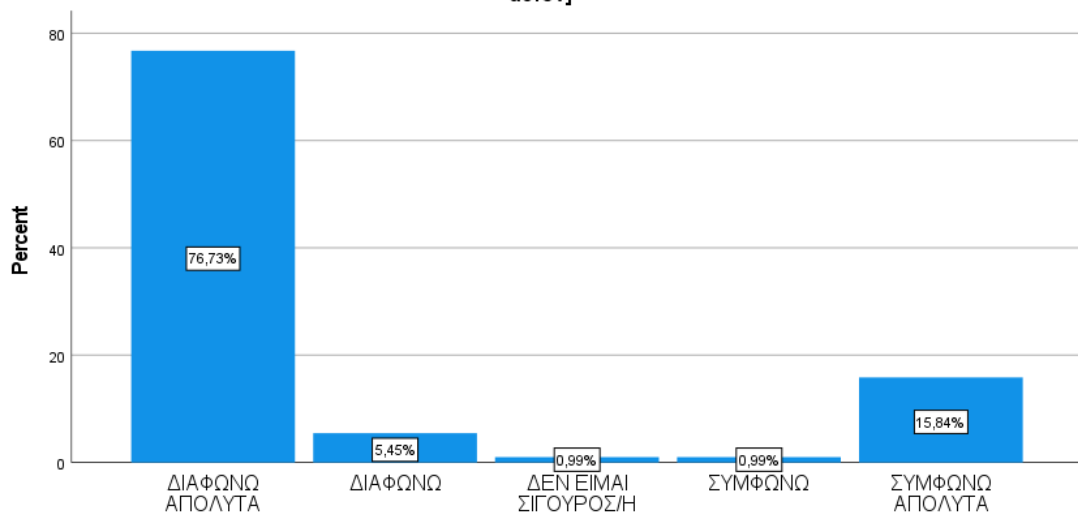
Το 76,24% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 5,48 % διαφωνεί και το 16,34 % συμφωνεί απόλυτα .

Διάγραμμα 6:

Το 76,24% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 7,92% διαφωνεί και το 12,87 % συμφωνεί απόλυτα .

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του: [αν ασχολείται περισσότερο με τις φίλες της απ' ό,τι μ' αυτόν]

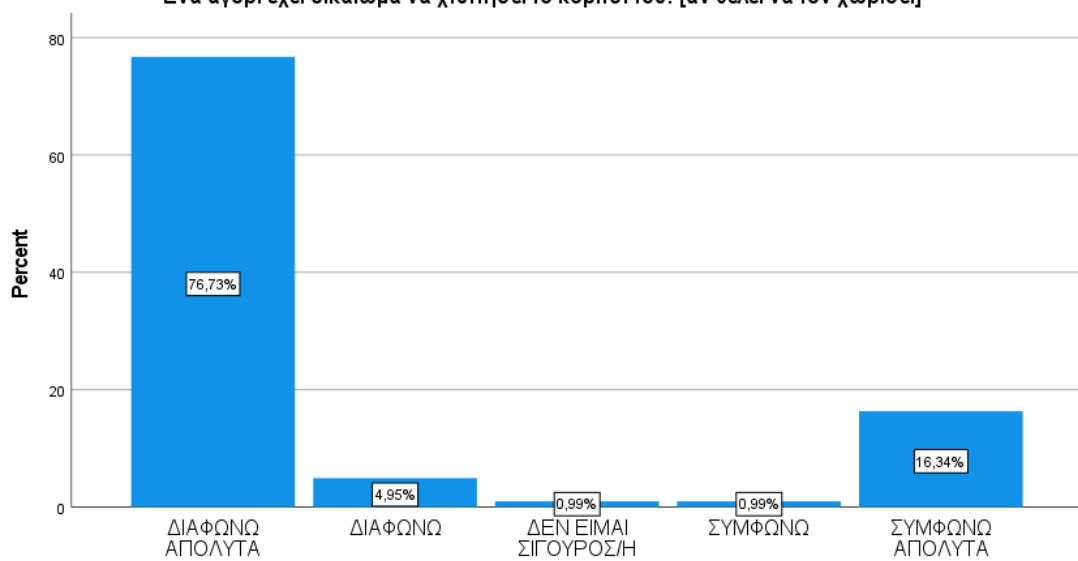

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του: [αν ασχολείται περισσότερο με τις φίλες της απ' ό,τι μ' αυτόν]

Διάγραμμα 7:

Το 76,73% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 5,45% διαφωνεί και το 15,84% συμφωνεί απόλυτα .

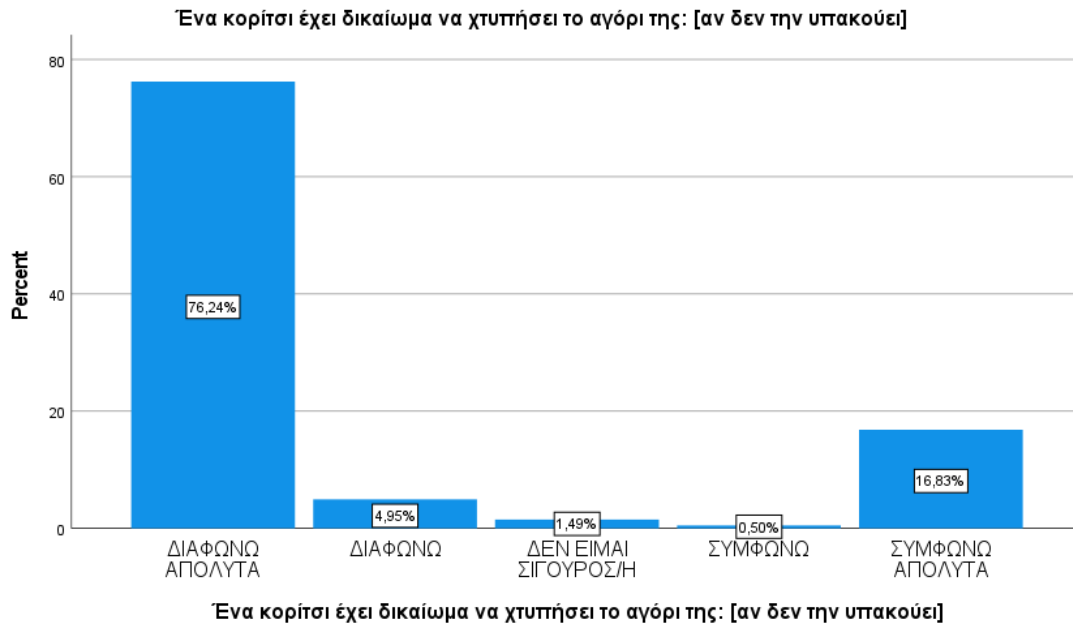
Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του: [αν θέλει να τον χωρίσει]

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του: [αν θέλει να τον χωρίσει]

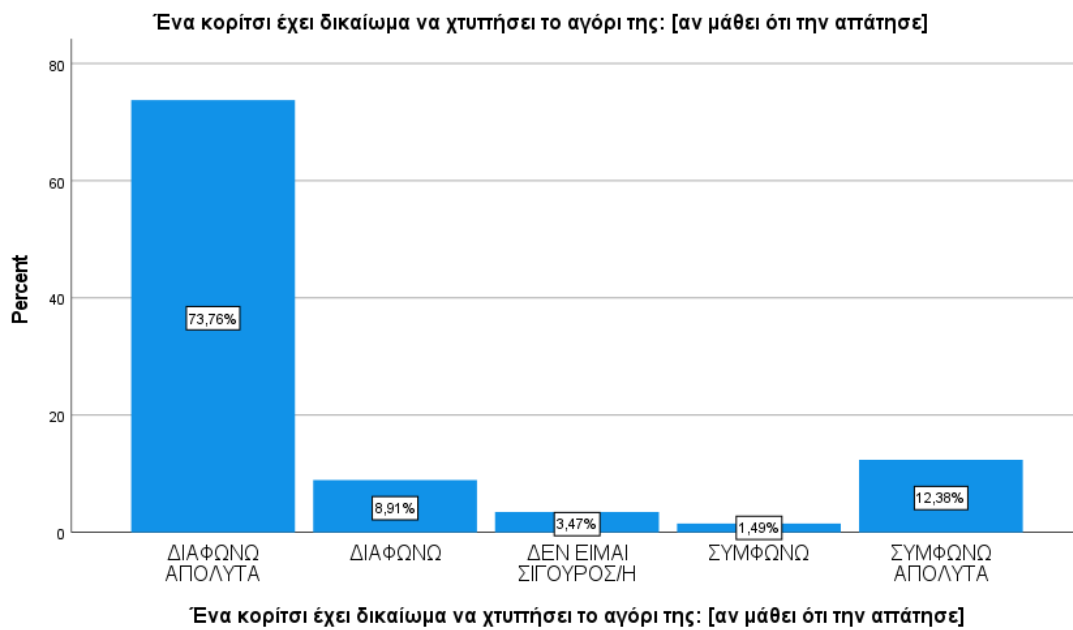
Διάγραμμα 8:

Το 76,73% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,95% διαφωνεί και το 16,34 % συμφωνεί απόλυτα .

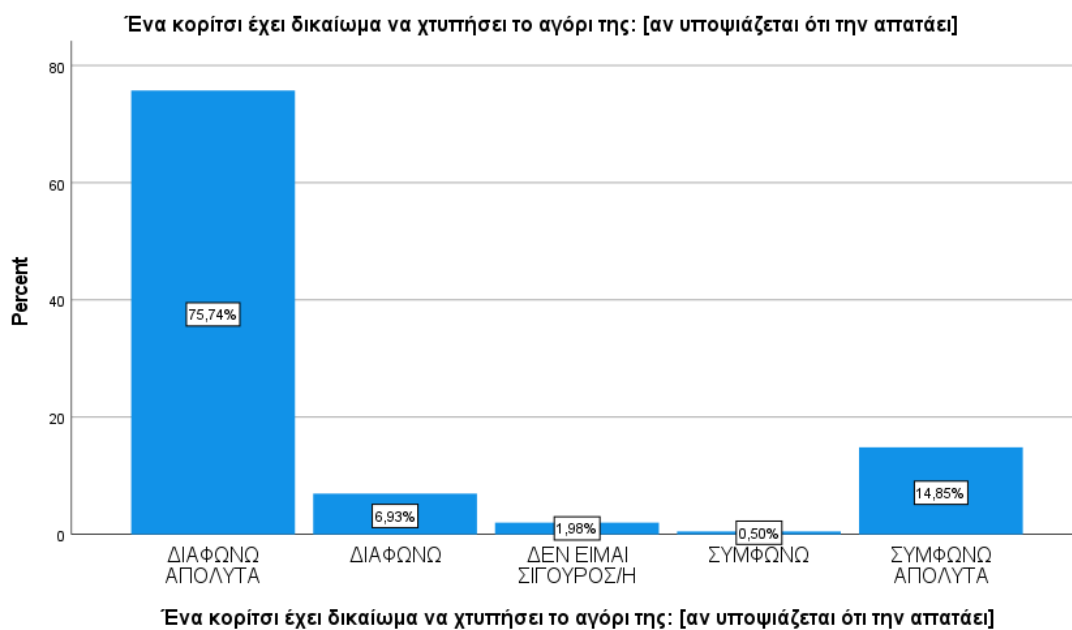
Διάγραμμα 9:

Το 76,24% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,95% διαφωνεί και το 16,83 % συμφωνεί απόλυτα .

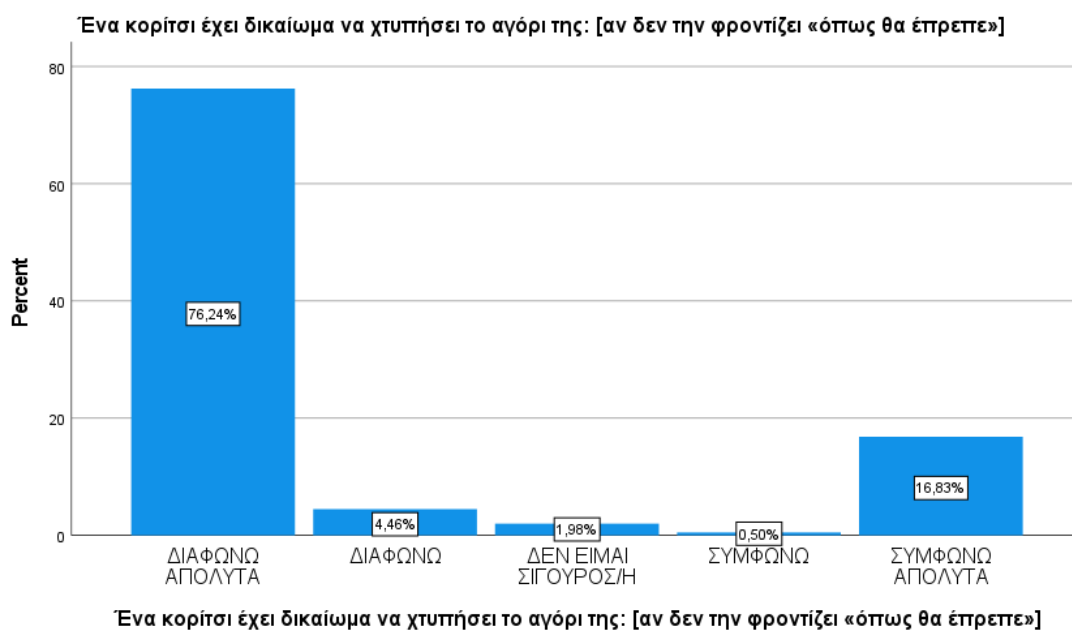
Διάγραμμα 10:

Το 73,76% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 8,91% διαφωνεί και το 12,38 % συμφωνεί απόλυτα .

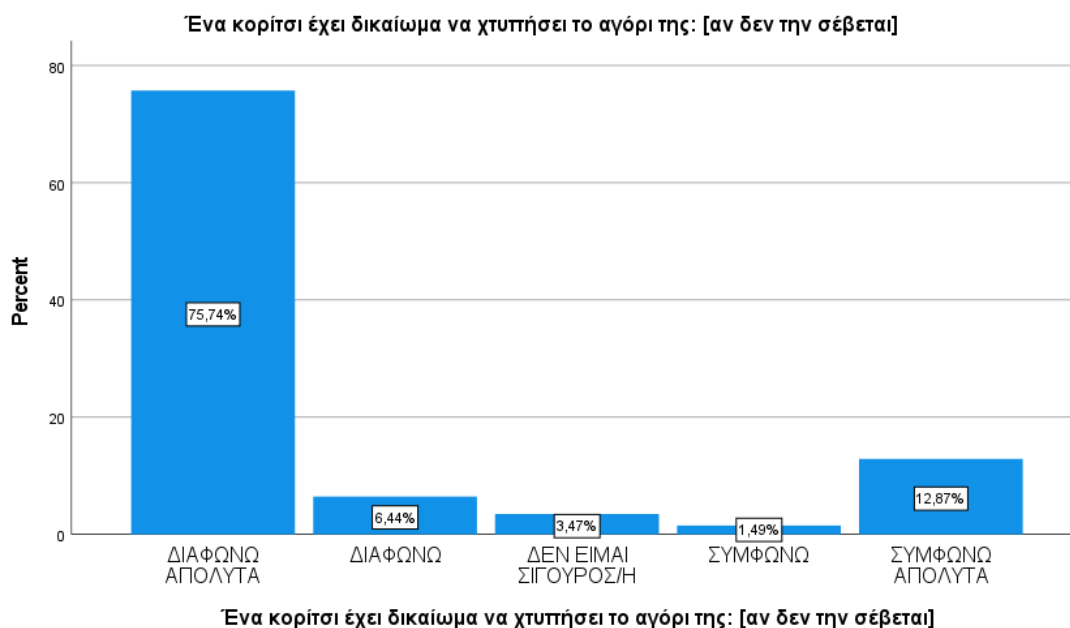
Διάγραμμα 11:

Το 75,74% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,93% διαφωνεί και το 14,85% συμφωνεί απόλυτα .

Διάγραμμα 12:

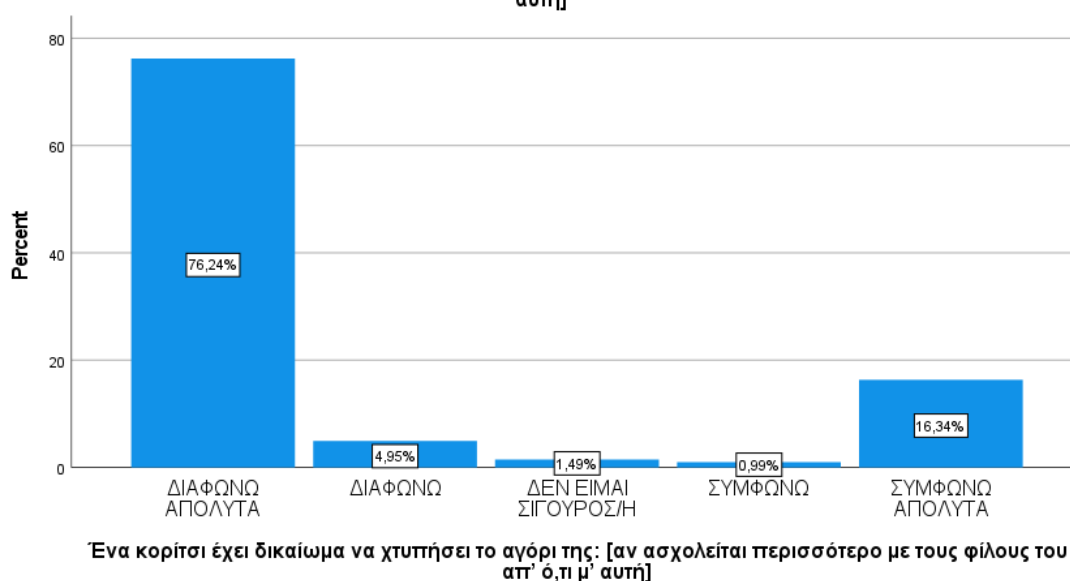
Το 76,24 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,46 % διαφωνεί και το 16,83 % συμφωνεί απόλυτα .

Διάγραμμα 13:

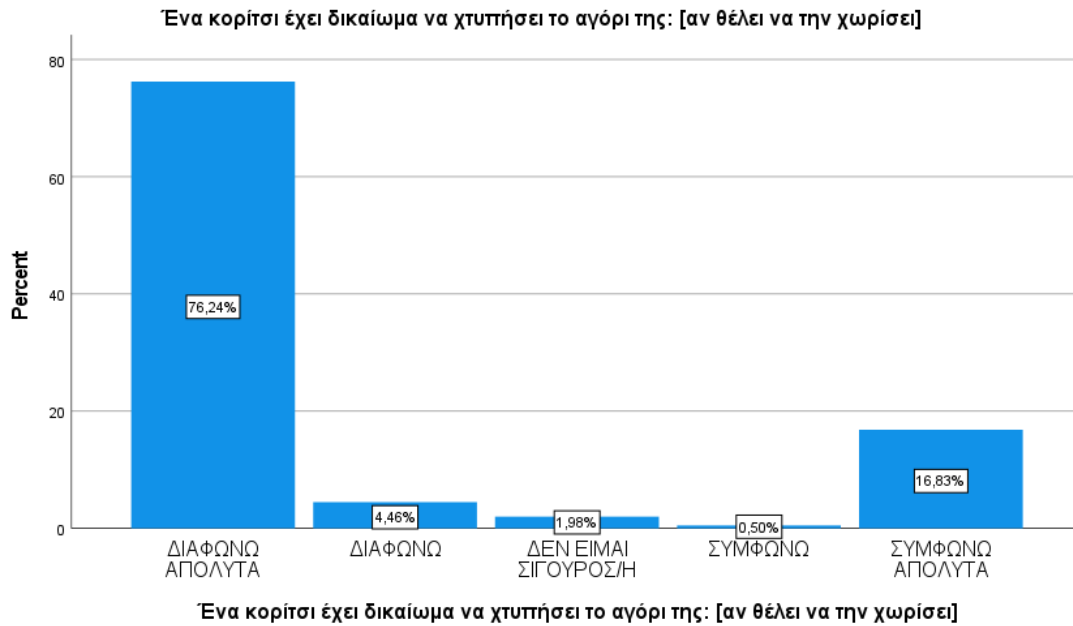
Το 75,74% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44% διαφωνεί και το 12,87 % συμφωνεί απόλυτα .

Ένα κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το αγόρι της: [αν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του απ' ό,τι μ' αυτή]

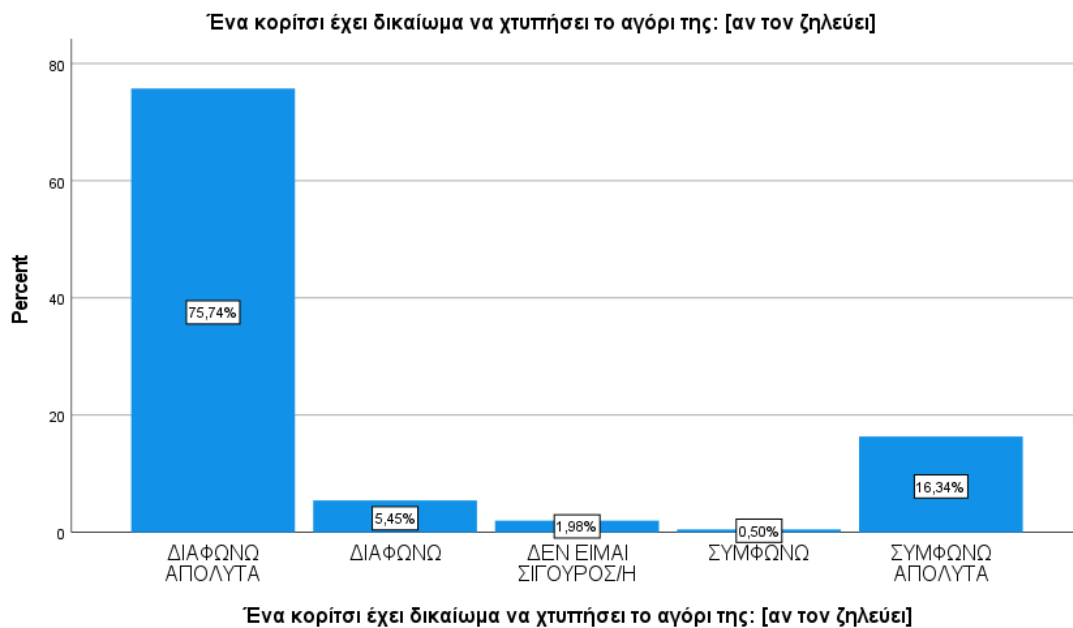
Διάγραμμα 14:

Το 76,24% διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,95% διαφωνεί και το 16,34 % συμφωνεί απόλυτα .

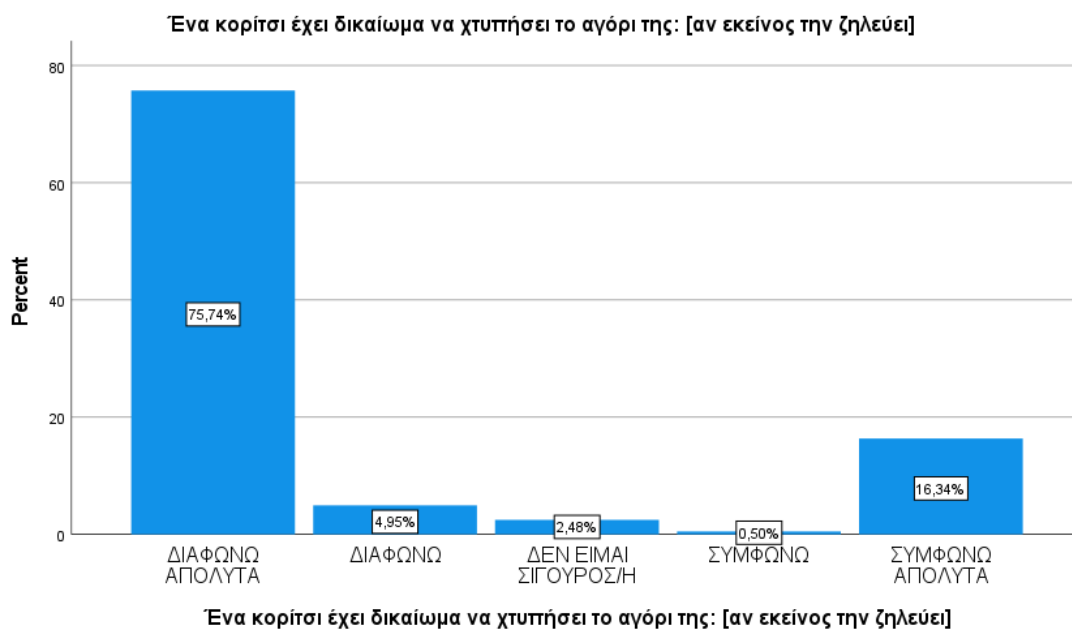
Διάγραμμα 15:

Το 76,24 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,46 % διαφωνεί και το 16,83 % συμφωνεί απόλυτα .

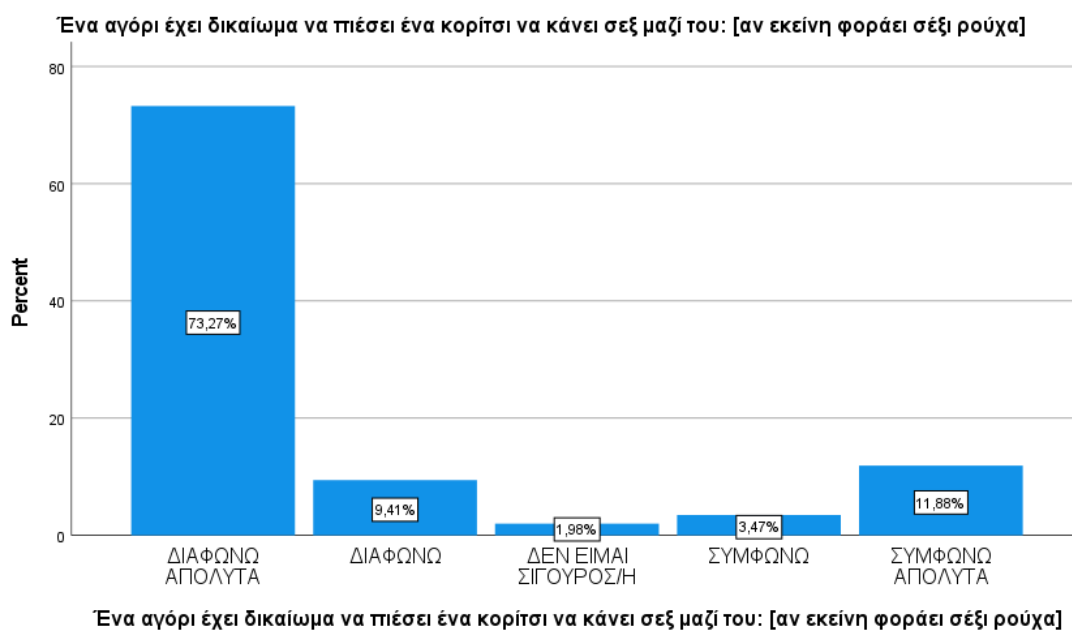
Διάγραμμα 16:

Το 75,74 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 5,45 % διαφωνεί και το 16,34 % συμφωνεί απόλυτα .

Διάγραμμα 17:

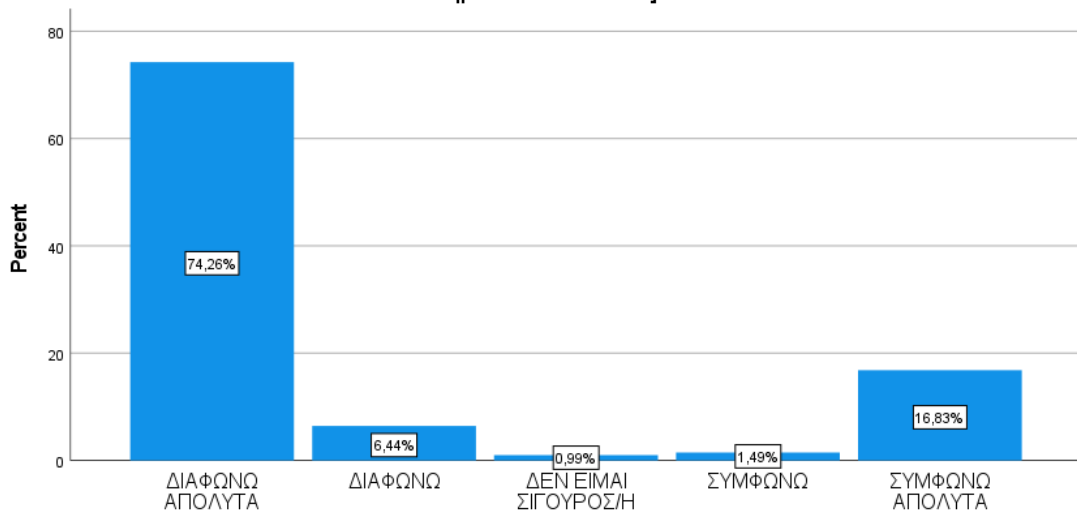
Το 75,74 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 4,95 % διαφωνεί και το 16,34 % συμφωνεί απόλυτα

Διάγραμμα 18:

Το 73,27 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 9,41 % διαφωνεί και το 11,88 % συμφωνεί απόλυτα

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη εί1 μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών]

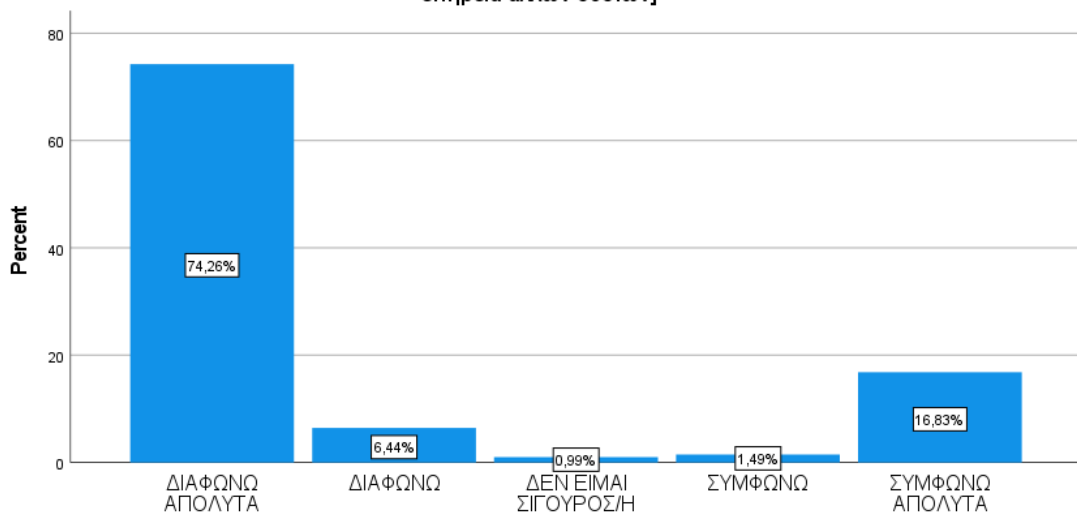

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη εί1 μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών]

Διάγραμμα 19:

Το 74,26 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44 % διαφωνεί και το 16,83 % συμφωνεί απόλυτα.

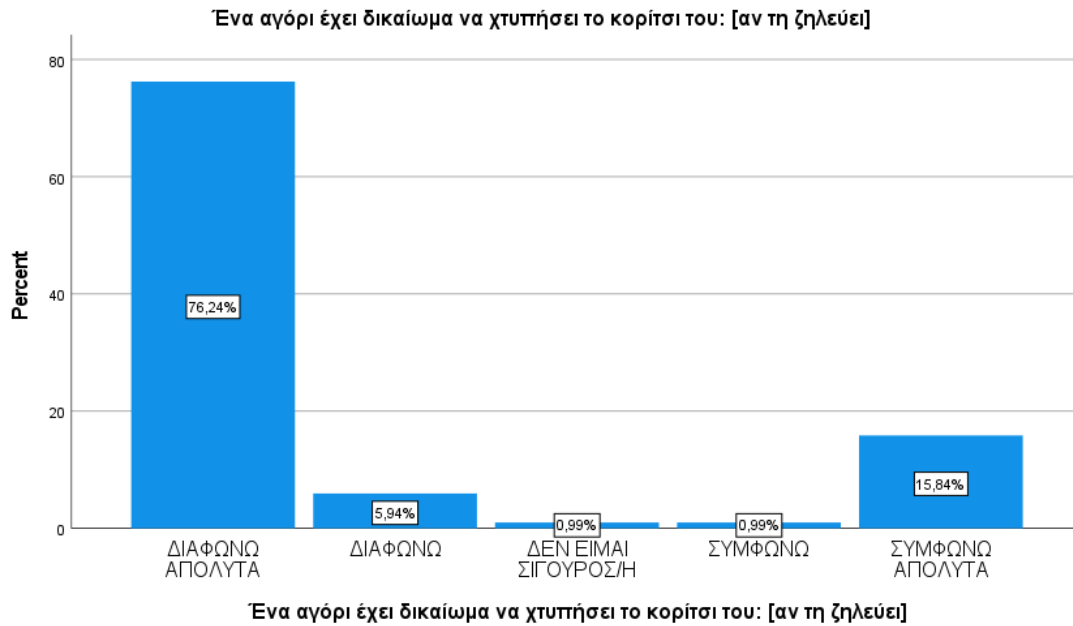
Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη εί1 μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών]

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη εί1 μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών]

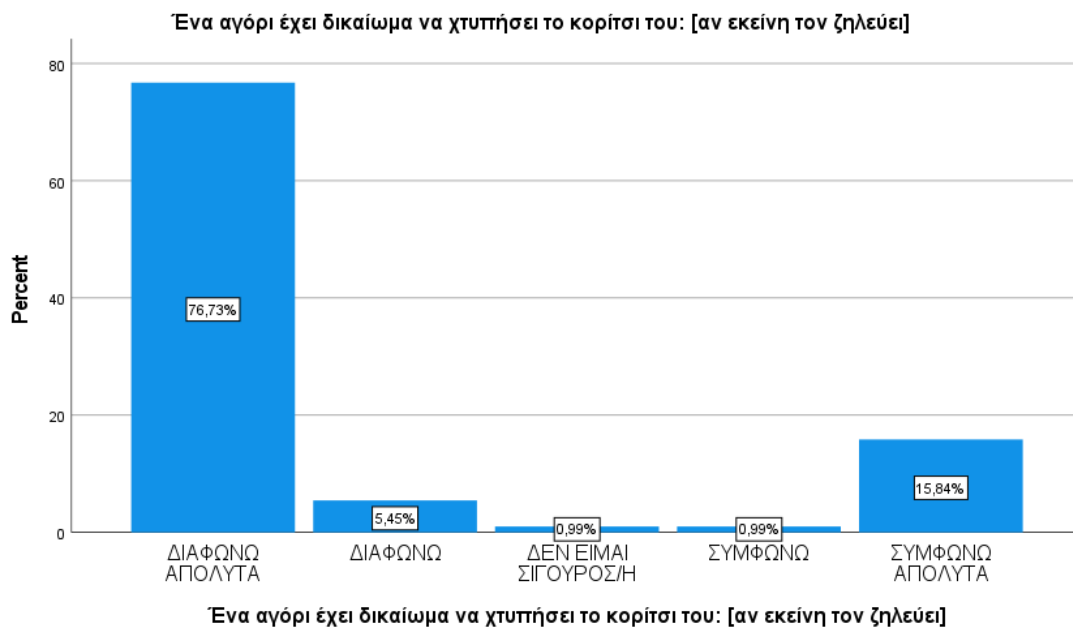
Διάγραμμα 20:

Το 74,26 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44 % διαφωνεί και το 16,83 % συμφωνεί απόλυτα.

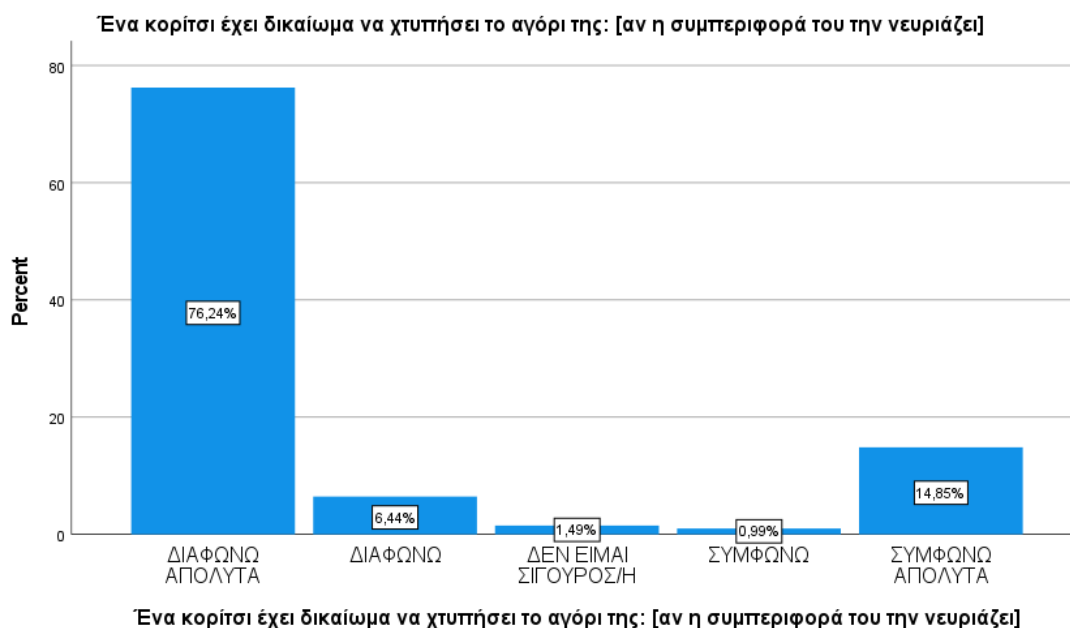
Διάγραμμα 21:

Το 76,24 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 5,94 % διαφωνεί και το 15,84 % συμφωνεί απόλυτα.

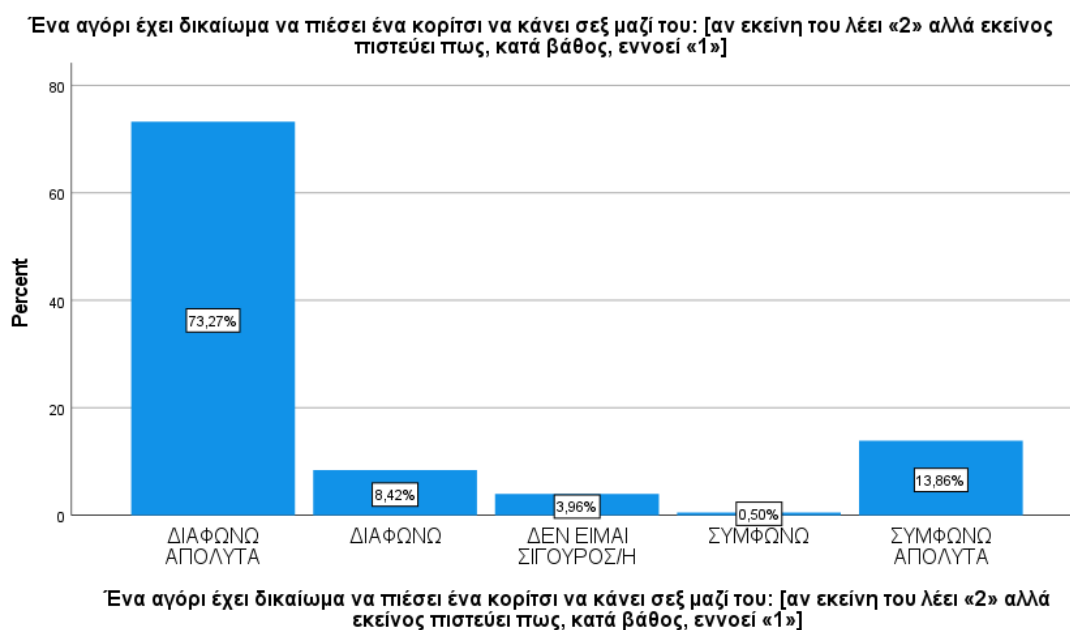
Διάγραμμα 22:

Το 76,73 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 5,45 % διαφωνεί και το 15,84 % συμφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 23:

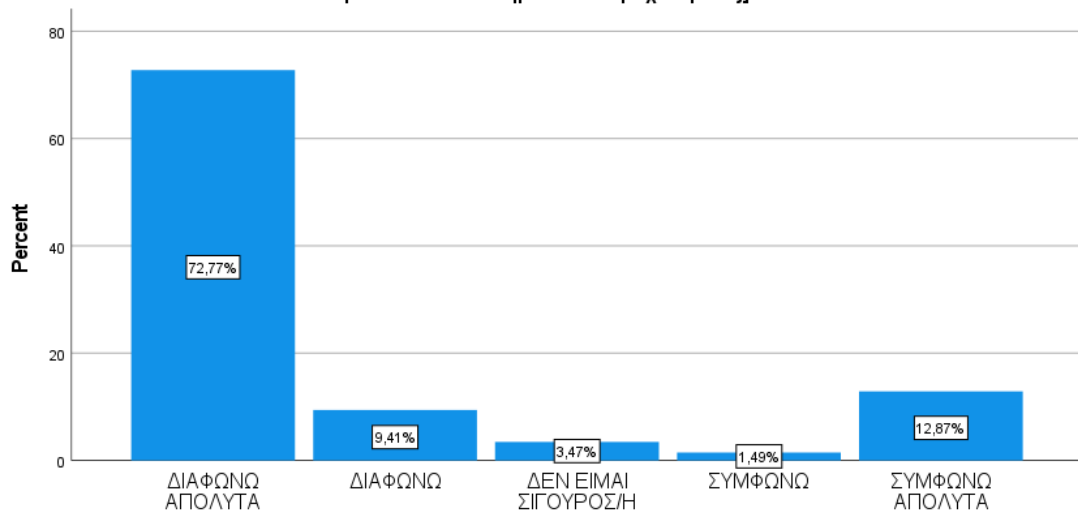
Το 76,24 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44 % διαφωνεί και το 14,85 % συμφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 24:

Το 73,27 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 8,42 % διαφωνεί και το 13,86 % συμφωνεί απόλυτα.

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους]

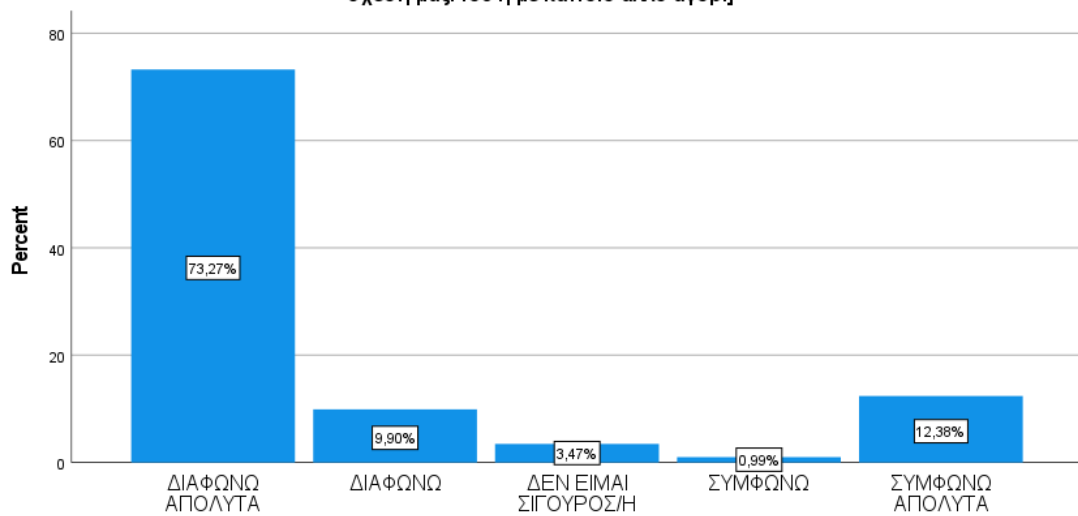

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους]

Διάγραμμα 25:

Το 72,77 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 9,41 % διαφωνεί και το 12,87 % συμφωνεί απόλυτα.

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του ή με κάποιο άλλο αγόρι]

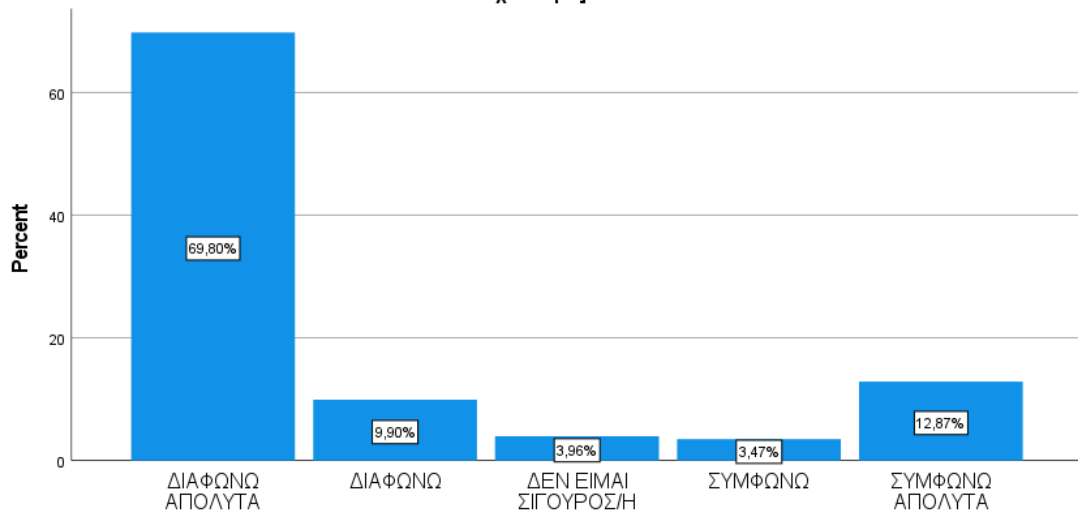

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του ή με κάποιο άλλο αγόρι]

Διάγραμμα 26:

Το 73,27 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 9,90 % διαφωνεί και το 12,38 % συμφωνεί απόλυτα.

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει]

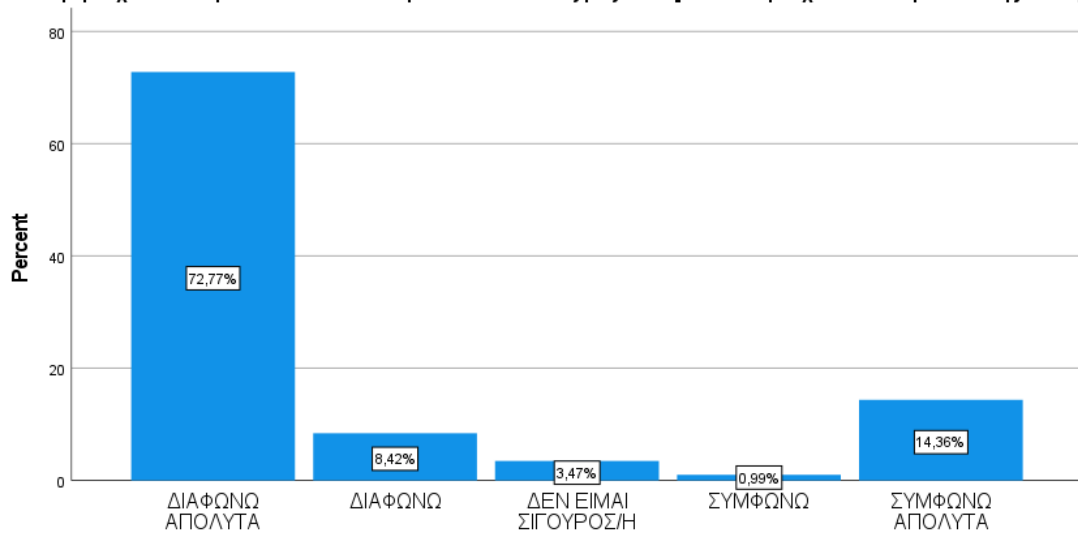

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει]

Διάγραμμα 27:

Το 69,80 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 9,90 % διαφωνεί και το 12,87 % συμφωνεί απόλυτα.

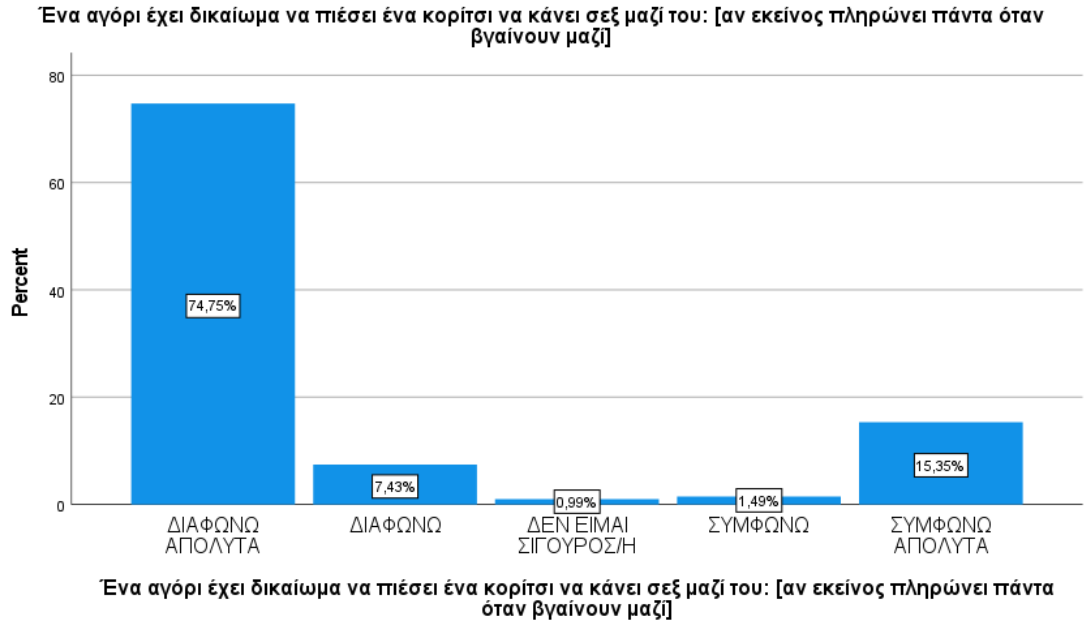
Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη δέχεται τα δώρα που της κάνει]

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του: [αν εκείνη δέχεται τα δώρα που της κάνει]

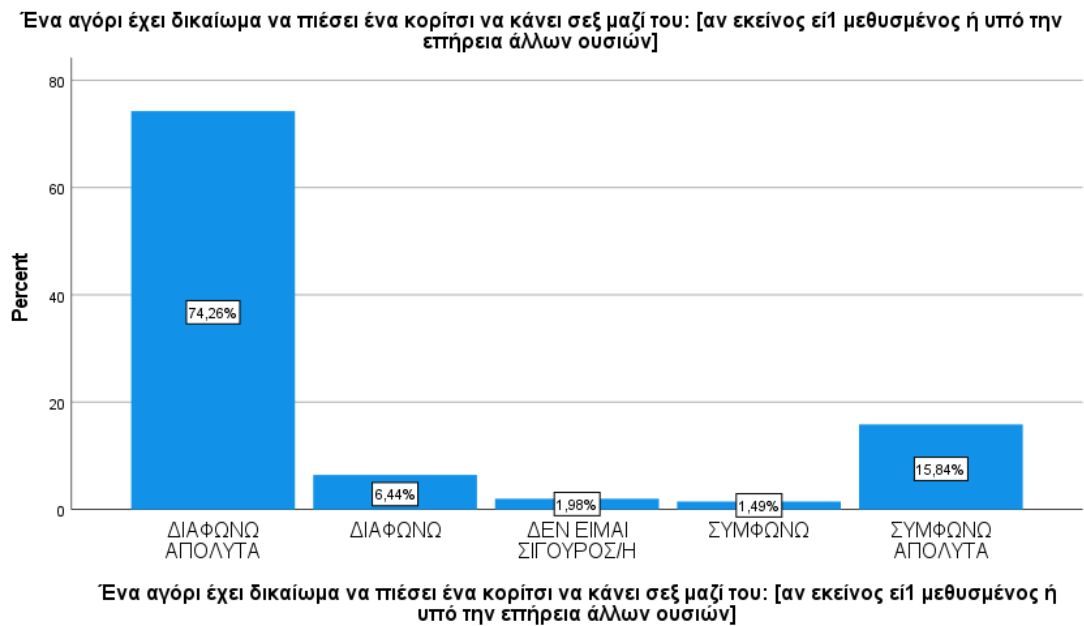
Διάγραμμα 28 :

Το 72,77 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 8,42 % διαφωνεί και το 14,36 % συμφωνεί απόλυτα.

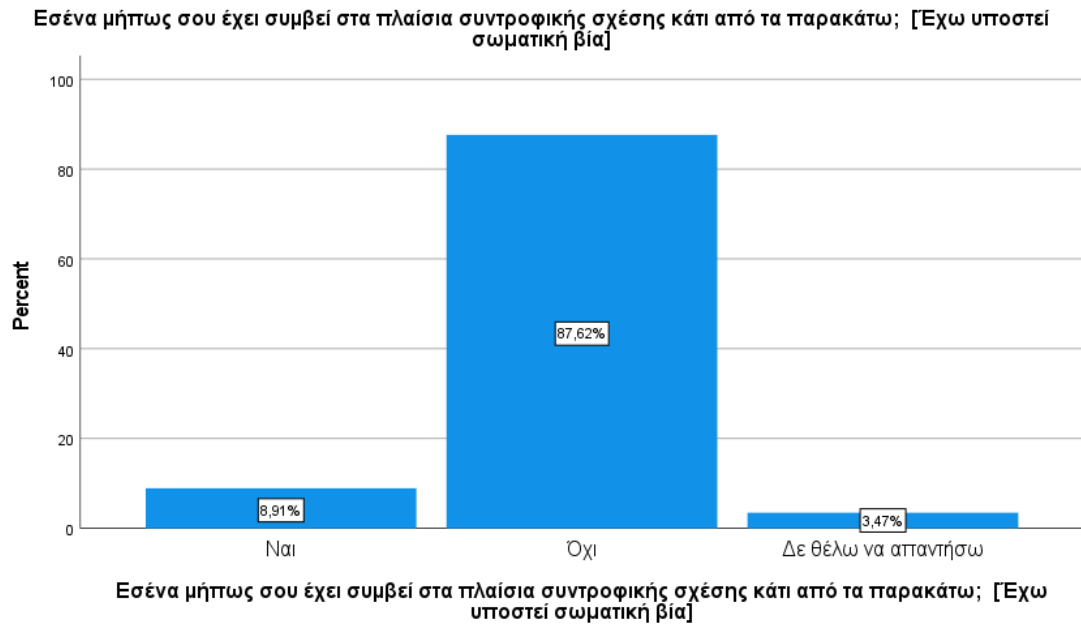
Διάγραμμα 29 :

Το 74,75 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 7,43 % διαφωνεί και το 15,35 % συμφωνεί απόλυτα.

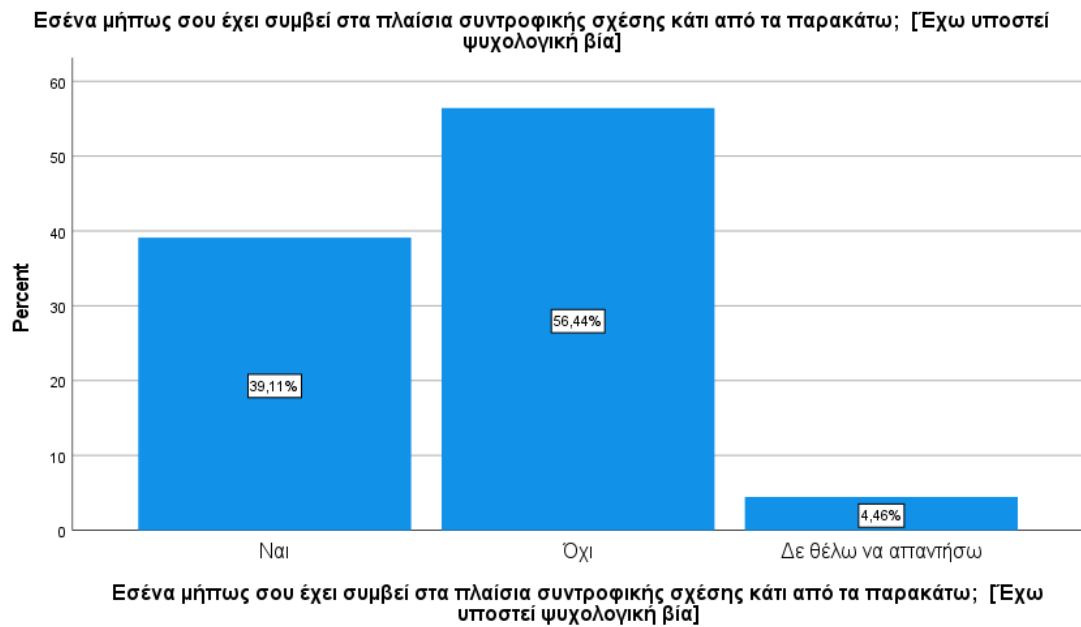

Διάγραμμα 30 :

Το 74,26 % διαφωνεί απόλυτα με το παραπάνω ερώτημα ,το 6,44 % διαφωνεί και το 15,84 % συμφωνεί απόλυτα.

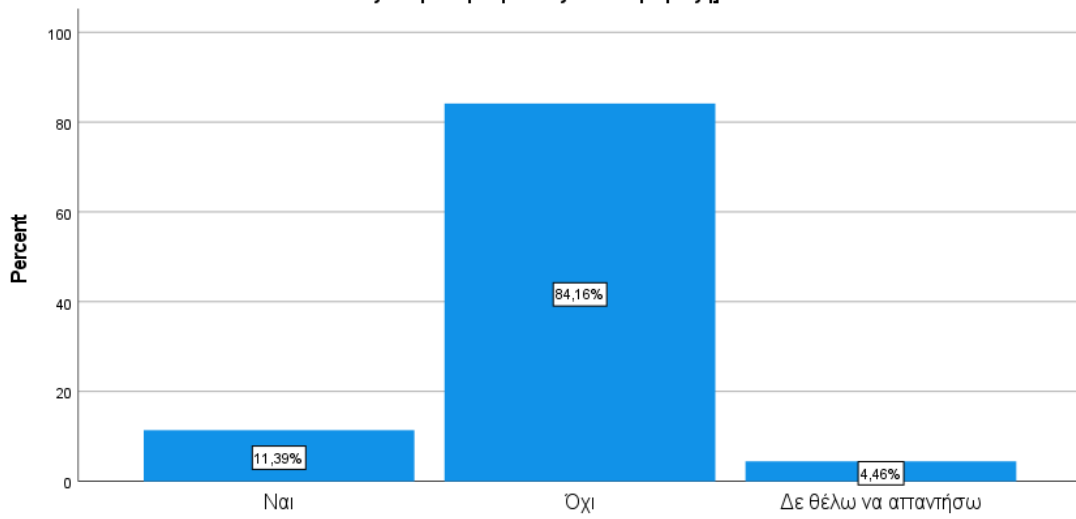

Διάγραμμα 31

Διάγραμμα 32

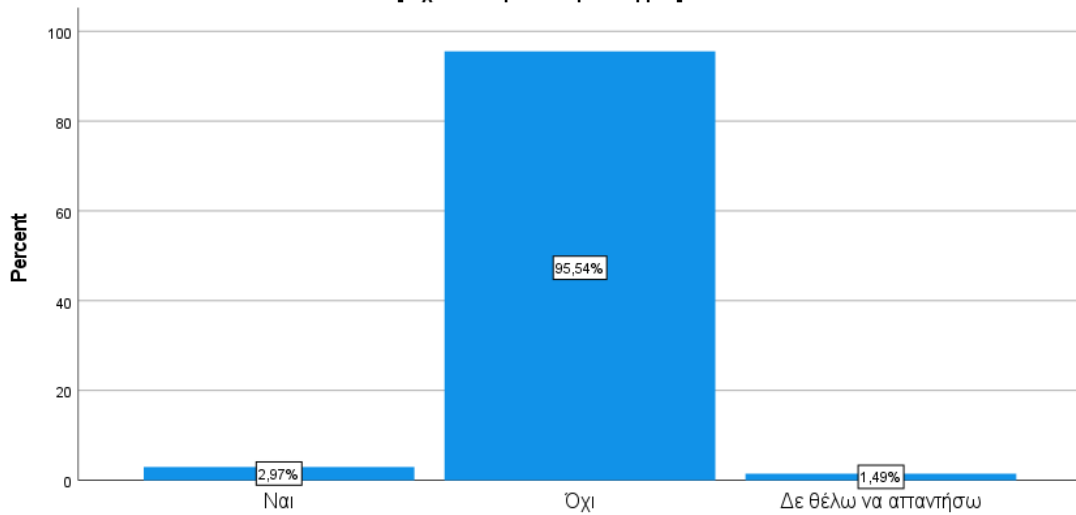
Εσένα μήπως σου έχει συμβεί στα πλαίσια συντροφικής σχέσης κάτι από τα παρακάτω; [Έχω υποστεί εξαναγκασμό για σεξουαλική πράξη]

Εσύ μήπως σου έχει συμβεί στα πλαίσια συντροφικής σχέσης κάτι από τα παρακάτω; [Έχω υποστεί εξαναγκασμό για σεξουαλική πράξη]

Διάγραμμα 33

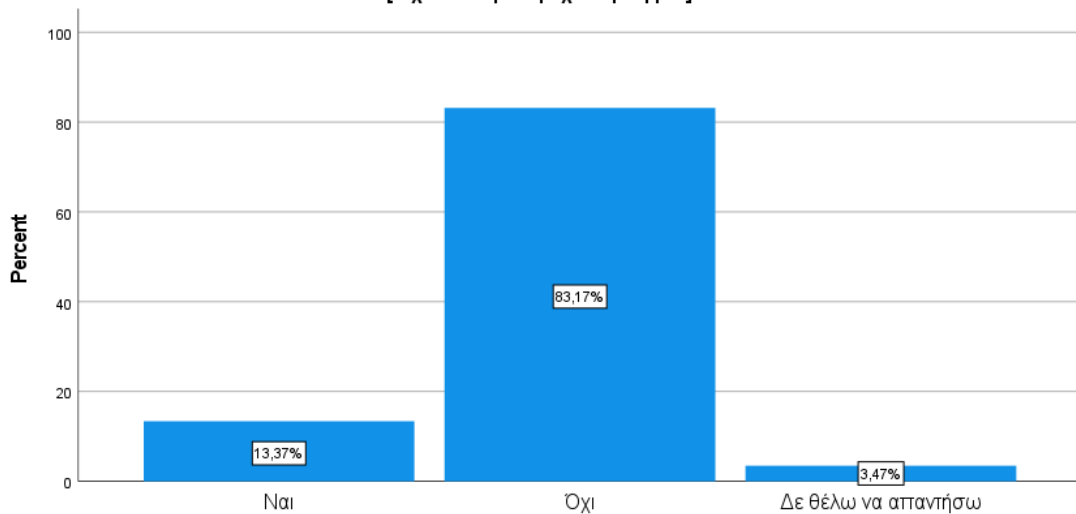
Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;; [Έχω ασκήσει σωματική βία]

Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;; [Έχω ασκήσει σωματική βία]

Διάγραμμα 34

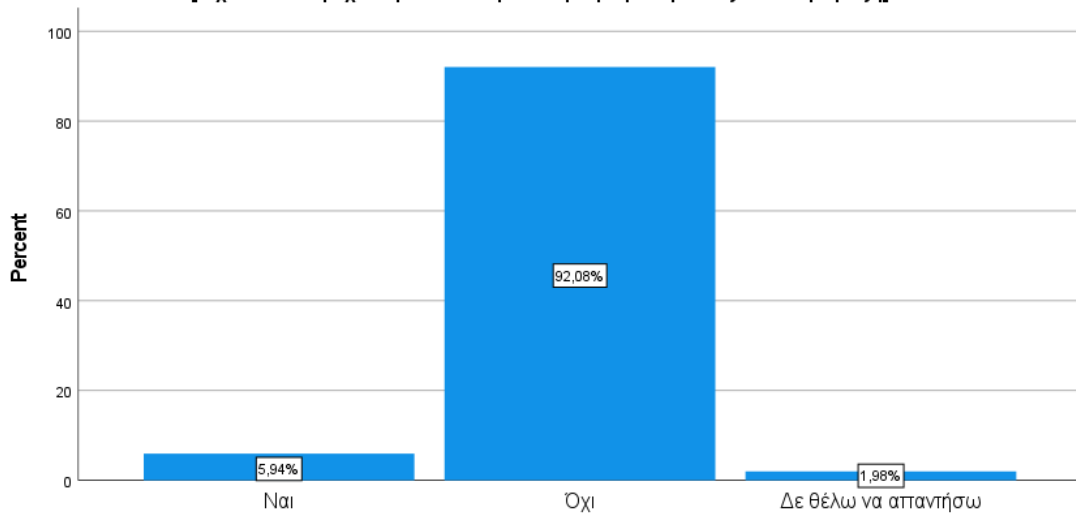
Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;;
[Έχω ασκήσει ψυχολογική βία]

Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;; [Έχω ασκήσει ψυχολογική βία]

Διάγραμμα 35

Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;;
[Έχω πιέσει ψυχολογικά τον/την σύντροφο μου για σεξουαλική πράξη]

Εσύ μήπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;; [Έχω πιέσει ψυχολογικά τον/την σύντροφο μου για σεξουαλική πράξη]

Διάγραμμα 36

3^ο ερευνητικό ερώτημα:Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;

Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα ,θα πρέπει να κάνουμε έλεγχο TTEST .Το Ttest είναι ένας τύπος στατιστικής συμπερασμάτων που χρησιμοποιείται για να προσδιοριστεί εάν υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων δύο ομάδων, που μπορεί να σχετίζονται σε ορισμένα χαρακτηριστικά. Χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον όταν τα σύνολα δεδομένων, θα ακολουθούσαν μια κανονική κατανομή και

μπορεί να έχουν άγνωστες αποκλίσεις. Ένα Ttest χρησιμοποιείται ως εργαλείο ελέγχου υποθέσεων, το οποίο επιτρέπει τον έλεγχο μιας υπόθεσης που ισχύει για έναν πληθυσμό. Το τεστ Levene είναι ένα συμπερασματικό στατιστικό που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ισότητας των διακυμάνσεων για μια μεταβλητή που υπολογίζεται για δύο ή περισσότερες ομάδες.

	ΦΥΛΟ	N	Mean	Std. Deviation	Std. ErrorMean
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	Άνδρας	100	2,0800	1,69777	,16978
	Γυναίκα	102	1,4020	1,13678	,11256

Πίνακας 1: δημογραφικά στοιχεία μέσου όρου ,τυπικά σφάλματα ,τυπικά σφάλματα του μέσου όρου .

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
										Lower	Upper
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	Equalvariances assumed	34,790	<,001	3,341	200	<,001	<,001	,67804	,20293	,27788	1,07819
	Equalvariances not assumed			3,329	172,490	<,001	,001	,67804	,20370	,27597	1,08010

Πίνακας 2: T-test

$H_0 : \mu_1 = \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού είναι ίσα")

H₁ : $\mu_1 \neq \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού δεν είναι ίσα")

Επειδή το $\text{sig}=0,001 < 0,05\%$ συμπεραίνουμε ότι οι διακυμάνσεις είναι σημαντικά διαφορετικές, οπότε συμπεραίνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Από την ανάλυση του 3^{ου} ερωτήματος σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρήκαμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Υπήρξαν διαφορετικές απαντήσεις ως προς τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις ανάλογα με το φύλο.

4^ο ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;

Κι εδώ θα χρησιμοποιήσουμε πάλι τον έλεγχο Ttest .

Group Statistics					
	ΗΛΙΚΙΑ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
έμφυλη βία	18-22	92	1,5978	1,33474	,13916
στις	28 και άνω	19	1,7368	1,48482	,34064
συντροφικές					
σχέσεις					

Πίνακας 3: δημογραφικά στοιχεία μέσου όρου ,τυπικά σφάλματα ,τυπικά σφάλματα του μέσου όρου .

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
έμφυλη βία	στις	,334	,564	-,405	109	,343	,686	-,13902	,34288	-,81859	,54056
συντροφικές	σχέσεις			-,378	24,375	,354	,709	-,13902	,36797	-,89785	,61981

Πίνακας 4: T-test

H 0 : $\mu 1 = \mu 2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού είναι ίσα")
H 1 : $\mu 1 \neq \mu 2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού δεν είναι ίσα")

Επειδή το $\text{sig}=0,564 > 0,05\%$ συμπεραίνουμε ότι οι διακυμάνσεις δεν είναι σημαντικά διαφορετικές, οπότε συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές.

Ως προς το 4^ο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρήκαμε πως στις ηλικίες μεταξύ 18-22 και 28+, δεν υπάρχει στατιστική διαφορά.

Group Statistics

	ΗΛΙΚΙΑ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
έμφυλη βία	18-22	92	1,5978	1,33474	,13916
στις	23-27	91	1,8791	1,61132	,16891
συντροφικές					
σχέσεις					

Πίνακας 5: δημογραφικά στοιχεία μέσου όρου ,τυπικά σφάλματα ,τυπικά σφάλματα του μέσου όρου .

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	Equal variances assumed	7,081	,008	-1,287	181	,100	,200	-,28129	,21863	-,71268	,15009
	Equal variances not assumed			-1,285	174,244	,100	,200	-,28129	,21885	-,71323	,15064

Πίνακας 6: T-test

H 0 : $\mu 1 = \mu 2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού είναι ίσα")

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού δεν είναι ίσα")

Επειδή το $\text{sig}=0,008 < 0,05\%$ συμπεραίνουμε ότι οι διακυμάνσεις είναι σημαντικά διαφορετικές, οπότε συμπεραίνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Ως προς το 4ο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις βρήκαμε πως υπάρχει στατιστική διαφορά στις απόψεις των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 18-22 και 23-27.

5^ο ερευνητικό ερώτημα : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο έτος σπουδών και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;
Κι εδώ θα χρησιμοποιήσουμε τον έλεγχο Ttest .

		ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΕΞΑΜΗΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	1ο έως 4ο έτος		96	1,7917	1,52810	,15596
	4ο έως 8ο έτος		99	1,7374	1,47486	,14823

Πίνακας 7: δημογραφικά στοιχεία μέσου όρου ,τυπικά σφάλματα ,τυπικά σφάλματα του μέσου όρου .

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One- Sided p	Two- Sided p	Mean Di- fference	Std. Error Dif- ference	Lower	Upper
έμφυλη βία στις	Equalvarianc esassumed	,167	,683	,25	193	,400	,801	,05429	,21505	-,36985	,47844
συντρο- φικές σχέσεις	Equalvarianc esnotassum ed			,25	192,1 2	,401	,801	,05429	,21516	-,37009	,47868

Πίνακας 8: T-test

$H_0 : \mu_1 = \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού είναι ίσα")

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού δεν είναι ίσα")

Επειδή το $\text{sig}=0,683 > 0,05\%$ συμπεραίνουμε ότι οι διακυμάνσεις δεν είναι σημαντικά διαφορετικές, οπότε συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Ως προς το 5ο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο έτος σπουδών και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρήκαμε πως οι απόψεις των ατόμων του 1^{ου} έως του 4^{ου} έτους δεν διαφέρουν στατιστικά σημαντικά με τις απόψεις των ατόμων που βρίσκονται στο 4ο έως 8ο έτος.

6^ο ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περιοχή που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους (αστική, ημιαστική, κωμόπολη) και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις;

Κι εδώ θα χρησιμοποιήσουμε τον ίδιο έλεγχο.

ΤΟΠΟΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	ΑΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ (ΠΟΛΗ)	87	1,6207	1,32280	,14182
	ΜΗ ΑΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ (ΧΩΡΙΟ)	15	2,0667	1,83095	,47275

Πίνακας 13: δημογραφικά στοιχεία μέσου όρου ,τυπικά σφάλματα ,τυπικά σφάλματα του μέσου όρου .

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Significance Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις	Equal variances assumed	5,834	,18	-1,13	100	,129	,259	-,44598	,39281	-1,22531	,33335
	Equal variances not assumed			-,904	16,61	,190	,379	-,44598	,49356	-1,48916	,59721

Πίνακας 14: T-test

$H_0 : \mu_1 = \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού είναι ίσα")

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ ("τα δύο μέσα πληθυσμού δεν είναι ίσα")

Επειδή το $\text{sig}=0,18 > 0,05\%$ Συμπεραίνουμε ότι οι διακυμάνσεις δεν είναι σημαντικά διαφορετικές, οπότε συμπεραίνουμε ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Ως προς το 6ο ερευνητικό ερώτημα ,σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περιοχή που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους (αστική, ημιαστική, κωμόπολη) και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρήκαμε οι απαντήσεις των ατόμων που μένουν σε αστικό οικισμό (πόλη) και οι απαντήσεις των ατόμων που μένουν σε χωριό, δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

ΜΕΡΟΣ Γ

Συζήτηση

Η συγκεκριμένη έρευνα αποσκοπεί στη διερεύνηση της ύπαρξης έμφυλων στερεοτυπικών αντιλήψεων σε φοιτητές/φοιτήτριες Θετικών Επιστημών, όσον αφορά στο θέμα της βίας στις συντροφικές σχέσεις και των γνώσεων τους στο συγκεκριμένο θέμα.

Όσον αφορά στα δημογραφικά στοιχεία της έρευνας:

Ως προς την ηλικία, το 45,54% έχει ηλικία από 18-22 έτη, το 45,05% από 23-27 έτη και ποσοστό 9,41% έχει ηλικία από 28+ .

Ποσοστό 47,52% βρίσκεται στο 1ο έως 4ο έτος φοίτησης, το 49,01% στο 4ο έως το 8ο έτος φοίτησης και το 3,47% βρίσκεται από το 9ο έτος και πάνω .

Το 39,11% απάντησε ότι έχει σχέση, το 29,21% είχαν σχέση στο παρελθόν και το 26,24% είναι άγαμοι .

Το 39,11% απάντησε πως έχει ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής του σε μεγάλα αστικά κέντρα, το 43,07% σε πόλη, το 10,40% σε κωμόπολη και το 7,43% σε χωριό.

Απαντώντας στα ερευνητικά ερωτήματα, βρέθηκε ότι :

Ως προς το 1ο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με τις γνώσεις των ερωτώμενων όσον αφορά στις μορφές της έμφυλης βίας στις συντροφικές σχέσεις, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων διέθετε γνώσεις για τις μορφές βίας (π.χ ενδεικτικά ποσοστό 96,55% αποδεχόταν ως μορφή βίας «να βάζει τις φωνές στην/ον σύντροφο» , ποσοστό 92,57% αποδεχόταν ως μορφή βίας «να επιλέγει ποια/ον πρέπει να δει ο/η σύντροφος»). Υπήρχαν όμως τοποθετήσεις όπου ένα σημαντικό ποσοστό δεν αποδεχόταν ως μορφή βίας π.χ «αν της λέει ή του λέει ότι θα πεθάνει χωρίς αυτήν/ον» (20,79% και 21,29% αντίστοιχα) ή όταν «εκείνος την συνοδεύει παντού και πάντα» (ποσοστό 26,73%) ή «της λέει τι πρέπει να φορά» (ποσοστό 9.9%).

Ως προς το 2ο ερευνητικό ερώτημα σχετικά με τις απόψεις των ερωτώμενων όσον αφορά τις μορφές βίας στις συντροφικές σχέσεις, αν και η πλειοψηφία είχε σωστές απόψεις για το θέμα της έμφυλης βίας, **σημαντικό ποσοστό ανδρών και γυναικών θεωρεί ως κανονικές συμπεριφορές που συνιστούν μορφές βίας.** Αναλυτικότερα ένα σημαντικό ποσοστό (15,35%) θεωρεί ότι ένα αγόρι έχει το δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του αν η συμπεριφορά της τον θυμώνει, αν δεν τον υπακούει (17,33%), αν μάθει ότι τον απάτησε (13,37%), αν υποσιάζεται ότι τον απατάει (15,85%), αν δεν τον φροντίζει «όπως θα έπρεπε» (17,33%), αν δεν τον

σέβεται (13,36%), αν ασχολείται περισσότερο με τις φίλες τις από ότι με αυτόν (16,83%), αν θέλει να τον χωρίσει (17,33%).

Επιπροσθέτως, ένα σημαντικό ποσοστό θεωρεί πως ένα κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το αγόρι της αν δεν την υπακούει (17,33%), αν μάθει ότι την απάτησε (13,87%), αν υποψιάζεται ότι την απατάει (15,35%), αν δεν την φροντίζει όπως θα έπρεπε (17,33%), αν δεν την σέβεται (14,36%), αν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του από ότι με αυτήν (17,33%), αν θέλει να την χωρίσει (17,33%), αν τον ζηλεύει (16,84%), αν εκείνος την ζηλεύει (16,84%).

Όσον αφορά την σεξουαλική συνέυρεση και κατά πόσο θεωρείται μορφή βίας όταν ένας/μία σύντροφος πιέζει να έρθει σε σεξουαλική επαφή με την/τον σύντροφό της/του, η πλειοψηφία είχε σωστές απόψεις. **Όμως ένα σημαντικό ποσοστό ερωτώμενων διαθέτει λανθασμένες απόψεις που αποτελούν υπόβαθρο για νομιμοποίηση συμπεριφορών άσκησης σεξουαλικής βίας.** Αναλυτικότερα ένα σημαντικό ποσοστό θεωρεί ότι ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη φοράει σέξι ρούχα (15,45%), αν εκείνη είναι μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών (18,32%), αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν την σχέση τους (14,36%), αν εκείνη είχε σεξουαλική σχέση μαζί του στο παρελθόν ή με κάποιο άλλο αγόρι (13,37%), αν εκείνη έχει δεχτεί να την φιλήσει ή να την χαϊδέψει (16,34%), αν εκείνη δέχεται δώρα που της κάνει (15,35%), αν εκείνος πληρώνει πάντα όταν βγαίνουν μαζί (16,84%), αν εκείνος είναι μεθυσμένος ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών (17,33%).

Ως προς το 3ο ερευνητικό ερώτημα: Από την ανάλυση του 3^{ου} ερωτήματος σχετικά με το αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο «φύλο» και «στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις», βρήκαμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μεταβλητές. Υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στο «φύλο» και στην άποψη ότι «η ζήλεια αποτελεί ένδειξη αγάπης», με τις γυναίκες να συμφωνούν σε ποσοστό 5,9 % ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 17%. Ακόμη, στην άποψη πως «αν ένα άτομο κακοποιείται μπορεί εύκολα να φύγει από την σχέση» οι γυναίκες συμφώνησαν σε ποσοστό μόλις 9,8 % ενώ οι άνδρες συμφώνησαν σε ποσοστό 17%. Σχετικά με την άποψη ότι «η βίαιη συμπεριφορά ενός ατόμου μπορεί να αλλάξει αν ο/η σύντροφός του το αγαπάει αρκετά», οι γυναίκες συμφώνησαν σε ποσοστό 6,9 % ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 23%. Επιπροσθέτως, στην άποψη πως «τα περισσότερα κορίτσια πιστεύουν πως πρέπει να κάνουν τις δύσκολες πριν δεχτούν να κάνουν σεξ» οι γυναίκες συμφώνησαν με 49 %

ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 32%. Ανάλογα, στην άποψη πως «τα περισσότερα αγόρια πιστεύουν πως όταν ένα κορίτσι αρνείται να κάνει σεξ μαζί τους, απλώς κάνει τη δύσκολη», οι γυναίκες συμφώνησαν σε ποσοστό 63.7% ενώ οι άνδρες 37 %. Τέλος, βλέπουμε διαφοροποίηση και στην άποψη πως «τα περισσότερα κακοποιημένα άτομα πιστεύουν ότι εκείνα φταίνε γι' αυτό που τους συμβαίνει», με τις γυναίκες να συμφωνούν σε ποσοστό 86,3 % ενώ οι άνδρες με 61%.

Ως προς το 4ο ερευνητικό ερώτημα: Κατά την ανάλυση του 4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος (αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία των ερωτώμενων και στις απόψεις των φοιτητών για την έμφυλη βία) υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην ηλικία των ερωτώμενων (18-22 και 23-27) και στις απόψεις των φοιτητών για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις. Συγκεκριμένα όσον αφορά στην τοποθέτηση ότι «η βίαιη συμπεριφορά ενός ατόμου μπορεί να αλλάξει αν ο/η σύντροφός του το αγαπάει αρκετά» ερωτώμενοι/νες με ηλικία 18-22 ετών συμφωνούν σε μεγαλύτερο ποσοστό με τη συγκεκριμένη άποψη συγκριτικά με ερωτώμενους/νες με ηλικία 23-27 (ποσοστό 21,4% και 12,9% αντίστοιχα).

Ως προς το 5ο ερευνητικό ερώτημα : Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο έτος σπουδών και τις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρήκαμε πως δεν διαφέρουν στατιστικά σημαντικά οι απαντήσεις των ατόμων του 1ου - 4ου έτους και του του 4^{ου}-8ου έτους.

Ως προς το 6ο ερευνητικό ερώτημα: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην περιοχή που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους (αστική, ημιαστική, κωμόπολη) και στις απόψεις τους για την έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις, βρέθηκε πως οι απαντήσεις τους των ατόμων που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους σε πόλη δεν διαφέρουν στατιστικά από τις απαντήσεις των ατόμων που έχουν ζήσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους σε χωριό.

Επίσης ένα σημαντικό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών έχει υπάρξει θύμα ή θύτης βίας στις προσωπικές του σχέσεις, με βάση τις προσωπικές εμπειρίες. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας φανέρωσαν πως το 10,8 % των γυναικών και το 7% των ανδρών έχουν υποστεί σωματική βία στα πλαίσια συντροφικής σχέσης. Ιδιαίτερα μεγάλα είναι τα ποσοστά που αφορούν στην ψυχολογική βία, το 49 % των γυναικών και το 29% των ανδρών έχουν κάποτε υποστεί ψυχολογική βία στα πλαίσια ερωτικής σχέσης. Αν και υπάρχουν σημαντικά στατιστικά στοιχεία όπου φανερώνουν την σεξουαλική ή φυσική βία των γυναικών, με 1 στις 3 γυναίκες να την έχουν υποστεί, δυστυχώς, δεν υπάρχουν μετρήσιμα δεδομένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά

στην ψυχολογική βία (EIGE,2021). Ωστόσο, 1 στις 5 γυναίκες έχουν υποστεί stalking (EIGE,2021). Τέλος, το 18,6 % των γυναικών έχουν υποστεί σεξουαλικό εξαναγκασμό και αντίστοιχα 4% οι άνδρες στα πλαίσια της σχέσης.

Στο ερώτημα αν οι ερωτώμενες/οι έχουν ασκήσει τις παραπάνω μορφές βίας, ποσοστό 3% και στα δύο φύλα έχουν ασκήσει σωματική βία. Ακόμη, το 14,7% των γυναικών έχουν ασκήσει ψυχολογική βία και αντιστοίχως το 12% των ανδρών. Τέλος, στο ερώτημα αν έχουν εξαναγκάσει την/τον σύντροφο τους για σεξουαλική πράξη, οι γυναίκες απάντησαν ναι σε ποσοστό 2,9 % ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 9%.

Μέσω ποσοτικής έρευνας (Καλαϊτζάκη κ.α 2007) διερευνήθηκε η διάπραξη και θυματοποίηση σεξουαλικού εξαναγκασμού στις συντροφικές σχέσεις φοιτητών και φοιτητριών Τμημάτων Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κρήτη. Τα αποτελέσματα έδειξαν υψηλό ποσοστό και συχνότητα εμφάνισης ήπιου και σοβαρού σεξουαλικού εξαναγκασμού (συνολικά) και υψηλό ποσοστό σοβαρού εξαναγκασμού, διάπραξης και θυματοποίησης. Οι φοιτητές ασκούσαν συχνότερα σοβαρό σεξουαλικό εξαναγκασμό συγκριτικά με τις φοιτήτριες και γινόταν θύματα εξαναγκασμού στο ίδιο ποσοστό με αυτές.

Παρά το γεγονός ότι η βία επηρεάζει άτομα όλων των ηλικιών, θρησκευτικών και εθνοτικών προελεύσεων και κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων, τα θύματά της προέρχονται από όλα τα κοινωνικά στρώματα και έχουν διαφορετικά επίπεδα μόρφωσης. Η Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων είναι «ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα που εμφανίζεται σε όλους τους πολιτισμούς και σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Έχει ολέθριες σωματικές, συναισθηματικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις (Blau & Kahn, 2003).

Η θεμελιώδης αιτία της βίας δεν έχει καμία σχέση με το οικονομικό, πολιτιστικό ή μορφωτικό επίπεδο ενός ατόμου,. Η ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί βασικό παράγοντα για την επικράτηση της βίας κατά των γυναικών θυμάτων. Οι γυναίκες θεωρούνται λιγότερο εκτιμημένες και πιο ευάλωτες σε κακοποίηση και εκμετάλλευση από τους άνδρες ως συνέπεια διάχυτων πολιτιστικών παραδόσεων που υποτιμούν τον ρόλο και τη συμβολή των γυναικών στην κοινωνία σε αντίθεση με τους άνδρες. Η έμφυλη βία είναι μια παγκόσμια μάστιγα για πολλές δεκαετίες, και παρά τις προσπάθειες σε θεσμικό και κοινωνικό επίπεδο, ο ρυθμός με τον οποίο συμβαίνει στον κόσμο σήμερα δεν έχει μειωθεί (Canales & Lopez., 2013).

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι αν και το δείγμα ήταν φοιτητές/φοιτήτριες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, **σημαντικό ποσοστό ανδρών και**

γυναικών θεωρεί ως κανονικές συμπεριφορές που συνιστούν μορφές βίας και σημαντικό ποσοστό ερωτώμενων διαθέτει λανθασμένες απόψεις που αποτελούν υπόβαθρο για νομιμοποίηση συμπεριφορών άσκησης σεξουαλικής βίας. Η συντροφική βία βρίσκεται σε όλα τα κοινωνικοοικονομικά επίπεδα, ακόμη και σε πολύ υψηλό επίπεδο μόρφωσης.

Επιπλέον, το δείγμα της έρευνας είχε 90% γυναίκες και άνδρες κάτω των 27 ετών. Η βιβλιογραφία φανερώνει πως η ηλικία έχει περιστασιακά σημειωθεί ότι αποτελεί παράγοντα κινδύνου για συντροφική βία, με μεγαλύτερο κίνδυνο να συνδέεται με τη νεολαία (Jewkes,2002). Επιπροσθέτως, η κατανάλωση αλκοόλ σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο όλων των μορφών βίας. Η μεγάλη κατανάλωση αλκοόλ από άντρες (και συχνά γυναίκες) συνδέεται με τη συντροφική βία (Jewkes, 2002). Στην έρευνά μας, αποτυπώνεται η συσχέτιση αλκοόλ με την συντροφική βία και συγκεκριμένα η νομιμοποίηση του εξαναγκασμού σε ερωτική επαφή υπό την επήρεια αλκοόλ, μιας και το 16,85% τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών του δείγματος συμφωνεί ότι «ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη είναι μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών»

Τα αίτια της συντροφικής βίας αποτυπώνονται στον συνδυασμό της αρσενικής υπεροχής και της κουλτούρας της βίας, ένας συνδυασμός ο οποίος ενυπάρχει στις κοινωνικές νόρμες. Οι ιδεολογίες της ανδρικής ανωτερότητας νομιμοποιούν την πειθαρχία των γυναικών από τους άνδρες, συχνά για παραβιάσεις των συντηρητικών ρόλων των γυναικών, και τη χρήση βίας σε αυτή τη διαδικασία. Μέσα σε τέτοιες ιδεολογίες, οι γυναίκες ορίζονται επίσης ως κατάλληλα οχήματα για την επιβεβαίωση της ανδρικής εξουσίας (Jewkes,2002). Χαρακτηριστικές είναι οι αντιλήψεις του δείγματος της συγκεκριμένης έρευνας, όπου και οι γυναίκες και οι άνδρες συμφωνούν στην χρήση βίας σε ποσοστά που κυμαίνονται από 14% έως 20% σε περίπτωση απάτης ή χωρισμού ή παραμέλησης ή αν φοράει σέξι ρούχα ή τον/την νευριάζει. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύουν την αναγκαιότητα ανάπτυξης παρεμβάσεων για την πρόληψη αλλά και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, την αμφισβήτηση της κουλτούρας της βίας και την προώθηση της ισοτιμίας στις συντροφικές σχέσεις των φοιτητών και φοιτητριών.

Τα υψηλά επίπεδα γυναικείας ενδυνάμωσης φαίνεται να επιδρούν προστατευτικά έναντι της συντροφικής βίας, αλλά η ενδυνάμωση μπορεί να προέλθει από πολλές πηγές όπως η εκπαίδευση, το εισόδημα, οι κοινοτικοί ρόλοι. Σε πολλές μελέτες, το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γυναικών συσχετίστηκε με χαμηλά επίπεδα

βίας (Jewkes,2002). Το ίδιο εύρημα έχει σημειωθεί και για τους άνδρες. Η εκπαίδευση προσφέρει κοινωνική ενδυνάμωση μέσω των κοινωνικών δικτύων, αυτοπεποίθηση και ικανότητα χρήσης πληροφοριών και πόρων που είναι διαθέσιμοι στην κοινωνία (Jewkes,2002).

Ο αριθμός των γυναικών και των κοριτσιών που υφίστανται βία είναι συγκλονιστικός. Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι μία στις τρεις γυναίκες παγκοσμίως έχει βιώσει είτε σωματική είτε σεξουαλική βία κάποια στιγμή στη ζωή της. Σε ορισμένες περιοχές του κόσμου, η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών είναι ενδημική, με την επικράτηση μόνο της βίας από τον σύντροφο. Τα Ηνωμένα Έθνη ορίζουν τη βία κατά των γυναικών ως οποιαδήποτε πράξη που οδηγεί σε ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη ή ταλαιπωρία σε γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων απειλών για τέτοιες πράξεις, εξαναγκασμού ή αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει σε δημόσια ή στην ιδιωτική ζωή. Η βία εμφανίζεται με πολλές μορφές —σωματική, σεξουαλική και ψυχοκοινωνική— και έχει μακροχρόνιο συναισθηματικό και ψυχικό αντίκτυπο που επηρεάζει τη συνολική ευημερία. Ένα καλά σχεδιασμένο, αναπτυγμένο και υποστηριζόμενο επαγγελματικό δυναμικό των κοινωνικών υπηρεσιών είναι βασικό συστατικό ενός ισχυρού συστήματος που απαιτείται για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος (Harvey, Garcia-Moreno & Butchart, 2007).

Οι κοινωνικοί λειτουργοί εκπαιδεύονται να αναλύουν και να κατανοούν τους περίπλοκους και ποικίλους λόγους για τους οποίους ασκείται βία κατά των γυναικών και μπορούν να υποστηρίξουν τις κοινότητες στην αλλαγή των κοινωνικών συμπεριφορών και στην πρόληψη της βίας. Οι εργαζόμενοι στις κοινωνικές υπηρεσίες διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών παραπομπής για τη φροντίδα και τη προώθηση της σωματικής, ψυχικής και ψυχοκοινωνικής υγείας. Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου οι γυναίκες και τα κορίτσια μοιράζονται άνετα ότι έχουν πέσει θύματα βίας είναι ένα ουσιαστικό πρώτο βήμα για την παροχή φροντίδας. Οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι υποστηρικτές των θυμάτων και συχνά έχουν ηγετικό ρόλο στην απονομή δικαιοσύνης σε στενή συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου (Grossman & Marta , 2007).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενογλώσση Βιβλιογραφία

Barbero B. S., Barón N., Cases C.V., (2019), Prevalence, associated factors and health impact of intimate partner violence against women in different life stages, *Plos One*, vol.14 (10)

Best D., Foster D., (2004) *Gender and Culture*, Encyclopedia of Applied Psychology Sex Role Development and Education

Blau F., Kahn L., (2003) *Understanding International Differences in the Gender Pay Gap*, Journal of Labor Economics, vol.21(1)

Canales G., Lopez S., (2013) *Gender Role Conflict and Intersecting Identities in the Assessment and Treatment of Culturally Diverse Populations*, Handbook of Multicultural Mental Health, Δεύτερη Έκδοση

Council of Europe (2011) *Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention)*

Crow B., (2000) *Radical Feminism: A Documentary Reader*, New York University PRESS: New York and London

Chrisler J. & Ferguson S., (2006) Violence against women as a public health issue, *Annals of the New York Academy of Sciences*

Dominelli L., (2002) *Feminist Social Work Theory and Practice*, PALGRAVE: New York

EIGE/European Institute for Gender Equality (2021) Gender Equality Index, Πρόσβαση στο <https://eige.europa.eu> 10-05-2022

Fawkner H.G., (2012) *Body Image Development – Adult Men*, Encyclopedia of Body Image and Human Appearance

Garcia-Moreno, C., Heise, L., Jansen, H. A.F.M., Ellsberg, M., & Watts, C. (2005), Violence against women, *Science*, 310 (5752), 1282-1283 <https://doi.org/10.1126/science.1121400>

Grossman S. F. & Lundy M. (2007) Domestic violence across race and ethnicity: implications for social work practice and policy, *Violence Against Women* 13(10):1029-52.

Harvey A., García-Moreno C., Butchart A. (2007) Primary prevention of intimate-partner violence and sexual violence: Background paper for WHO expert meeting May 2–3, 2007

Hentschel T., Heilman M.E., Peus C.V., (2019) *The Multiple Dimensions of Gender Stereotypes: A Current Look at Men's and Women's Characterizations of Others and Themselves*, *Front. Psychol.*, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00011>

Jewkes R., (2002) Intimate partner violence: causes and prevention, *Violence against women iii*, THE LANCET, vol.359

Leung A., Ng H., (2015) *Sex Role Development and Education*, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, Δεύτερη Έκδοση

Lubling R. E. & Nevo M. K., (2016) *Feminist Social Work: Practice and Theory of Practice*

Mackay F., (2015) *Radical feminism, Theory, Culture & Society*

Mbadugha E.I., (2016) Intimate partner violence and sexual violence against women: Any end in sight?, *International Journal of Medicine and Biomedical Research*, vol. 5(1), p.9-18

Nunner-Winkler G., (2001) *Sex-role Development and Education*, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences

Ozgenturk I., (2015) Physical intimate partner violence against women in Turkey, *European Scientific Journal*, vol. 11(2)

Peterman, L. M., & Dixon, C. G. (2003). Domestic violence between same-sex partners: Implications for counseling. *Journal of Counseling & Development*, 81(1), 40–47. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2003.tb00223.x>

Rabinowitz V. C., Valian V (2000) *Sex, sex differences, and social behavior*, *Ann NY Acad Sci.*, 907:196-207, doi: 10.1111/j.1749-6632.2000.tb06625.x

Simmons S., Knight K., Mennard S., (2018) Long-Term Consequences of Intimate Partner Abuse on Physical Health, Emotional Well-Being, and Problem Behaviors, *J Interpers Violence*, vol. 33(4) p.539-570

Tiikkanen, T., Pohjoisvirta, R., Järveläinen, M., (2014) Mother and Child Home and Shelter Association, Lace, I., Lace, D., Resource Centre for Women “Marta”,

Tsopp-Pagan, P., Joost, K., Pagan, H. C., Women's Support And Information Centre (2014). Ασφαλής και ελεύθερη ζωή: Οδηγίες για τις γυναίκες που βιώνουν ενδοσυντροφική βία. Αθήνα: Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα WOMPOWER.

Tong R., (2012) *Gender Roles*, *Encyclopedia of Applied Ethics*, Δεύτερη Έκδοση

VanWormer, K. (2012), *Working with Female Offenders: A Gender Sensitive Approach*, Εκδόσεις: Wiley DOI:[10.1002/9781118265581](https://doi.org/10.1002/9781118265581)

Walker E. L., (1979) Battered Women: A Psychosociological Study of Domestic Violence, SAGE Journals, vol. 4 (1) p.136-138

Wood W., Eagly A., (2012) *Biosocial Construction of Sex Differences and Similarities in Behavior*, Advances in Experimental Social Psychology

Zara G. & Gino S., (2018) Intimate Partner Violence and its Escalation Into Femicide. Frailty thy Name Is “Violence Against Women”, Frontiers Psychology

Ελληνική Βιβλιογραφία

Βασιλοπούλου, Α., Μαλεβίτη Α., Τσιαμασφύρη Α., (2015) Ενδοοικογενειακή Βία και Αντιμετώπιση από το Κράτος Πρόνοιας (Πτυχιακή Εργασία, Τεχνολογικό Εσκαπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας, Πάτρα)

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (2021) 27ο Ενημερωτικό Σημείωμα της Έμφυλης βία. Πρόσβαση στο <https://www.isotita.gr/wp-content/uploads/2021> , στις 10/02/2022.

Γκουντινίδου, Χριστίνα-Κυριακή Δ. (2016) Η κοινωνική βία και οι τρόποι αντιμετώπισής της (Πτυχιακή εργασία thesis, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, Κοζάνη)

Δραγώνα Θ. (2004) Στερεότυπα και προκαταλήψεις. Στο Κλειδιά και Αντικλειδιά, Αθήνα: ΥΠΕΠΘ. Ανάκτηση από: <http://hdl.handle.net/10795/933>

Ζαϊμάκης, Γ. (2011) Κοινωνική εργασία και τοπικές κοινωνίες- ανάπτυξη, συλλογική δράση και πολυπολιτισμικότητα, Αθήνα: ΠΛΕΘΡΟΝ

Κακλειδάκη Ε., (2012) Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών την εποχή της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (Πτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος)

Καλαϊτζάκη Α., Παπαδάκη Ε., Παπαδάκη Β. & Παττακού Β. (2007), «Σεξουαλικός εξαναγκασμός στις συντροφικές σχέσεις φοιτητών/φοιτητριών: Διάπραξη-θυματοποίηση», Βήμα Κοινωνικών Επιστημών, 50, τόμος ΙΔ, σελ. 163-191.

Καλλινικάκη, Θ. (2012) Εισαγωγή στην θεωρία και στην πρακτική της κοινωνικής εργασίας, Αθήνα: ΤΟΠΟΣ

Κανδυλάκη, Α. (2008) Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία- δεξιότητες και τεχνικές, Αθήνα: ΤΟΠΟΣ

Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009) Κοινωνική εργασία με ομάδες- μια μορφή προσέγγισης για συνεργασία και δράση, Αθήνα: ΕΛΛΗΝ

Μαλέτσικα, Μ. (2015) Ενδοοικογενειακή βία: Οι εμπειρίες και οι αντιλήψεις των επαγγελματιών που εργάζονται στις τηλεφωνικές γραμμές στήριξης» (Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος)

Ν. 3500/2006. Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις. Πρόσβαση το www.et.gr, στις 13/02/2022.

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2014). Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα/ Τα αποτελέσματα με μια ματιά. Βιέννη: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρατηρητήριο για την Ισότητα των Φύλων. (2020). Gender Equality Index 2020: Greece. Πρόσβαση στο <http://eige.europa.eu/gender-equality-index> , στις 10/02/2021.

Πουλόπουλος, Χ. (2011) Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις-Οι κοινότητες της αλλαγής, Αθήνα: ΤΟΠΟΣ

Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου. (2021). Πρόσβαση στο <https://kakopoiisi.gr/> , την 12/02/2022.

Τσιριγώτη, Α., Πετρουλάκη, Κ., & Ντιναπόγιας, Α. (2011). *Ελληνική Έκδοση GEAR against IPV. Τεύχος III: Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Ευρωπαϊκό ΔίκτυοκατάτηςΒίας.

Χατζηφωτίου, Σ. (2015). Ενδοοικογενειακή Βία Κατά των Γυναικών Και Παιδιών. Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα.

Επισύναψη ερωτηματολογίου

Δημογραφικά στοιχεία

1. ΦΥΛΟ	
Άνδρας	
Γυναίκα	
2. ΗΛΙΚΙΑ	
18-22	
23-27	
28 και άνω	
3. ΣΧΟΛΗ & ΕΞΑΜΗΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ:	
4. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
Άγαμος/η	
Έγγαμος/η	
Έχω σχέση	
Είχα σχέση στο παρελθόν, όχι τώρα	
Άλλο
5. ΤΟΠΟΣ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΖΗΣΕΙ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΑΣ	
Μη αστικός οικισμός (Χωριό)	
Ημιαστικός οικισμός (Κωμόπολη)	
Αστικός οικισμός (Πόλη)	
Μεγάλα Αστικά Κέντρα	

Σας παρακαλούμε, αξιολογείτε κατά πόσο διαφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, τσεκάροντας την απάντηση που περιγράφει καλύτερα ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ.

6α. Είναι μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση ΕΚΕΙΝΟΣ:	Σ	Λ	6β. Είναι μια μορφή βίας όταν, σε μια σχέση, ΕΚΕΙΝΗ:	Σ	Λ
της βάζει συνέχεια τις φωνές			του βάζει συνέχεια τις φωνές		
της λέει πως, αν ποτέ τον αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτήν			του λέει πως, αν ποτέ την αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτόν		
την βρίζει και την υποβιβάζει			τον βρίζει και τον υποβιβάζει		
θυμώνει όταν «τον στήνει» στα ραντεβού			θυμώνει όταν «την στήνει» στα ραντεβού		
τη συνοδεύει παντού και πάντα, όπου και να πηγαίνει			τον συνοδεύει παντού και πάντα, όπου και να πηγαίνει		
θέλει, όταν βγαίνουν έξω, να πληρώνουν μισά-μισά τα έξοδα			θέλει, όταν βγαίνουν έξω, να πληρώνουν μισά-μισά τα έξοδα		
της λέει ποια άτομα μπορεί να βλέπει και ποια όχι			του λέει ποια άτομα μπορεί να βλέπει και ποια όχι		
της λέει τι πρέπει να φοράει και τι όχι			του λέει τι πρέπει να φοράει και τι όχι		
την απειλεί ότι θα την βλάψει σωματικά			τον απειλεί ότι θα τον βλάψει σωματικά		

7..Αξιολογείστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, τσεκάροντας την απάντηση που περιγράφει ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ.	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
Ένα κορίτσι που, ενώ βρίσκεται με το αγόρι της, φλερτάρει με άλλους είναι σαν να τον προκαλεί να τη χτυπήσει					
Ένα αγόρι που, ενώ βρίσκεται με το κορίτσι του, φλερτάρει με άλλες είναι σαν να την προκαλεί να τον χτυπήσει					
Όταν ένα κορίτσι ζηλεύει πραγματικά, αυτό δείχνει πόσο πολύ αγαπάει το αγόρι της					
Όταν ένα αγόρι ζηλεύει πραγματικά, αυτό δείχνει πόσο πολύ αγαπάει το κορίτσι του					
Για να την/τον χτυπάει ο/η σύντροφός της/του θα πρέπει να έχει κάνει κάτι που τον/την προκάλεσε					

8α. ΕΝΑ ΚΟΡΙΤΣΙ πρέπει να χωρίσει:	Σ ωστό	Λ άθος	8β. ΕΝΑ ΑΓΟΡΙ πρέπει να χωρίσει:	Σ ωστό	Λ άθος
αν το αγόρι της τηνκακοποιεί σωματικά			αν το κορίτσι του τον κακοποιεί σωματικά		
αν το αγόρι της την προσβάλλει συνεχώς			αν το κορίτσι του τον προσβάλλει συνεχώς		
αν το αγόρι της την πιέζει να κάνουν σεξ ενώ εκείνη δε θέλει			αν το κορίτσι του τον πιέζει να κάνουν σεξ ενώ εκείνος δε θέλει		
αν το αγόρι της δε θέλει να κάνουν σεξ			αν το κορίτσι του δε θέλει να κάνουν σεξ		

9α. Για να μην ΤΟΝ χωρίζει	Σ ωστό	Λ άθος	9β. Για να μην ΤΗΝ χωρίζει	Σ ωστό	Λ άθος
παρόλο που εκείνος ελέγχει κάθε της κίνηση, σημαίνει ότι αυτό της αρέσει			παρόλο που εκείνη ελέγχει κάθε του κίνηση, σημαίνει ότι αυτό του αρέσει		
παρόλο που εκείνος τη χτυπάει, σημαίνει ότι αυτό της αρέσει			παρόλο που εκείνη τον χτυπάει, σημαίνει ότι αυτό του αρέσει		

10. Για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, σημειώστε ποια ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ είναι «σωστή» ή «λάθος», τσεκάροντας το αντίστοιχο κουτάκι.	Σ ωστή	Λ άθος
Βία στη σχέση υπάρχει μόνο στα άτομα που έχουν χαμηλή μόρφωση		
Θύματα βίας στις σχέσεις είναι κυρίως οι γυναίκες		
Ένα άτομο είναι κακοποιημένο μόνο όταν υφίσταται σωματική βία		
Η καταστροφή προσωπικών αντικειμένων δεν είναι μορφή βίας		
Βίαια είναι τα άτομα που δεν μπορούν να ελέγξουν τα νεύρα τους		
Αν εκείνη δεν τον προκαλούσε, εκείνος δεν θα την κακοποιούσε		
Από την εμφάνιση ενός ατόμου και μόνο μπορείς να καταλάβεις αν είναι βίαιο ή όχι		
Η ζήλεια είναι ένδειξη αγάπης		
Τα κορίτσια δεν ασκούν ποτέ σωματική βία στους συντρόφους τους		
Όταν ένα αγόρι χαϊδεύει ένα κορίτσι κι εκείνη λέει «όχι», συνήθως εννοεί «ναι»		
Αν ένα άτομο κακοποιείται στην ερωτική του/της σχέση, είναι εύκολο απλά να φύγει		

Η βίαιη συμπεριφορά ενός ατόμου μπορεί να αλλάξει αν ο/η σύντροφός του το αγαπάει αρκετά		
	ωστή	Λ
Τα περισσότερα κορίτσια πιστεύουν ότι πρέπει να «κάνουν τις δύσκολες» πριν δεχτούν να κάνουν σεξ		
Τα περισσότερα αγόρια πιστεύουν πως όταν ένα κορίτσι αρνείται να κάνει σεξ μαζί τους, απλώς «κάνει τη δύσκολη»		
Η κατάχρηση ουσιών είναι η αιτία για τη βία σε μια σχέση		
Τα περισσότερα κακοποιημένα άτομα πιστεύουν ότι εκείνα φταίνε γι' αυτό που τους συμβαίνει		

11. Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του:	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
αν η συμπεριφορά της τον νευριάζει					
αν δεν τον υπακούει					
αν μάθει ότι τον απάτησε					
αν υποψιάζεται ότι τον απατάει					
αν δεν τον φροντίζει «όπως θα έπρεπε»					
αν δεν τον σέβεται					
αν ασχολείται περισσότερο με τις φίλες της απ' ό,τι μ' αυτόν					
αν θέλει να τον χωρίσει					

αν τη ζηλεύει					
αν εκείνη τον ζηλεύει					

12. Ένα κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το αγόρι της:	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
αν η συμπεριφορά του την νευριάζει					
αν δεν την υπακούει					
αν μάθει ότι την απάτησε					
αν υποψιάζεται ότι την απατάει					
αν δεν την φροντίζει «όπως θα έπρεπε»					
αν δεν την σέβεται					
αν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του απ' ό,τι μ' αυτή					
αν θέλει να την χωρίσει					
Ένα κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το αγόρι της:	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα

αν τον ζηλεύει					
αν εκείνος την ζηλεύει					

13. Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του:	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
αν εκείνη φοράει σέξι ρούχα					
αν εκείνη είναι μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών					
αν εκείνη του λέει «όχι» αλλά εκείνος πιστεύει πως, κατά βάθος, εννοεί «ναι»					
αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους					
αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του ή με κάποιο άλλο αγόρι					
αν εκείνη έχει δεχτεί να τη					

φιλήσει ή να τη χαϊδέψει					
αν εκείνη δέχεται τα δώρα που της κάνει					
αν εκείνος πληρώνει πάντα όταν βγαίνουν μαζί					
αν εκείνος είναι μεθυσμένος ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών					

14. Εσένα μόπως σου έχει συμβεί στα πλαίσια συντροφικής σχέσης κάτι από τα παρακάτω;	Ναι	Όχι	Δεν θέλω να απαντήσω
Έχω υποστεί σωματική βία			
Έχω υποστεί ψυχολογική βία			
Έχω υποστεί εξαναγκασμό για σεξουαλική πράξη			
Άλλο:.....			

15. Εσένα μόπως στα πλαίσια συντροφικής σχέσης έχεις κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω στο αγόρι/ κορίτσι σου;;	Ναι	Όχι	Δεν θέλω να απαντήσω
Έχω ασκήσει σωματική βία			
Έχω ασκήσει ψυχολογική βία			
Έχω πιέσει ψυχολογικά τον /την σύντροφο μου για σεξουαλική πράξη			
Άλλο:.....			